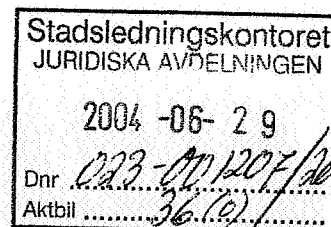

Till Regeringsrätten

ÖVERKLAGANDE

Klagande: Stockholms kommun genom dess kommunstyrelse, 105 35 STOCKHOLM (nedan staden)

Ombud: Stadsadvokaten Christina Lindahl, Stockholms stadsledningskontor, juridiska avdelningen, 105 35 STOCKHOLM

Motpart: Dag Löwbeer, Falkholmsgränd 17, 127 46 SKÄRHOLMEN

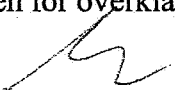
Överklagad dom: Kammarrättens i Stockholm, avd 3, dom meddelad den 10 juni 2004 i mål nr 4278-03

Med stöd av bifogade behörighetshandling får jag anmäla mig som ombud för staden.

Staden anhåller om prövningstillstånd och yrkar att Regeringsrätten med ändring av kammarrättens dom avslår överklagandet.

Frågan om staden skall vidhålla överklagandet av kammarrättens dom kommer att avgöras av kommunstyrelsen. På grund av egen och andra berörda tjänstemäns sommarledigheter kan ärendet behandlas först vid kommunstyrelsens sammanträde den 22 september 2004.

Staden begär därför anstånd till den 1 oktober 2004 med att utveckla skälen för överklagandet och skälen för prövningstillstånd.

Christina Lindahl

KAMMARRÄTTEN
I STOCKHOLM

DOM

2004-06-10

Meddelad i
Stockholm

Sid 1 (11)

Avdelning 03

Mål nr 4278-03

KLAGANDE

Dag Löwbeer
Falkholmsgränd 17
127 46 Skärholmen

MOTPART

Stockholms kommun
Stadshuset
105 35 Stockholm

ÖVERKLAGAT
AVGÖRANDE

Länsrättens i Stockholms län dom den 16 maj 2003 i mål nr 17499-02
(se bilaga)

SAKEN

Laglighetsprövning enligt kommunallagen (1991:900) av beslut om bildande
av ett permanent internationellt vatteninstitut

STOCKHOLMS STAD	
Kommunstyrelsen	
KF/KS Kansli	
Ink.	2004-06-11
Dnr:	023-1207/2002
Till:	RI, fur. änd. aktien

Dag Löwbeer yrkar att kammarrätten med ändring av länsrättens dom skall upphäva Stockholms kommunfullmäktiges beslut den 2 september 2002, § 21, i alla delar. Han åberopar samma grunder och övriga omständigheter som i överklagandet till länsrätten. Dock gör han inte längre gällande att fullmäktiges beslut står i strid med 8 kap. 12 § kommunallagen.

Stockholms kommun bestrider bifall till överklagandet.

Dag Löwbeer anför till stöd för sin talan bl.a. följande. Såvitt gäller frågan om den kommunala kompetensen står det klart att de internationella, globala ändamål som anges i stiftelseurkund, bolagsordning och i beredningsunderlaget typiskt sett ligger långt utanför det kommunala befogenhetsområdet. Detta särskilt som det varken i nämnda handlingar eller i fullmäktigebeslutet gjorts några avgränsningar, förbehåll eller liknande ändamålsbestämmelser som till någon del binder verksamheten och användningen av kommunens bidrag till något

stockholmskommunalt intresse. Redan på grund härav borde beslutet ha upphävts. Länsrätten har dock vägt in vissa av kommunen, först med anledning av överklagandet, påstådda turism- och näringslivsfrämjande effekter. Såvitt framgår av beredningshandlingarna och beslutet har sådana effekter inte varit fullmäktiges syfte och inte ens varit påtänkta som bieffekter av beslutet när det fattades. Länsrättens domskäl är oriktiga både i det att domstolen inte alls beaktat vad kommunen först i sin talan anfört om sådana effekter och i det att domstolen funnit att sådana effekter överhuvudtaget kan legitimera en kommunal verksamhet som har internationell inriktning. En viss kommunal nytta kan inte lagliggöra ett kommunalt engagemang vilket som helst.

Länsrätten har inte ansett sig behöva beröra frågan om beslutets laglighet i vad det avser verksamhetens och bidragens anknytning till stiftelsen Stockholm International Water Institutes (SIWI) befattning med Stockholm Water Symposium och till SIWI AB:s befattning med, förutom symposiet, de internationella vattenpriserna. Inte heller sådan verksamhet – åtminstone inte prisutdelningarna – kan vara kompetens-enlig på grund av turism- och näringsbefrämjande bieffekter.

I den mån ett kommunalt beslut av ifrågavarande slag alls skulle kunna legitimeras av en förväntad kommunal nytta är länsrättens dom oriktig då domstolen funnit det inte vara visat att kommunens engagemang står i "så uppenbart missförhållande" till den förväntade kommunala nyttan att det ligger utanför kommunens kompetens. Det förhåller sig tvärtom så att det klart framgår att kommunens engagemang, som bl.a. omfattar 60 miljoner kr i bidrag, står i ett uppenbart missförhållande till den kommunala nyttan som i huvudsak begränsar sig till cirka 1 000 hotell-gäster som deltar i den årliga vattenveckan och till några intressanta symposieämnen.

Beträffande tillämpningen av 3 kap. 18 § kommunallagen är länsrättens bedömning oriktig i frågan huruvida fullmäktige sett till att stiftelsen och bolaget i en rimlig omfattning blir bundna av de i 17 § avsedda villkoren.

Stockholms kommun hänvisar till vad som har anförts i länsrätten och tillägger bl.a. följande. De ändamål som angetts i stiftelseurkund och bolagsordning samt i kommunens inlagor, dvs. vattenforskning, främjande av turism och främjande av näringsliv, är sådana som kan ligga inom den kommunala kompetensen. I finansborgarrådets synpunkter har lyfts fram att vattenfrågorna här kommit att bli ett adelsmärke för Stockholm, som genom åren bringat staden mycket positiv uppmärksamhet. I ärendet har också hänvisats till att genom beslutet skulle det befintliga vattenengagemanget breddas och Stockholms roll som en av världens ledande städer när det gäller aktiviteter på vattenområdet förstärkas. Även för det fall ändamålen främjande av turism och näringsliv inte skulle anses kunna utläsas av ärendet är kommunen oförhindrad att i laglighetsprövningen lämna sakuppgifter och argumentera för beslutets laglighet. Det är uppenbart att det föreslagna vattenengagemanget är en naturlig följd av den långsiktiga marknadsföringsstrategin för Stockholm och med tydliga kopplingar till tidigare kommunala beslut om t.ex. bildandet av Stockholm Water Festival och Stockholm Water Foundation (SWF). Kommunens vattenengagemang har alltså en lång tradition med direkt koppling till turismen och främjandet av näringslivet i Stockholm. De allmänna marknadsföringsåtgärderna är en väsentlig del av såväl befintligt som nu föreslaget vattenengagemang och det är inte fråga om några bieffekter.

Vad gäller prisutdelningar har vid tidigare laglighetsprövning ett kommunalt bidrag på högst 250 000 kr till SWF för värdskap vid ceremoni och bankett för Stockholm Water Prize bedömts lagligt (Länsrättens i Stockholms län dom den 25 oktober 1999 i mål nr 8520--8521-99). Enligt förslaget till stiftelsestadgar har kommunen och staten ett avgörande inflytande över verksamheten i stiftelsen då de utser tolv av tretton styrelseledamöter. På motsvarande sätt har det offentliga ett avgörande inflytande i SIWI AB med hänsyn till hur ledamöter utses enligt förslaget till aktieägaravtal. Kommunen vill åter understryka att

stiftelsens internationellt inriktade projekt avses ske med kostnads-
täckning från andra finansiärer än kommunen.

Dag Löwbeer anför i yttrande häröver i huvudsak följande. Även om viss renomméeffekt kan ha vunnits inom begränsade kretsar måste han bestrida påståendet att vattenfrågorna blivit ett adelsmärke för Stockholm som genom åren bringat staden mycket positiv uppmärksamhet. Tvärtom har åtskilliga underlåtenheter och försummelser inom vattenvården genom åren bringat staden mycket negativ uppmärksamhet. Påståendet att det befintliga vattenengagemanget skulle breddas genom det överklagade beslutet kan förvisso vitsordas i vad det avser verksamhetens internationella inriktning, men påståendet att beslutet skulle förstärka "Stockholms roll som en av världens ledande städer när det gäller aktiviteter på vattenområdet" måste bestridas. Det bestrids även att ifrågavarande vattenengagemang skulle vara en naturlig följd av den långsiktiga marknadsföringsstrategin för Stockholm. Vad kommunen anger om kopplingen till Stockholm Water Festival och SWF är ovidkommande i detta hänseende eftersom vattenfestivalen upphörde efter år 1999 och SWF:s verksamhet är kompetensöverskridande då den innefattar internationellt inriktade prisutdelningar. Kompetensöverskridande verksamhet som beslutats tidigare legitimerar i fall av detta slag aldrig senare beslut rörande verksamheten. Det bestrids att vattenengagemangen ifråga skulle ha en lång tradition. De engagemang som nu "breddas" härrör från början av 1990-talet.

Kommunen synes göra gällande att SIWI:s internationella projekt enbart avses att finansieras genom medel från andra och att bidraget om 60 miljoner kr enbart är avsett för prisutdelningsverksamheten och vattenveckan inklusive vattensymposiet. I avsaknad av förbehåll, villkor eller ens omnämnande om detta i beslutsunderlaget måste påståendet bestridas. Det motsägs också av beslutsunderlaget som framhäver att SIWI skall vara en internationellt verksam institution. Påståendena att engångsbeloppet kommer att användas långsiktigt och är en investering på lång sikt till nytta för kommunen bestrids då förbehåll eller villkor

som säkerställer detta saknas i beslutet och stiftelsestadgarna och då avsikten inte heller har stöd i beslutsunderlaget. Vad gäller den förväntade kommunala nyttan kan ingen bestrida att någon liten kommunal nytta kan förväntas i de hänseenden kommunen påstått. Kommunens bidrag är dock oproportionerligt stort i förhållande till nyttan och det till kommunen knutna allmänintresset av ifrågavarande verksamhet.

I ett fall av detta slag, med hänsyn tagen till bidragets storlek och engagemangets i flera avseenden typiskt sett kompetensfrämmande art, vilar bevisbördan för den kommunala nyttan och dess proportionalitet på kommunen. Dessutom bör beviskravet på kommunen ställas högre än länsrätten gjort.

Stockholms kommun har härefter gett in handlingar som visar att kommunstyrelsen den 3 mars 2004 godkände en stiftelseurkund för SIWI med ett i stadgarna angivet förtydligande av ändamålet. Nu anges att verksamheten skall bedrivas inom den legala kompetensen för stiftarna.

DOMSKÄL

Det beslut av Stockholms kommunfullmäktige som är föremål för prövning innebär att kommunen, under förutsättning att även staten går in som stiftare och förbinder sig att bidra med medel, skall bilda stiftelsen SIWI som i sin tur skall bilda ett bolag (SIWI AB) tillsammans med den redan befintliga stiftelsen SWF samt att sammanlagt 61 miljoner kr skall tillställas dessa två stiftelser.

Kammarrätten har i första hand att ta ställning till huruvida kommunfullmäktiges beslut hänför sig till något som inte är en angelägenhet för kommunen.

I förarbetena till kommunallagen anges att det är en grundläggande princip att den verksamhet som överlämnas till privaträttsliga organ skall

falla inom den kommunala kompetensen och att risken för kompetensöverskridanden vid verksamhetens utövande skall vara ringa. Samma kommunalrättsliga principer som styr den rent kommunala verksamheten styr också kommuners verksamhet genom privaträttsliga subjekt (prop. 1990/91:117 s. 50 f).

I de föreslagna stiftelsestadgarna för SIWI anges bl.a. följande. Stiftelsen har till ändamål att främja forskning och utveckling relaterad till vatten. Detta skall ske genom det årliga arrangemanget Stockholm Water Symposium och andra vetenskapliga möten samt genom att ta initiativ till och genomföra forskningsprojekt och utredningar i egen regi eller genom annan juridisk person. Stiftelsen skall vidare sprida information och kunskap om vattenproblem och förslag till dessas lösning. Inom sitt arbetsområde skall stiftelsen samarbeta med organisationer, myndigheter, institutioner, företag och enskilda över hela världen.

I förslag till bolagsordning för SIWI AB anges att föremålet för bolagets verksamhet är att bedriva forskning och utveckling om vatten och att tillhandahålla forskningsresultat inom detta område samt att främja forskning och utveckling kring vatten genom att arrangera symposier och seminarier, ombesörja prisaktiviteter m.m. i detta syfte samt annan därmed sammanhängande verksamhet.

Riksdagen beslutade den 16 maj 2002 att bemyndiga regeringen att tillsammans med Stockholms stad ombilda institutet Stockholms Internationella Vatteninstitut, SIWI, till stiftelse. I den proposition som regeringen dessförinnan lämnat till riksdagen anfördes bl.a. följande (prop. 2001/02:155 s. 7). Institutet Stockholms Internationella Vatteninstitut, SIWI, bildades 1997. Sedan dess bedriver SIWI sin verksamhet inom ramen för Stockholm Vatten AB. Institutets verksamhet inbegriper arrangemanget av det årligen återkommande Stockholm Water Symposium, administrerandet av vattenpriserna Stockholm Water Prize, Stockholm Junior Water Prize, Swedish Baltic Sea Water Award, Stockholm Industry Water Award samt en utrednings- och forsknings-

verksamhet under benämningen Stockholm Water Initiative. I övrigt är SIWI:s arbete huvudsakligen inriktat på att genom utåtriktad verksamhet i form av seminarier och publikationer stödja och förnya strategier för att hantera den växande globala vattenkrisen. Merparten av dessa arrangemang är inriktade på vattenproblematik i u-länder relaterade till problematiska miljöförutsättningar samt problem med matförsörjning, hälsa och miljö. Ett samarbete finns mellan SIWI och Organisationen för det globala nätverket för vattenfrågor, GWPO, exempelvis genom att GWPO anordnar sitt årliga medlemsmöte i anslutning till SIWI:s Vattensymposium och en planerad samlokalisering av de båda organisationerna. Ombildandet av SIWI till stiftelse förväntas bidra till att utveckla SIWI till ett tongivande självständigt forum för internationella vattenfrågor med säte i Stockholm, samt till att skapa bättre förutsättningar för långsiktighet och kontinuitet i institutets arbete. Stiftandet sker genom ett gemensamt ansvarstagande mellan Stockholms stad och staten.

Kammarrätten gör inledningsvis den bedömningen att forskning och utveckling beträffande vattenfrågor samt arrangemang av symposier, seminarier och prisutdelningar i sig inte kan anses falla utanför den kommunala kompetensen. Det kan dock konstateras att den forskning som inom ramen för det föreslagna vattenengagemanget avses att bedrivas kommer att ha en tydlig internationell inriktning. För att verksamheten skall anses kompetensenlig måste krävas att det föreligger en rimlig proportion mellan kommunens kostnader och den nytta som verksamheten kan förväntas medföra för kommunen.

Innan kommunfullmäktige fattade sitt beslut lämnade stadsledningskontoret ett tjänsteutlåtande i ärendet. I utlåtandet den 23 maj 2002 anfördes bl.a. följande. Vatten är en av de avgörande frågorna för en långsiktigt hållbar utveckling. Stockholm och Sverige har en lång tradition av aktiva åtgärder och spetskunskaper inom området som kan vara till stor nytta för vår egen situation samt för en positiv utveckling på detta område i andra länder. Genom inrättandet av en permanent verk-

samhet och organisation stärks möjligheterna för forskning, utveckling och kompetensspridning inom vattenområdet. Föredragande borgarrådet uttalade sig om den nytta han ansåg att Stockholm kommun skulle ha av verksamheten och anförde bl.a. följande. Med förslaget breddas basen för engagemanget i vattenfrågor och därmed förstärks stadens miljöprofil. Stockholms roll som en av världens ledande städer när det gäller aktiviteter på vattenområdet understryks ytterligare genom inrättandet av SIWI.

Uppgifter i övrigt i målet om vilken nytta som Stockholms kommun anser att verksamheten medför för kommunen kan sammanfattas enligt följande. Frågan om vattenresurserna är till sin natur inte enbart en miljöfråga av lokalt intresse. Det ligger också i sakens natur att de framtida effekterna av engagemanget i vattenfrågorna är svåra att beräkna i ekonomiska termer. Stockholm har med sitt geografiska läge och sin historia en särskild anknytning till vatten och det finns en lång tradition av insatser inriktade på att profilera Stockholm som staden med det rena vattnet. Stockholm Water Symposium inklusive administrationen av vattenpriserna är ett sätt att främja turism, att allmänt marknadsföra staden och allmänt främja näringslivet. Vattenveckan med symposiet innebär en årlig rapportering av forskningsresultat och en intensiv dialog mellan vattenforskare, politiker och andra aktörer. Vattenfrågor som i högsta grad är giltiga för Stockholm har under åren behandlats, såsom prissättning av vattenanvändning, hur man organiserar en effektiv VA-verksamhet, minskning av föroreningar i hushållens avloppsvatten och metoder för separering av BDT-vatten. Sistnämnda metoder har utvecklats i Hammarby Sjöstad. Workshops har anordnats som anknytit till Stockholm Vatten AB:s export av VA-kunskap till vissa östeuropeiska länder och med deltagare från länderna runt Östersjön. En förbättring av avloppsreningsprocesserna i dessa länder är till nytta för kommunen och dess medlemmar. Cirka 1 000 personer från ett åttiotial länder deltar under vattenveckan, vilket genererar 7-8 000 hotellnätter samt därmed förknippade intäkter för kommunen. Internationella vattenorganisationer förlägger också i ökad utsträckning sina möten i Stockholm i anslutning

till veckan. De företag i kommunen som arbetar inom vattensektorn har i ökad utsträckning haft vattenveckan som bas för marknadsföringen av sina verksamheter.

Dag Löwbeer har bestritt kommunens påståenden om vattenfrågornas betydelse för Stockholm och att vattenengagemangen har haft en lång tradition.

Kammarrätten gör för sin del bedömningen att verksamheten kommer att medföra konkret nytta för Stockholms kommun, dels genom att en del av den forskning som bedrivs eller stöds av SIWI och SIWI AB kan leda till tekniskt och miljömässigt bättre lösningar i kommunens verksamhet, dels genom att hotell- och annan näring i kommunen gynnas av att ett internationellt symposium äger rum i Stockholm. Kammarrätten gör även bedömningen att ett engagemang för internationell vattenforskning innebär att en positiv bild av Stockholm förmedlas. Det kan förutsättas att denna positiva bild som en del i marknadsföringen av Stockholm kommer att främja turismen.

Av det tillskjutna beloppet om sammanlagt 61 miljoner kr skall 60 miljoner kr lämnas som ett engångsbelopp för SIWI:s operativa verksamhet. Kommunens motivering till beloppets storlek kan sammanfattas enligt följande. Beloppet kan ställas i relation till kommun-koncernens totala årliga balansomsättning som år 2001 var cirka 92 miljarder kr. Stockholm Vatten AB har under de senaste två åren, utöver SIWI interim, haft årliga kostnader för forskning och utveckling på vatten- och avloppsområdet om 12 miljoner kr. En beräknad årlig avkastning på fyra procent av engångsbeloppet ger 2,4 miljoner kr. Den beslutade stiftelse- och bolagsbildningen innebär att kommunen genom ett engångsbelopp garanterar en årlig tilldelning till verksamheten på samma nivå som i dag. Bidraget och den avkastning som bidraget ger avser att finansiera forskning och utveckling under en lång följd av år. Beloppet täcker dels det nuvarande årliga bidraget till administrationen av prisverksamheten inom ramen för SWF, dels det pågående arbetet med

Stockholm Water Symposium. Den övriga internationellt inriktade verksamheten avses att finansieras av andra än kommunen. Engångsbeloppet har beslutats utifrån reglerna i gällande stiftelselag. S.k. anslagsstiftelser kan inte längre bildas eftersom utfästelser om löpande anslag inte får beaktas. Kommande insatser från staten och näringslivet medför ett större engagemang från andra än kommunen i förhållande till dagens verksamhet i SIWI interim och SWF.

Dag Löwbeer har beträffande beloppets storlek anført bl.a. att det är högt i absoluta tal och att om en jämförelse skall göras beloppet bör ställas i relation till kommunens skatteintäkt från kommunmedlemmarna som för år 2002 beräknades bli drygt 17,7 miljarder kr. Beloppet kan enligt honom också jämföras med andra anslag såsom det för försörjningsstöd och arbetsmarknadsåtgärder i stadsdelsnämndsområdet Maria-Gamla stan, vilket för år 2002 uppgick till drygt 57 miljoner kr.

Kammarrätten konstaterar att genom bildandet av stiftelsen SIWI skall engångsbeloppet om 60 miljoner kr, i enlighet med stiftelselagstiftningen, förvaltas som en självständig förmögenhet för det ändamål som anges i stadgarna. Med hänsyn till de angivna ändamålen med stiftelsen kan kammarrätten inte finna att Stockholms kommun uppställt sådana avgränsningar som säkerställer att de anslagna stiftelsemedlen främst kommer att gå till administrationen av prisverksamheten och arbetet med Stockholm Water Symposium. Det får i stället antas att anslagna medel till stor del kommer att användas för den internationellt inriktade forsknings- och utredningsverksamheten.

Det för verksamheten medgivna beloppet om 61 miljoner kr är betydande och väsentligt större än de belopp som, enligt vad Stockholms kommun anført, tidigare år har anslagits till sådan verksamhet som nu är aktuell. Visserligen innebär det beslutade engångsbeloppet om 60 miljoner kr att SIWI garanteras en permanent verksamhet. Kammarrätten kan trots det inte finna att det föreligger en rimlig proportion mellan de av kommunen beslutade utgifterna och den beskrivna nyttan som verksamheten kan

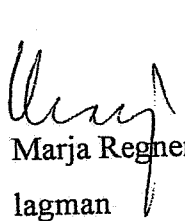
förväntas medföra för kommunen. Kommunfullmäktiges överklagade beslut hänför sig således till något som inte är en angelägenhet för kommunen. Det tillägg i ändamålen för SIWI som Stockholms kommunstyrelse numera har beslutat om föranleder ingen annan bedömning. Beslutet skall därför upphävas med stöd av 10 kap. 8 § första stycket 2 kommunallagen.

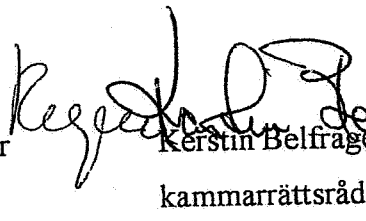
Vid denna bedömning och med hänsyn till hur Dag Löwbeer utformat sina yrkanden finner kammarrätten inte anledning att pröva frågan huruvida kommunfullmäktiges beslut strider mot 3 kap. 17 och 18 §§ kommunallagen.

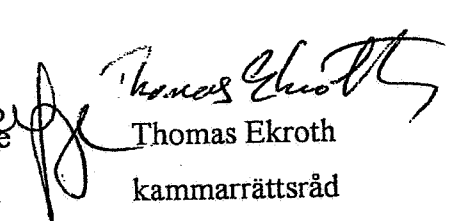
DOMSLUT

Kammarrätten upphäver med ändring av länsrättens dom Stockholms kommunfullmäktiges beslut den 2 september 2002 under § 21.

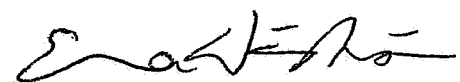
HUR MAN ÖVERKLAGAR (formulär 1) se bilaga.

Marja Regner
lagman

Kerstin Belfrage
kammarrättsråd

Thomas Ekroth
kammarrättsråd

referent

Emma Wännström
föredragande

I kammarrättens avgörande har även deltagit de särskilda ledamöterna Jan Sahlin och Rolf Schwerin.

Bilaga 1:8 till kommunstyrelsens protokoll den 14 januari 2004, § 10**PM 2004 RI (Dnr 023-1207/2002)****Svar med anledning av laglighetsprövning av kommunfullmäktiges beslut den 2 september 2002, § 21, om bildande av Stiftelsen Stockholm International Water Institute (SIWI)****Remiss från Kammarrätten i Stockholm****Remisstid 16 januari 2004**

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Som yttrande till Kammarrätten i Stockholm överlämnas och återopas av juridiska avdelningen upprättat förslag till yttrande.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Föredragande borgarrådet Annika Billström anför följande.

Ärendet

Dag Löwbeer har överklagat kommunfullmäktiges beslut den 2 september 2002, § 21, om bildande av stiftelsen Stockholm International Water Institute (SIWI) och yrkat verkställighetsförbud.

Länsrätten i Stockholms län har i dom den 16 maj 2003, mål nr 17499-02, avslagit överklagandet och yrkandet om verkställighetsförbud.

Dag Löwbeer har därefter överklagat Länsrättens dom till Kammarrätten och yrkat prövningstillstånd. Kammarrätten har i beslut den 7 november 2003, mål nr 4278-03, meddelat prövningstillstånd.

Kammarrätten har förelagt Stockholms kommun att senast den 16 januari 2004 komma in med skriftligt svar på överklagandet.

Mina synpunkter

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande

1. Som yttrande till Kammarrätten i Stockholm överlämnas och återopas av juridiska avdelningen upprättat förslag till yttrande.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Stockholm den 17 december 2003

ANNIKA BILLSTRÖM

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

ÄRENDET

Bakgrund

Dag Löwbeer har överklagat kommunfullmäktiges beslut den 2 september 2002, § 21, om bildande av stiftelsen Stockholm International Water Institute (SIWI) och yrkat verkställighetsförbud.

Länsrätten i Stockholms län har i dom den 16 maj 2003, mål nr 17499-02, avslagit överklagandet och yrkandet om verkställighetsförbud.

Dag Löwbeer har därefter överklagat Länsrättens dom till Kammarrätten och yrkat prövningstillstånd. Kammarrätten har i beslut den 7 november 2003, mål nr 4278-03, meddelat prövningstillstånd.

Kammarrätten har förelagt Stockholms kommun att senast den 16 januari 2004 komma in med skriftligt svar på överklagandet.

Ärendets beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret. Juridiska avdelningen har utarbetat ett förslag till svar.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 10 december 2003 har i huvudsak följande lydelse.

Klaganden har i sitt överklagande anfört att beslutet hänför sig till något som inte är en angelägenhet för kommunen och att det strider mot lag (10 kap 8 § p 2 och 4 kommunallagen). Som omständigheter har klaganden bl.a. åberopat att beslutet hänför sig till något som inte är en kommunal angelägenhet enligt kommunallagens regler om kommunernas befogenheter (2 kap 1 § kommunallagen) och att kommunfullmäktige underlåtit att se till att stiftelsen SIWI och SIWI AB blir bundna i skälig omfattning av sådana villkor som föreskrivs i 3 kap 17 och 18 §§ kommunallagen.

I förslaget till svar bemöts vad klaganden anfört – *bilaga 1*.

Stadsledningskontoret föreslår att juridiska avdelningens förslag till svar ges in med anledning av överklagandet.

Bilagor

Bilaga 1 förslag till yttrande.

Bilaga 2 Länsrättens i Stockholms dom 2003-05-16 i mål nr 17499.

Bilaga 3 överklagande.

Bilaga 1

Kammarrätten i Stockholm
Box 2302
103 17 STOCKHOLM

Mål nr 4278-03
Dag Löwbeer ./Stockholms kommun
Angående laglighetsprövning

Stockholms kommun genom dess kommunstyrelse, nedan kallad staden, får med anledning av Dag Löwbeers överklagande av Länsrättens dom den 16 maj 2003 i mål nr 17499-02 angående beslutet om bildande av Stiftelsen Stockholm International Water Institute (SIWI) inkomma med följande svar.

Överklagandet

Klaganden har i sitt överklagande yrkat att kammarrätten med ändring av länsrättens dom upphäver kommunfullmäktiges beslut.

Klaganden har åberopat samma grunder och omständigheter som i överklagandet till länsrätten och i övriga inlagor. Klaganden gör inte längre gällande att beslutet står i strid med 8 kap 12 § kommunallagen.

Inställning

Staden bestrider ändringsyrkandet.

I överklagandet har klaganden inte åberopat några omständigheter som medför att beslutet med tillämpning av 10 kap 8 § kommunallagen skall anses olagligt.

Skäl

Prövningsgrunden "beslutet hänför sig till något som inte är en angelägenhet för kommunen eller landstinget" (10 kap 8 § p 2 kommunallagen)

Med anledning av vad klaganden åberopat får staden hänvisa till vad som anförts i länsrätten och tillägga följande.

Staden delar länsrättens bedömning att de ändamål som angetts i stiftelseurkund och bolagsordning samt i stadens inlagor, dvs vattenforskning, främjande av turism och främjande av näringsliv är sådana som kan ligga inom den kommunala kompetensen.

Av ärendet framgår att samtliga nämnda ändamål beaktats. I finansborgarrådets synpunkter har lyfts fram att vattenfrågorna har kommit att bli ett adelsmärke för Stockholm som genom åren bringat mycket positiv uppmärksamhet för staden. I ärendet har också hänvisats till att genom beslutet skulle det befintliga vattenengagemanget breddas och Stockholms roll som en av världens ledande städer när det gäller aktiviteter på vattenområdet förstärkas.

Även för det fall ändamålen främjande av turism och näringsliv inte skulle anses kunna utläsas av ärendet är staden oförhindrad att i laglighetsprövningen lämna sakuppgifter och argumentera för beslutets laglighet.

Det är uppenbart att det föreslagna vattenengagemanget är en naturlig följd av den långsiktiga marknadsföringsstrategin för Stockholm och med tydliga kopplingar till tidigare kommunala beslut t ex om bildandet av Stockholm Water Festival och Stockholm Water Foundation.

Stadens vattenengagemang har alltså, som staden anför i länsrätten, en lång tradition med direkt koppling till turismen och främjandet av näringslivet i Stockholm. De allmänna mark-

nadsföringsåtgärderna är en väsentlig del av såväl befintligt vattenengagemang som det föreslagna vattenengagemanget. Det är inte fråga om några bieffekter.

Hela vattenengagemanget, inklusive Stockholm Water Symposium och Stockholm Water Prize med prisutdelningar, ryms inom de ändamål som länsrätten funnit vara lagliga.

Vad gäller just prisutdelningar kan erinras om att kommunalt bidrag på högst 250 000 kr till SWF om värdskap vid ceremoni och bankett för Stockholm Water Prize i Stadshuset den 12 augusti 1999 vid tidigare laglighetsprövning bedömts lagligt mot bakgrund av rådande rättspraxis (Länsrätten i Stockholms läns dom 1999-10-25, mål nr 8520, 8521-99).

Med beaktande av vad klaganden anför om avgränsning i stiftelseurkund eller bolagsordning kan erinras om vad som tidigare anförts om stiftarnas gemensamma inflytande i såväl SIWI som SIWI AB. Enligt förslaget till stiftelsestadgar har staden och staten ett avgörande inflytande över verksamheten i stiftelsen då tolv av tretton styrelseledamöter utses av dem (4§). Och på motsvarande sätt har det offentliga ett avgörande inflytande i SIWI AB med hänsyn till hur ledamöter utses enligt förslaget till aktieägaravtal (7§).

Det ligger i sakens natur att det kommunala engagemanget skall ske i enlighet med den kommunala kompetensen.

Staden vill åter understryka att stiftelsens internationellt inriktade projekt avses ske med kostnadstäckning från andra finansörer än staden.

Som framhållits tidigare kommer det ekonomiska engångsbeloppet att långsiktigt användas för att täcka kostnader dels till administrationen av prisverksamheten inom ramen för SWF och dels till arbetet med vattenveckan inklusive Stockholm Water Symposium.

Den kommunala insatsen skall sättas i relation till de förväntade positiva effekter (nyttan) som inte är direkt ekonomiskt mätbara såsom förbättrad vattenkvalitet och därmed en ekologiskt hållbar utveckling men också turism och besöksnäring i framtiden genom den marknadsföring av Stockholm som vattenengagemanget innebär samt det allmänna främjandet av näringslivet. Det hittillsvarande vattenengagemangets kända positiva effekter har staden redogjort för i länsrätten och vad staden anför har inte motsagts av klaganden.

Den kommunala nyttan är således inte, såsom klaganden påstått, begränsad till ett visst antal hotellnätter och vissa symposieämnen.

Engångsbeloppet är ett rimligt belopp, vilket staden tidigare klargjort genom relevanta jämförelser. Det är fråga om en investering på lång sikt till nytta för staden och dess kommunmedlemmar.

Mot bakgrund av vad staden anför är det, som länsrätten funnit, inte visat att stadens engagemang står i så uppenbart missförhållande till den förväntade kommunala nyttan att det ligger utanför stadens kompetens enligt 2 kap 1 § kommunallagen.

Prövningsgrunden "beslutet strider mot lag eller annan författning" (10 kap 8 § p 4 kommunallagen)

Till bemötande av vad klaganden åberopat hänvisar staden till vad som anförts i länsrätten om andelsförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt. Enligt stadens uppfattning har således kommunallagens bestämmelser i 3 kap 17-18 §§ beaktats i en rimlig omfattning.

Såsom länsrätten funnit har inte visats att beslutet strider mot kommunallagen med hänvisning till vad klaganden anför i denna del och vad staden upplyst i målet.

LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN
Rotel 551
Avd 5

DOM
2003-05-16
Meddelad i
Stockholm

Mål nr 17499-02

Bilaga 5

KLAGANDE

Dag Löwbeer, 360105-1257
Falkholmsgränd 17
127 46 SKÄRHOLMEN

MOTPART

Stockholms kommun
Stadshuset
105 35 STOCKHOLM

ÖVERKLAGAT BESLUT

Stockholms stads kommunfullmäktiges beslut den 2 september 2002, § 21, bilaga 1

SAKEN

Laglighetsprövning enligt kommunallagen (1991:900) - KL

Kommunfullmäktige i Stockholms Stad beslutade den 2 september 2002 bl.a. att medverka i bildandet av ett permanent internationellt vatteninstitut, se bilaga 1.

Dag Löwbeer överklagar beslutet och yrkar att det upphävs i sin helhet. Han yrkar även att beslutet inhållas. Han anför bl.a. följande. Kommunfullmäktiges beslut hänför sig till något som inte är en kommunal angelägenhet för staden enligt kommunallagens regler om kommunen befogenheter, 2 kap. 1 § KL. För det fall beslutet skulle anses kompetensenligt görs gällande att det står i strid mot kommunallagen såtillvida att fullmäktige underlåtit att se till att stiftelsen SIWI och SIWI AB blir bundna i skälig omfattning av sådana villkor som föreskrivs i 3 kap. 17 och 18 §§ KL. Dessutom strider beslutet mot lag eftersom det i vad som avser utgifter inte innehåller någon anvisning om hur dessa skall finansieras såsom det föreskrivs i 8 kap. 12 § KL. Vad som sägs i beslutets punkt 7 om reglering i samband med bokslut uppfyller inte lagens krav. — Vad gäller kompetensfrågan framgår av fullmäktiges beslut och beslutsunderlag i utlåtandet 2002:86 att beslutet avser inrättandet av och engagemang i verksamhet som i främsta rummet är inter-

LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN
Avd 5

DOM
2003-05-16

Mål nr
17499-02

nationellt inriktad och som därigenom och även på grund av sin art faller utanför de kommunala befogenheterna. Här hänvisas till och åberopas som stöd för talan de omständigheter avseende SIWI och SIWI AB:s tilltänkta verksamhet som framgår av utlåtandet och dess bilagor. I fullmäktiges beslut betecknas SIWI som ett "permanent internationellt vatteninstitut". Den internationella inriktningen framgår också av stiftelsens namn och bl.a. av att den "föreslås ledas av en internationellt sammansatt styrelse med tanke på verksamhetens internationella karaktär". I förslaget till stadgar för stiftelsen fastställs detta och föreskrivs för övrigt att styrelsens språk är engelska. Att det är fråga om en "internationellt verksam institution" som bl.a. skall bygga upp "ett globalt nätverk av samarbetande institutioner och experter" framgår också av vad föredragande borgarrådet anfört vid ärendets beredning. Den internationella inriktningen framgår också av att förslaget till SIWI:s utformning och arbetsuppgifter enligt vad som anförts av borgarrådet har diskuterats med bl.a. företrädare för ett antal FN-organ och välkomnats av dessa. I förslaget till stadgar har stiftelsens ändamål, att främja forskning och utveckling relaterad till vatten, inte särskilt anknutits till Stockholm, bortsett från det där angivna arrangemanget Stockholm Water Symposium som enligt förslaget dock syftar till att "samla världens forskare och beslutsfattare för att diskutera och söka lösningar på världens vattenproblem". Hela världens vattenproblem, som även i övrigt avses ligga inom stiftelsen uppgiftsområde, är dock inte en angelägenhet som ryms inom Stockholms kommunala kompetens. Enligt förslaget till stadgar § 4 skall vidare den, såsom ovan nämnts, internationellt sammansatta styrelsen bestå av en ordförande och 12 övriga ledamöter av vilka sex utses av Stockholms kommunstyrelse och sex av regeringen. Relationen belyser det kommunala engagemangets bristande proportionalitet med det till kommunen knutna allmänintresset. Också i en regeringsproposition (prop. 2001/02:155) vari riksdagen föreslås bemyndiga regeringen att tillsammans med staden ombilda till stiftelse det nuvarande "institutet" SIWI, för närvarande kopplat till stadens va-bolag återges omständigheter som här åberopats till stöd för att stadens engagemang i stiftelsen inte är kompetensenligt. Under 6 i propositionen framgår sålunda att SIWI:s verksamhet, utöver befattningen med ovannämnda symposium och nedan berörda vattenpriser, huvudsakligen är inriktad på att genom utåtriktad verksamhet i olika former stödja

**LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN****DOM**
2003-05-16**Mål nr**
17499-02

Avd 5

och främja strategier för att hantera den växande globala vattenkrisen. Vidare sägs där att merparten av dessa arrangemang "är inriktad på vattenproblematik i u-länder relaterade till problematiska miljöförutsättningar samt problem med matförsörjning, hälsa och miljö." Den nu beslutade stiftelse- och bolagsbildningen medför såvitt framgår av handlingarna inte någon ändring av den i propositionen beskrivna verksamhetsinriktningen. Beträffande omständigheter rörande det administrativt supplerande bolaget SIWI AB, för vilket bildande medel anslås enligt delbeslut vid punkt tre, framgår av va-bolagets utlåtande bl.a. att detta skall administrera det ovannämnda ej kompetensenliga symposiet och ett antal likaledes kompetensöverskridande vattenprisarrangemang med internationell inriktning, vilka priser utdelas av stiftelsen Stockholm Water Foundation, också kompetensstridigt men lagakraftvunnet inrättad, till bl.a. organ eller personer som "genom forskning eller konkreta resultat lämnat ett väsentligt bidrag till bevarande av världens vattenresurser.", stadgar § 2. För det fall stadens engagemang i SIWI-verksamheten, emot vad som här anförts, skulle i något hänseende anses vara kompetensenligt, görs likväl gällande att i vart fall bidraget om 60 miljoner kronor är för högt, då det inte är i proportion med det till staden knutna allmänintresset av ifrågavarande verksamhet och dennas internationella inriktning. — Vad gäller frågan om kommunallagens regler om kommunala företag beaktats tillräckligt finns beträffande Stiftelsen SIWI varken i kommunfullmäktiges beslut eller i förslaget till stadgar något varigenom det kommunala ändamålet med denna blir fastställt. Inte heller har i detta sammanhang tillsetts att fullmäktige får ta ställning till principiella eller eljest viktiga verksamhetsbeslut hos stiftelsen. Eftersom medstiftaren är staten, som enbart torde vara positivt inställd till kommuners insyn och inflytande i slika fall, kan det inte vara anledning att utelämna denna typ av villkor vilkas rimlighet i och för sig är uppenbar med hänsyn till graden av stadens deltagande, verksamhetens art och övriga omständigheter. Beträffande SIWI AB aktualiseras till en början frågan huruvida det som sägs i kommunallagens bestämmelser om kommunal företag också är tillämpligt när "kommunala företag" bildar "dotterföretag". Olika uppfattningar torde finnas i denna fråga. Här görs gällande att bestämmelserna i fråga skall tillämpas även i detta fall. Varken fullmäktiges beslut eller förslaget till bolagsordning för SIWI AB innehåller dock några villkor som anges i lagen, fastän

sådana med hänsyn till omständigheterna är påkallade och rimliga även i fråga om detta företags verksamhet. — Vad gäller frågan om besluten innehåller i kommunallagen föreskriven finansieringsanvisning innefattar punkten 7 i det överklagade beslutet inte någon anvisning om hur bidragsutgifterna skall finansieras. Den utgör snarare ett medgivande till vissa bokföringsmässiga arrangemang.

I yttrande över inhibitionsyrkandet anför Stockholms stad den 23 oktober 2002 bl.a. följande. Staden bestrider yrkandet om att beslutet skall upphävas och yrkandet om inhibition. Klaganden har inte anfört några omtändigheter som medför att beslutet med tillämpning av 10 kap. KL skall anses olagligt. Vad gäller prövningsgrunden i 10 kap. 8 § 2 KL så finns den allmänna kompetensregeln för kommunen i 2 kap. 1 § KL, att kommuner själva får ha hand om sådana angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens område eller dess medlemmar och som inte skall handhas enbart av staten, en annan kommun, ett annat landsting eller någon annan. Denna allmänna kompetensregel har avsiktligt utformats som en general-klausul, dvs en lagregel som ger den beslutande myndigheten stor valfrihet vid bedömningen av enskilda fall. Fastställande av de närmare ramarna för kompetensen har således överlämnats till praxis, varigenom en anpassning skall ske till samhällsutvecklingen. Allmänintresset får bedömas med utgångspunkt i om det är lämpligt, ändamålsenligt, skäligt osv att kommunen befattar sig med angelägenheten. Kompletterande bestämmelser om den kommunala kompetensen finns såväl i kommunallagen som i andra lagar. T.ex. stadgas i 2 kap. 8 § KL att kommuner får genomföra åtgärder för att allmänt främja näringslivet i kommunen. Den så kallade turistbefogenhetslagen ger kommunen utvidgad kompetens på turistväsendets område. Redan före lagens tillkomst ansågs dock kommunala åtgärder som allmänt främjade turismen i kommunen tillåtna. Lokaliseringsprincipen har med tiden modifierats i rättspraxis och kommuner kan i vissa fall vara berättigade att involvera sig i verksamheter som sträcker sig utanför rikets gränser. Nyare rättspraxis, RÅ 1994 ref. 23, ger stöd för att det anses ingå i den kommunala kompetensen att även internationellt bevaka de regionalpolitiska intressena. Regeringsrätten bedömde att Göteborgs kommunfullmäktiges beslut att delta i en västsvensk EG-representation i

Bryssel samt anslå medel därtill var kompetensenligt. Det internationella samarbetet har ändrat karaktär sedan början av 1990-talet. Idag pågår ett relativt omfattande internationellt inriktat arbete i de svenska kommunerna om man jämför med tidigare. Kommuner har även genom lagen (2001:151) om kommunal tjänsteexport och kommunalt internationellt bistånd sedan den 1 juli 2001 fått ökade möjligheter att själva bedriva tjänsteexport och lämna internationellt bistånd. — Enligt lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar föreligger ett kommunalt ansvar för sådana anläggningar. Sedan den 1 januari 1990 har den kommunala verksamheten i Stockholm överförs till ett belägt kommunalt va-bolag, Stockholm Vatten AB. Bolagets ändamål skall vara att driva den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i kommunerna Stockholm och Huddinge samt svara för sjörestaureringar i kommunerna och i samverkan med andra vatten- och avloppsintressenter i regionen. Stockholm Vatten AB har också ett regionalt ansvar genom avtal med grannkommunerna och bolaget levererar dricksvatten till tio kommuner och renar avloppsvatten åt sju kommuner i Stockholmsregionen. I och med införandet av miljöbalken den 1 januari 1999 har Sverige en samordnad, skärpt och breddad miljölagstiftning för en hållbar utveckling. I förarbeten betonas såväl det nationella som det europeiska och globala perspektivet för en ekologisk utveckling. Vidare erinras om samhällsplaneringens betydelse och kommunernas framskjutna roll vad gäller resurshushållningen t.ex. i fråga om utnyttjandet av vattenresurser, se prop. 1997/98 del 1 s. 160. — Svenska forskare varnade tidigt för den hotande vattenkrisen. Vattentillgångens användbarhet minskar vilket är ett problem. Med tanke på utvecklingen kan detta innebära att framtida generationer ställs inför vattenproblem av en helt annan omfattning och komplexitet än idag. Vattenresurserna är till sin natur inte enbart en miljöfråga av lokalt intresse, utan här är fråga om en angelägenhet för såväl staten och kommunerna som företag, hushåll och andra. Stockholms stad har gjort betydande insatser för att åstadkomma en god vattenmiljö i staden. Stockholm är unikt och berömt för den aktiva utvecklingen av vattensituationen i östra mälaren, centrala staden och innerskärgården från 1960-talet till våra dagar. Den 2 april 1990 beslutade Stockholms kommunfullmäktige att ingå i stiftelsen Stockholm Water Festival och bidra med stiftelsekapital och verksamhetsbidrag. Stiftelsen bildades tillsammans med näringslivet. Stiftelsens ända-

mål var enligt § 2 stiftelseurkunden att "dels själv eller genom annan juridisk person marknadsföra, samordna och arrangera årligen återkommande publika arrangemang och festligheter i i Stockholm, dels stimulera och stödja intresset för forskning och utveckling kring vatten. Det kan ske bl.a. genom att stiftelsen ingår som stiftare i en ny stiftelse kallas Stockholm Water Foundation (SWF) och med dessa ändamål". Stiftelsen Stockholm Water Festivals syfte var att ge stockholmarna ett stort evenemang att vara stolta över och sluta upp kring samt att öka antalet svenska och utländska besökare. Festivalen beräknades bli årligen återkommande och detta pågick 1991-99. En särskild stiftelse SWF instiftades 1990. Stiftelsen Stockholm Water Festival hörde till stiftarna liksom näringslivet, SJ och Sveriges Turistråd. Redan vid bildandet framgick att med ett vattnets miljöpris skulle Stockholms stad ytterligare profileras som en stad med rent vatten. Redan då planerades ett årligen återkommande internationellt symposium inom vattenrening och/eller vattenkvalitet inom fonden. Motiven för SWF:s verksamhet var dels att fästa världens uppmärksamhet på Stockholms lyckade insatser för att åstadkomma en god vattenmiljö, dels att marknadsföra Stockholm som internationell mötesplats och därmed i samverkan med vattenfestivalen öka tillströmningen av turister och internationella gäster till staden. Förhållandet att staden prioriterat arbete med vatten har lett till att betydande kunskap på vattenområdet utvecklats inom Stockholm Vatten AB. Regeringen lämnade den 5 september 1991 Stockholm Vatten AB tillstånd enligt 3 § i den då gällande lagen (1986:753) om kommunal tjänsteexport att tillhandahålla tjänster för utveckling av vatten- och avloppshantering i de östeuropeiska länderna kring Östersjön. Enligt ett tidigare regeringsbeslut hade Stockholm Vatten AB fått tillstånd till engagemang i Polen. Detta avsåg att vara ansvarig konsult gentemot Warszawa va-verk i ett projekt att göra avloppsreningsverket Czajka till en effektiv miljöanläggning. Engagemanget finansierades i sin helhet med statliga medel. SWF har som nämnts bedrivit verksamhet sedan 1990 och SIWI-interim bildades 1997 som en interimistisk organisatorisk enhet knuten till Stockholm Vatten AB. Som framgår i ärendet skall det huvudsakliga syftet med SIWI:s arbete vara att främja forskning och utveckling relaterat till vatten. Detta syfte harmonierar med det syfte SWF har enligt gällande stadgar. Stockholms Stad är idag engagerad i flera stiftelser, förutom SWF, med inriktning på forskning och utveckling. Dessa

**LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN**

Avd 5

DOM
2003-05-16**Mål nr**
17499-02

satsningar är ett naturligt led i samhällsutvecklingen och har stöd i den allmänna kompetensen och befogenheterna att allmänt främja näringslivets utveckling inom staden. Stiftelserna bildades i samarbete med andra efter beslut av kommunfullmäktige. Såväl ändrad lagstiftning som nyare rättspraxis har enligt staden utvidgat den kommunala kompetensen på utbildningens område. Ekonomiska bidrag till högskoleverksamhet med statlig huvudman kan numera betecknas som kommunal angelägenhet, se RÅ 81 2:53 och RÅ 1999 ref. 67. Som framgår i ärendet föreslås SIWI AB ägas med 50 procent vardera av stiftelserna och blir då ett samägt servicebolag. Till SIWI AB:s uppgifter hör att administrera Stockholm Water Symposium, Stockholm Water Prize, Stockholm Junior Water Prize, Stockholm Industry Water Award och det av regeringen instiftade Swedish Baltic Sea Water Award samt att arrangera evenemang i anslutning till dessa verksamheter. I och med att Stockholm är Sveriges största stad och dessutom huvudstad är det naturligt att Stockholm engagerar sig i större evenemang. Så har staden också gjort sedan lång tid. Ett arrangemang såsom Stockholm Water symposium inklusive administrationen av nämnda vattenpriser är dessutom ett sätt att främja turism, att allmänt marknadsföra staden och allmänt främja näringslivet. Stockholm har med sitt geografiska läge och historia en alldeles särskild anknytning till vatten. Det finns en lång tradition av insatser inriktade på vatten just för att profilera Stockholm som staden med det rena vattnet. En sådan profilering torde endast kunna utvecklas genom en långsiktighet i engagemanget. Erfarenhetsmässigt krävs långsiktighet för att aktivera potentiella sponsorer som kan lämna ytterligare bidrag, i detta fall till vattenaktiviteterna. Åtskillig rättspraxis visar att kommunerna har stora befogenheter att genom bidrag eller på annat sätt ekonomiskt engagera sig i olika tillställningar, festligheter och konferenser, i princip oavsett vem som arrangerar och för vilket ändamål, under förutsättning att arrangemanget sker i kommunen. Till exempel beslutade kommunstyrelsen den 23 juni 1999 § 21 bl.a. att bifalla en ansökan från SWF om värdskap vid ceremoni och bankett för Stockholm Water Prize i stadshuset till en beräknad kostnad av högst 250 000 kr. Efter överklagande av en kommunmedlem fastslog länsrätten i Stockholms län i dom den 25 september 1999, mål nr 8520-99, överklagandet i den delen och fann beslutet lagligt mot bakgrund av rådande rättspraxis. Sveriges riksdag har i beslut den 16 maj 2002

**LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN**

Avd 5

DOM
2003-05-16**Mål nr**
17499-02

bemyndigat regeringen att tillsammans med Stockholms stad ombilda SIWI-institutet till en stiftelse. Stadens uppfattning är att Riksdagen gnom sitt beslut om att bemyndiga regeringen att tillsammans med Stockholms stad bild SIWI - genom sin tolkningsföreträdarrätt - funnit att staden engagemang i aktuellt hänseende är i enlighet med gällande lag. — För att Stockholms stads vattenengagemang enligt beslutet skall vara kompetensenligt krävs att det föreligger en rimlig proportion mellan stadens kostnader för engagemanget och den nytta eller de positiva effekterna för staden som engagemanget kan förväntas resultera i. Som framgår av det överklagade beslutet är stadens ekonomiska bidrag om sammanlagt 61 miljoner kr villkorat av att staten går in som stiftare och förbinder sig att bidra med medel för verksamhetens fortbestånd. I ärendet angavs att stadens bidrag för SIWI:s operativa verksamhet, 60 miljoner kr, förväntas motsvara statens insats. Vidare är utgångspunkten att näringslivet skall bidra ekonomiskt till verksamheten med belopp i motsvarande storleksklass. Det ligger sakens natur att de framtida samhällseliga och samhällsekonomska effekterna för staden är svåra att beräkna i ekonomiska termer. Som nämnts anknyter stiftelse- och bolagsbildningen till redan befintlig verksamhet inom SWF och SIWI-interim. Det ekonomiska åtagandet måste alltså sättas i relation till de positiva effekter som inte är direkt ekonomiskt mätbara såsom förbättrad vattenkvalitet och därmed en ekologiskt hållbar utveckling men också turism och besöksnäring i framtiden genom den marknadsföring av Stockholm som vattenengagemanget innebär samt det allmänna främjandet av näringslivet. Engångsbeloppets storlek kan ställas i relation till stadens inklusive de kommunala bolagens totala årliga balansmomsutslutning som 2001 var cirka 92 miljarder kr. Vad gäller kostnader för forskning och utveckling på vatten- och avloppsområdet har Stockholm Vatten AB under de senaste två åren enligt sin redovisning haft årliga kostnader på cirka 12 miljoner kr. Kostnaderna omfattar inte SIWI-interim. Den beslutade stiftelse- och bolagsbildningen innebär att staden genom ett engångsbelopp garanterar en årlig tilldelning till verksamheten på samma nivå som idag. Engångsbeloppet kan dock inte jämföras med årliga kostnader eftersom bidraget och avkastningen därav är avsedda att finansiera forskning och utveckling under en lång följd av år. Beloppet täcker dels det nuvarande årliga bidraget till administrationen av prisverksamheten inom ramen för SWF, dels det pågående

arbete med Stockholm Water Symposium. Den övriga internationellt inriktade verksamheten, som klaganden riktat in sig på, avses finansiera av andra än staden. Ett led av finansieringen av den nämnda utåtriktade verksamheten framgår av budgetpropositionen 2002/03:4 utgiftsområde 20 allmän miljö- och naturvård s. 49. Ett statligt anslag om 3 miljoner kr beräknas gå till SIWI för en planerad verksamhet Swedish Water House (SWH) med syfte att "genom utåtriktad verksamhet i form av utbildningar, seminarier, internetbaserad information etc. förmedla och generera kunskap och erfarenheter inom temat integrerad vattenförvaltning". I sammanhanget kan nämnas att en antagen årlig avkastning på 4 procent av engångsbeloppet ger 2 400 000 kr per år. Stadens bidrag, med beaktande av hittillsvarande kostnader för verksamheten samt de insatser för forskning och utveckling som sker i övrigt t.ex. inom Stockholm Vatten AB, är av begränsad omfattning sett i sitt sammanhang. Som framhållits har omfattande förhandlingar förevarit med staten, vilket resulterat i ovannämnda riksdagsbeslut och det nu överklagade beslutet. Frågan om fördelningen av kostnader för vattenverksamheten mellan staten och Stockholms stad har således varit uppe till förhandling med företrädare för regeringskansliet. Riksdagsbeslutet utgör således ett starkt tolkningsdatum för bedömningen att stadens bidrag för SIWI:s operativa verksamhet och stadens insats i sin helhet är rimlig. Vad gäller de positiva effekterna av det hittillsvarande engagemanget på vattenområdet vill staden betona att forskningen och utvecklingen på vattenområdet har lett till ytterligare insikter om att en långsiktigt hållbar utveckling för vattenresurserna kräver ett synsätt som bygger på vattnets kretslopp, dvs nära samverkan med intressenter över administrativa, geografiska, vetenskapliga, tekniska och andra gränser. Sedan några år tillbaka administrerar SIWI-interim World Water Week in Stockholm en vecka i augusti tillsammans med andra internationella vattenorganisationer. Under vattenveckan hålls även Stockholm Water Symposium. Vattenveckan inklusive symposiet innebär en årlig rapportering av forskningsresultat och en intensiv dialog mellan vattenforskare, politiker och andra aktörer. I denna dialog deltar företrädare för Stockholm Vatten AB och andra kommunala organ vilket är till gagn för miljöarbetet inom staden och därmed också för Stockholms vattenmiljö. Det är ett naturligt led i den långsiktiga profileringen av Stockholm som en stad med rent vatten och stort miljö-

**LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN**
Avt 5**DOM**
2003-05-16**Mål nr**
17499-02

engagemang. Under vattenveckan deltar cirka tusen personer från ett åttiotal länder vilket genererar 7 000 -8 000 hotellnätter samt därmed förknippade intäkter för staden. Stockholm Convention Bureau räknar med att varje symposiedeltagare spenderar cirka 3 500 kr per dygn under vistelsen, även detta renderar betydande intäkter. Deltagarna representerar bl.a. regeringar FN-organ och andra organisationer. I ökad utsträckning väljer också internationella vattenorganisationer att förlägga sina internationella möten i anslutning till veckan. Satsningen på Stockholm som mötesplats har således varit lyckad. Världlandsavtalet mellan regeringen och Organisationen för det globala nätverket för vattenfrågor är ytterligare ett tecken härpå. Den årliga budgeten för den organisationen är på cirka 130 miljoner kr. En internationell organisation av detta slag stärker ytterligare stadens ställning inom vattenområdet och ger arbetstillfällen och skatteintäkter för staden. Vattenveckan inklusive Stockholm Water symposium är även till nytta för de företag i staden som arbetar inom vattensektorn.

Klaganden har gjort gällande att fullmäktige inte fastställt det kommunala ändamålet eller tillsett att fullmäktige får ta ställning till principiella eller eljest viktiga verksamhetsbeslut hos SIWI. Enligt klaganden är kraven uppenbara och rimliga med hänsyn till graden av stadens deltagande, verksamhetens art och övriga omständigheter. Klaganden har även vad beträffar SIWI AB gjort gällande att bestämmelserna i fråga skall tillämpas. Dessutom har klaganden anfört att villkoren är påkallade och rimliga i fråga om bolagets verksamhet. Staden får, med hänsyn till de villkor i 3 kap. 17 § KL som klaganden åberopat anföras att 3 kap. 18 § KL är tillämplig i detta fall, när staden bildar en stiftelse tillsammans med staten. Vidare framgår att fullmäktige skall tillse att stiftelsen blir bunden av de villkor som anges i 3 kap. 17 § KL i en omfattning som är rimlig med hänsyn till andelsförhållanden, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt. Vad gäller 3 kap. 17 § 1 KL har i förslaget till stiftelsestadgar § 1 angetts ändamålet med stiftelsen och i bolagsordningen anges föremålet för bolagets verksamhet § 3. Ändamålen har utformats på ett kommunalrättsligt godtagbart sätt. Vad gäller 3 kap. 17 § 3 KL har inte i förslaget till stiftelsestadgar eller i förslaget till bolagsordning angetts något om fullmäktiges ställningstagande innan beslut i verksamheten som är av principiell

beskaffenhet eller annars av större vikt fattas. Bestämmelsen i 3 kap. 18 § KL har utformats på ett sådant sätt att den ger kommunfullmäktige stor frihet i bedömningen av om och i vilken mån villkoren i 3 kap. 17 § KL skall beaktas vid delägarskap. I detta fall är det fråga om stiftelsebildning tillsammans med staten. Av förslaget till stiftelsestadgar § 4 framgår att Stockholms kommunstyrelse och regeringen skall utse vardera sex ledamöter och styrelsen för stiftelsen därutöver en ledamot. I förslaget till aktieägaravtal för SIWI AB har i § 7 reglerats att aktieägarna, dvs SIWI och SWF, vardera skall utse tre ledamöter. Tillsammans skall parterna komma överens om att utse ytterlige en ledamot, som skall vara ordförande i styrelsen och ha möjlighet att utse ytterligare en ledamot vardera om så anses lämpligt. Staden utövar alltså inte något rättsligt bestämmande inflytande över stiftelsen eller bolaget, utan staten och staden kan sägas vara lika delaktiga. Vidare skall enligt förslaget till stiftelsestadgar § 15 en lekmannarevisor med ersättare utses av Stockholms kommunstyrelse. I förslaget till bolagsordning § 7 anges att en auktoriserad revisor med ersättare skall utses. Aktieägaravtalet ger parterna möjlighet att nominera ytterligare en revisor med ersättare vardera. Enligt stadens uppfattning har mot bakgrund av främst andelsförhållandena i stiftelsen och bolaget, stiftelsens och bolagets verksamhet samt den insyn som finns tillförsäkrad genom de enligt ovan utsedda ledamöterna och revisorerna en korrekt rimlighetsbedömning skett av villkoren. Dessutom kan framhållas att det inte är fråga om ett obligatoriskt rättsligt krav att kommunfullmäktige i sitt beslut vad gäller stiftelsen eller bolaget ställer upp villkor enligt bestämmelserna. Istället är fråga om en rimlighetsbedömning som ankommer på fullmäktige att själv att göra med beaktande av de hänsyn som nämns i 3 kap. 18 § första stycket KL. Lämplighets- eller skälighetsfrågor kan inte prövas i den för laglighetsprövning bestämda ordningen.

Klaganden har gjort gällande att beslutspunkten 7 i det överklagade beslutet inte innefattar någon anvisning om hur utgifterna i punkt 2-4 skall finansieras såsom föreskrivs i 8 kap. 12 § KL. I punkten 7 föreskrivs att finansieringen om totalt 61 miljoner kr får regleras i samband med bokslutet för Stockholms stad 2002 och redovisas under finansförvaltningen. Under 2002 beräknades finansförvaltningen

redovisa ett betydande inkomstöverskott i storleksordningen 4,5 miljarder kr. Kommunallagens krav avseende finansiering av utgifterna har således uppfyllts.

Länsrätten avslag i beslut den 15 november 2002 yrkandet om inhibition.

I yttrande den 12 december 2002 anför Dag Löwbeer bl.a. följande samt yrkar, för det fall länsrätten upphäver det överklagade beslutet att det i domen förordnas om ett verkställighetsförbud. Vad staden redovisar rörande särskild lagstiftning, bl.a. de så kallade kompetensutvidgande smålagarna, förefaller inte relevant, särskilt som lagarna ifråga inte här är tillämpliga och såvitt gäller de sistnämnda just tillkommit för att legitimera vissa engagemang som ligger utanför den kommunala kompetensen och vad lokaliseringsprincipen tillåter. Vad staden anför om SIWI:s egentliga tillskyndare Stockholm Vatten AB:s verksamhet är av visst intresse men på ett annat sätt än vad staden tänker sig. Det visar en utveckling från ett i kommunal ordning drivet va-verk till en sedan i bolagsform driven verksamhet med först lokal men med tiden global inriktning. Vad som ses är i själva verket en enligt erfarenhet allmän tendens att verksamheter som är knutna till kommunala bolag så småningom utvecklas till att expansivt deviera iväg från det kommunala ändamålet. De av staden åberopade rättsfallen ger inte stöd för att det överklagade beslutet är kompetensenligt. Rättsfallen gäller, med något undantag, tillfälliga arrangemang inte som här permanentning av regelbundet återkommande, institutionaliserade internationella evenemang och prisutdelningar, varaktigt engagemang i internationell forskning, uppbyggande av globala nätverk etc. De anslagna beloppen har i rättsfallen stått i rimlig proportion till det kommunala allmänintresset och till skillnad från detta fall varit måttliga i absoluta tal. Att positiva bieffekter eventuellt kan uppstå för stadens renommé och här bedrivna näringar legitimerar inte varje slag av eljest kompetensvidrigt kommunalt engagemang. — Enligt vad staden först nu redovisar synes avkastningen av engångsbeloppet på 60 miljoner kr vara avsedd att användas för administration av prisverksamheten och arbetet med symposiet, medan den övriga internationellt inriktade verksamheten avses finansieras av andra. Någon sådan avgränsning av stadens engagemang avspeglar sig dock varken i fullmäktiges beslut eller i handlingarna till ärendets beredning. Om de förstnämnda

verksamheterna i och för sig vore kompetensenliga, hade likväl för beslutets laglighet erfordrats att fullmäktige villkorat bidraget och bundit det till dessa verksamheter. — Gällande proportionalitetsprincipen så anser staden att engångsbeloppet på 60 miljoner kr kan ställas i relation till kommunkoncernens totala balansomslutning. Detta är ett missvisande synsätt. Beloppet är så högt absolut sett att det inte låter sig relativiseras på detta sätt.

Stockholms stad yttrar i svaromål den 19 februari 2003 bl.a. följande. Staden bestrider yrkandet om att beslutet skall upphävas. Klaganden har inte anfört några omständigheter som medför att beslutet skall upphävas enligt 8 kap. 10 § KL. Det hänvisas till vad som anförts i yttrandet i inhibitionsdelen med följande tillägg. Det kan betonas att vattenengagemanget under lång tid haft en direkt koppling till turismen och främjandet av näringslivet. De allmänna marknadsföringsåtgärderna är alltså inte någon bieffekt av vattenengagemanget utan en väsentlig del därav. Vad gäller proportionaliteten skall det ekonomiska åtagandet sättas i relation till de positiva effekter som inte är direkt ekonomiskt mätbara såsom förbättrad vattenkvalitet och därmed en ekologiskt hållbar utveckling men också turism och besöksnäring i framtiden genom den marknadsföring av Stockholm som vattenengagemanget innebär samt det allmänna främjandet av näringslivet.

DOMSKÄL

Enligt 2 kap. 1 § KL får kommuner och landsting själva ha hand om sådana angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens eller landstingets område eller deras medlemmar och som inte skall handhas enbart av staten, en annan kommun, ett annat landsting eller någon annan.

Enligt 2 kap. 8 § första stycket KL får kommuner och landsting genomföra åtgärder för att allmänt främja näringslivet i kommunen eller landstinget.

Enligt 3 kap. 17 § första stycket KL skall, om en kommun eller ett landsting med stöd av 16 § lämnar över vården av en kommunal angelägenhet till ett aktiebolag där kommunen eller landstinget innehar samtliga aktier, fullmäktige

1. fastställa det kommunala ändamålet med verksamheten,
2. utse samtliga styrelseledamöter,
3. se till att fullmäktige får ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

Enligt paragrafens andra stycke skall fullmäktige också utse minst en lekmannarevisor i aktiebolag där kommunen eller landstinget direkt eller indirekt innehar samtliga aktier.

Enligt paragrafens tredje stycke gäller vad som anges i första stycket, när kommunen ensam eller landstinget ensamt bildar en stiftelse för en kommunal angelägenhet. Fullmäktige skall även utse minst en revisor i en sådan stiftelse.

Enligt paragrafens sista stycke skall till lekmannarevisor i aktiebolaget eller revisor i stiftelsen fullmäktige utse någon av de revisorer eller revisorsersättare som enligt 9 kap. 1 § valts för granskning av styrelsen och övriga nämnders verksamhet.

Enligt 3 kap. 18 § första stycket KL skall, innan vården av en kommunal angelägenhet lämnas över till ett bolag eller en förening där kommunen eller landstinget bestämmer tillsammans med någon annan, fullmäktige se till att den juridiska personen blir bunden av de villkor som avses i 17 § i en omfattning som är rimlig med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt.

Enligt paragrafens andra stycke gäller detsamma, om kommunen eller landstinget tillsammans med någon annan bildar en stiftelse för en kommunal angelägenhet.

Enligt 8 kap. 12 § KL skall, om fullmäktige beslutar om en utgift under löpande budgetår, beslutet innefatta också anvisning om hur utgiften skall finansieras.

Enligt 10 kap. 8 § första stycket KL skall ett överklagat beslut upphävas, om

1. det inte har tillkommit i laga ordning,
2. beslutet hänför sig till något som inte är en angelägenhet för kommunen eller landstinget,
3. det organ som har fattat beslutet har överskridit sina befogenheter, eller
4. beslutet strider mot lag eller annan författning.

Handlingar i målet

I förslag till stadgar för stiftelsen SIWI anges bl.a. följande. Enligt § 2 har stiftelsen till ändamål att främja forskning och utveckling relaterad till vatten. Detta skall ske genom det årliga arrangemanget Stockholm Water Symposium och andra vetenskapliga möten samt genom att ta initiativ till och genomföra forskningsprojekt och utredningar i egen regi eller genom annan juridisk person. Stiftelsen skall vidare sprida information och kunskap om vattenproblem och förslag till dessas lösning. Årlig avkastning, realisationsvinster, gåvor, bidrag och anslag kan användas för att administrera nämnda verksamheter. Inom sitt arbetsområde skall stiftelsen samarbeta med organisationer, myndigheter, institutioner, företag och enskilda över

**LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN**
Avd 5

DOM
2003-05-16

Mål nr
17499-02

hela världen. Enligt § 3 skall bl.a. stiftelsen ha sitt säte i Stockholms stad. Enligt § 4 skall stiftelsen förvaltas av en internationellt sammansatt styrelse bestående av en ordförande och 12 övriga ledamöter. Ordföranden som skall vara svensk medborgare utses inom styrelsen. Stockholms kommunstyrelse och regeringen utser och entledigar vardera sex ledamöter. Styrelsen för Stiftelsen Stockholm Water Foundation utser och entledigar en ledamot. Styrelsens språk är engelska. Enligt § 7 skall bl.a. ovan angivna symposium syfta till att samla världens forskare och beslutsfattare för att diskutera och söka lösningar på världens vattenproblem. Enligt § 15 skall bl.a. revision av styrelsens förvaltning samt räkenskaperna verkställas årligen av två revisorer, varav en auktoriserad och en lekmannarevisor med var sin suppleant, vilka samtliga utses för en tid av fyra kalenderår. Den förtroendevalde revisorn och dennes suppleant utses av Stockholms kommunstyrelsen. Den auktoriserade revisorn och dennes suppleant utses av styrelsen.

I stadgar för stiftelsen Stockholm Water Foundation anges bl.a. följande. Enligt § 2 är stiftelsens ändamål att främja intresset för forskning och utveckling kring vatten. Stiftelsen skall en gång årligen utdela The Stockholm Water Prize. The Stockholm Water Prize skall utdelas till den institution organisation, enskild person eller företag som under de tre eller i andra hand tio senaste förflutna åren i tillämplig forskning eller genom konkreta resultat lämnat ett väsentligt bidrag till bevarandet av världens vattenresurser. Enligt § 3 skall stiftelsen ha sitt säte i Stockholms stad. Enligt § 5 skall stiftelsens angelägenheter handhas av en styrelse. Styrelsen skall bestå av 14 ledamöter och sex suppleanter. Av dessa utser Stockholms stad och näringslivsföreträdarna i stiftelsen vardera sju ledamöter respektive tre suppleanter. Styrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande. Enligt § 11 skall revision av styrelsens förvaltning samt räkenskaperna verkställas årligen av två revisorer - varav minst en skall vara auktoriserad - jämte två revisorssuppleanter, vilka utses av styrelsen för en tid av ett kalenderår.

I förslag till bolagsordning för SIWI AB anges bl.a. följande. Enligt § 2 skall styrelsen ha sitt säte i Stockholm. Enligt § 3 är föremålet för bolagets verksamhet att bedriva forskning och utveckling om vatten och att tillhandahålla forsknings-

LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN
Avd 5

DOM
2003-05-16

Mål nr
17499-02

resultat inom detta område samt främja forskning och utveckling kring vatten genom att arrangera symposier och seminarier, ombesörja prisaktiviteter mm i detta syfte samt annan därmed sammanhängande verksamhet.

I förslag till aktieägaravtal mellan SIWI och SWF avseende ägandet av SIWI AB anges bl.a. följande. Enligt § 7 skall bolagets styrelse bestå av 7 alternativt 9 ledamöter med högst två suppleanter. SIWI respektive SWF skall vardera utse 3 ledamöter. Parterna skall komma överens om att utse ytterligare en ledamot, som skall vara ordförande i styrelsen samt ha möjlighet att utse ytterligare en vardera om så anses lämpligt. Enligt § 8 äger parterna rätt att nominera en revisor med revisors-suppleant vardera, såvida de inte enas om att en revisor med suppleant är tillräcklig.

Länsrättens bedömning

Det överklagade beslutet är uppdelat på sju punkter där punkt 1-4 reglerar bildandet av SIWI och SIWI AB samt beviljandet av medel dels för själva bildandeprocessen, dels ett engångsbelopp för SIWI:s operativa verksamhet. Punkt 5 villkorar beslutspunkterna 1-4 med att staten medverka på närmare angivet sätt. Punkten 6 bemyndigar kommunstyrelsen att vidta de praktiska åtgärder som genomförandet av punkt 1-4 kräver. Punkten 7 anger hur finansieringen av punkt 1-4 skall ske. Dag Löwbeer har överklagat beslutet i sin helhet.

Dag Löwbeer har som grund för sitt överklagande angett att beslutet hänför sig till något som inte är en kommunal angelägenhet.

Den allmänna regeln om kommuners kompetens finns i 2 kap. 1 § KL och anger att kommuner själva får ha hand om angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens område eller dess medlemmar och som inte skall handhas av någon annan, till exempel staten. I detta inryms kravet att för att kommunen själv skall få hand om en angelägenhet krävs att det är av allmänt intresse att så sker. Om det med hänsyn till arten av ett visst ändamål anses vara ett allmänt intresse att en kommun främjar ett visst ändamål, är den berättigad till detta,

LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN
Avd 5

DOM
2003-05-16

Mål nr
17499-02

även om åtgärden kommer bara en mindre del av kommunens område eller ett mindre antal av kommunmedlemmarna direkt till godo. Allmänintresset förutsätter alltså inte att ett kvantitativt betydande intresse är för handen. Allmänintresset får bedömas med utgångspunkt i om det är lämpligt, ändamålsenligt, skäligt osv. att kommunen befattar sig med angelägenheten (prop. 1990/91:117 s. 148).

För att avgöra om bildandet av SIWI och SIWI AB är kompetensenligt måste avgörande betydelse tillmätas vilket syfte med dessa subjekt som anges i respektive juridiska persons stadgar/bolagsordning eftersom dessa dokument är styrande för vilken verksamhet som dessa får bedriva. Ändamålet med SIWI anges övergripande vara att främja forskning och utveckling relaterad till vatten. Detta skall ske genom samverkan med andra organisationer och enskilda över hela världen. Vidare skall SIWI hålla ett årligt arrangemang, Stockholm Water Symposium, och andra vetenskapliga möten. För SIWI AB anges ändamålet vara att bedriva forskning och utveckling kring vatten, tillhandhålla forskningsresultat inom området samt främja forskning och utveckling kring vatten bl.a. genom att arrangera symposier och seminarier.

Stockholms stad har anfört i huvudsak att hushållning med vattenresurser och relaterade frågor är ett kommunalt ansvar, att stadens vattenengagemang är ett led i en långvarig marknadsföringsstrategi där Stockholm sammankopplas med rent vatten vilket främjar både turism och näringsliv, att främjandet av turism och näringsliv är en kommunal angelägenhet och att kommunens insats är proportionell med hänsyn till de kommunala intressen som gynnas. Vidare har anförts att bildandet av SIWI sker i samarbete med regeringen som av riksdagen bemyndigats göra detta vilket till följd av riksdagens tolkningsföreträdelse skall ses som ett starkt tolkningsdatum för att bildandet är kompetensenligt.

Vad gäller riksdagens bemyndigande till regeringen att delta i bildandeprocessen finner länsrätten att detta saknar betydelse för avgränsningen av Stockholms stads kompetens (jfr RÅ 83 2:15).

LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN
Avd 5

DOM
2003-05-16

Mål nr
17499-02

Vad gäller frågan om det samlade engagemang i vattenfrågor som det överklagade beslutet innebär är kompetensenligt för Stockholms stad kan konstateras att de ändamål staden angett, dels i stiftelseurkund och bolagsordning, dels i sina inlagor till länsrätten, det vill säga vattenforskning, främjande av turism och främjande av näringsliv i och för sig är sådana som kan ligga inom den kommunala kompetensen. Vad gäller forskningen som skall bedrivas inom SIWI och SIWI AB får dock noteras att den internationella inriktningen är dominerande. I bolagsordning och stiftelseurkund finns inte någon avgränsning som utpekar att Stockholms stad skall vara prioriterad i verksamheten, och den direkta nyttan för staden svårförutsägbar. Vid bedömningen av om insatser för främjande av forskning, turism och näringsliv är kompetensenliga har regeringsrätten ställt omfattningen av kommunens insats mot den förväntade kommunala nyttan av åtgärden (se t.ex. RÅ 85 2:76 och RÅ 1999 ref. 67). Mot denna bakgrund finner länsrätten, med särskilt beaktande av vad staden anført avseende främjande av turism och näringsliv, vilket inte motsagts av klaganden, att det inte är visat att stadens engagemang står i så uppenbart missförhållande till den förväntade kommunala nyttan att det ligger utanför stadens kompetens enligt 2 kap. 1 § KL. Det överklagade beslutet skall således inte upphävas på denna grund.

Dag Löwbeer har som ytterligare grund för upphävande angett att om beslutet skulle anses vara kompetensenligt så skall det upphävas eftersom kommunfullmäktige inte tillsett att SIWI och SIWI AB blir bundna i skälig omfattning av sådana villkor som föreskrivs i 3 kap. 17 och 18 §§ KL. I 3 kap. 17 § KL uppställs vissa villkor som måste vara uppfyllda när kommunen överlämnar vården av en kommunal angelägenhet till en juridisk person där kommunen innehar samtliga aktier eller är ensam grundare. Detta gäller inte för vare sig SIWI eller SIWI AB. Istället skall bedömningen ske utifrån 3 kap. 18 § KL som är tillämplig när kommunen överlämnar vården av kommunal angelägenhet till en juridisk person som kommunen tillsammans med annan äger/bildar. Det krav som uppställs är att kommunfullmäktige i sådana fall skall se till att den juridiska blir bunden av villkor som anges i 3 kap. 17 § KL i en omfattning som är rimlig med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt. Med beaktande av

LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN
Avd 5

DOM
2003-05-16

Mål nr
17499-02

vad Dag Löwbeer anfört i denna del och mot bakgrund av vad som upplysts i målet avseende andelsförhållanden, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt finner länsrätten att det inte är visat att beslutet strider mot kommunallagen.

Dag Löwbeer har även som grund för upphävande av beslutet angett att det strider mot 8 kap. 12 § KL eftersom punkten 7 i beslutet inte uppfyller lagens krav på finansieringsanvisning.

Länsrätten finner i denna del att beslutet utpekar varifrån de beviljade anslagen skall hämtas och hur dessa skall redovisas. Kommunallagens krav på finansieringsanvisning får därför anses vara uppfyllt. Beslutet strider således inte mot 8 kap. 12 § KL.

Länsrätten finner sammanfattningsvis att Dag Löwbeer inte anfört någon omständighet som leder till att det överklagade beslutet skall upphävas med stöd av 10 kap. 8 § KL. Överklagandet skall således avslås.

Vid denna utgång finner länsrätten att det inte finns skäl att förordna om verkställighetsförbud fram till dess att domen vinner laga kraft. Yrkandet därom skall därför avslås.

DOMSLUT

Länsrätten avslår överklagandet.

Länsrätten avslår yrkandet om verkställighetsförbud.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (Dv 3109/1a).

Peter Enander

pp

I avgörandet har deltagit chefsrådmannen Peter Enander (skiljaktig mening se bilaga 3) samt de särskilda ledamöterna Rutger Öijerholm och Karl Pfeifer.

KOMMUNSTYRELSEN

[Signature]
Bilaga 6

Utdrag ur protokoll fört vid sammanträde med Stockholms kommunstyrelse
onsdagen den 19 februari 2003, kl. 15.30 - 15.40

Justerat 2003-02-26; anslaget 2003-02-27

Annika Billström
Kristina Axén Olin
Ann-Margarethe Livh

§ 12

**Yttrande med anledning av överklagande av kommunfullmäktiges beslut
den 2 september 2002, § 21, om bildande av stiftelsen Stockholm International
Water Institute (SIWI)**

Remiss från Länsrätten i Stockholms län

Dnr 023-1207/2002

Skrivelse 6

Kommunstyrelsen behandlade en remiss från Länsrätten i Stockholms län av överklagande av kommunfullmäktiges beslut den 2 september 2002, § 21, om bildande av stiftelsen Stockholm International Water Institute (SIWI).

Borgarrådet Billström (s) hade redovisat ärendet i en promemoria av den 5 februari 2003 (**bilaga 4:4**).

Kommunstyrelsen beslöt utan omröstning bifalla borgarrådsberedningens förslag.

Beslut

Kommunstyrelsen beslöt följande.

Som yttrande till Länsrätten i Stockholms län överlämnas och återopas av juridiska avdelningen upprättat förslag till yttrande.

Denna paragraf förklarades omedelbart justerad.

Enligt protokollet

[Signature]
Anette Otteborn

PM 2003 RI (Dnr 023-1207/02)

Yttrande med anledning av överklagande av kommunfullmäktiges beslut den 2 september 2002, § 21, om bildande av stiftelsen Stockholm International Water Institute (SIWI)

Remiss från Länsrätten i Stockholms län

Remisstid 21 februari 2003

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Som yttrande till Länsrätten i Stockholms län överlämnas och återopas av juridiska avdelningen upprättat förslag till yttrande.
2. Protokollat i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Föredragande borgarrådet Annika Billström anför följande.

Ärendet

Dag Löwbeer har överklagat kommunfullmäktiges beslut den 2 september 2002, § 21, om bildande av stiftelsen Stockholm International Water Institute (SIWI). Han har även begärt verkställighetsförbud (inhibition). Länsrätten har förelagt Stockholms kommun att senast den 21 februari 2003 svara i målet.

Klaganden har i sitt överklagande anförts att beslutet hänför sig till något som inte är en angelägenhet för kommunen och att det strider mot lag (10 kap 8 § p 2 och 4 kommunallagen). Som omständigheter har klaganden bl a återopat att beslutet hänför sig till något som inte är en kommunal angelägenhet enligt kommunallagens regler om kommunernas befogenheter (2 kap 1 § kommunallagen), att kommunfullmäktige underlåtit att se till att stiftelsen SIWI och SIWI AB blir bundna i skälig omfattning av sådana villkor som föreskrivs i 3 kap 17 och 18 §§ kommunallagen samt att beslutet i vad avser utgifter inte innehåller någon anvisning om hur dessa skall finansieras (8 kap 12 § kommunallagen).

Stockholms kommun har tidigare inkommit med yttrande över begäran om inhibition. Länsrätten har i beslut den 15 november 2002 avslagit begäran om inhibition. Klaganden har nu vidhållit yrkandet om inhibition.

I förslaget till yttrande bemöts vad klaganden anförts.

Mina synpunkter

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande

1. Som yttrande till Länsrätten i Stockholms län överlämnas och återopas av juridiska avdelningen upprättat förslag till yttrande.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Stockholm den 5 februari 2003

ANNIKA BILLSTRÖM

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

ÄRENDET

Dag Löwbeer har överklagat kommunfullmäktiges beslut den 2 september 2002, § 21, om bildande av stiftelsen Stockholm International Water Institute (SIWI). Han har även begärt verkställighetsförbud (inhibition).

Stockholms kommun har tidigare inkommit med yttrande över begäran om inhibition. Länsrätten har i beslut den 15 november 2002 avslagit begäran om inhibition.

Länsrätten har förelagt Stockholms kommun att svara i målet.

Stadsledningskontoret föreslår i ett tjänsteutlåtande av den 30 januari 2003 att

1. som yttrande till Länsrätten i Stockholms län överlämna och åberopa av juridiska avdelningen upprättat förslag till yttrande.

Stadsledningskontorets synpunkter

Stadsledningskontoret föreslår att juridiska avdelningens förslag till yttrande ges in med anledning av överklagandet.

Bilagor

Bilaga 1 förslag till yttrande

Bilaga 2 tidigare ingivet yttrande till Länsrätten

Bilaga 3 överklagande

Bilaga 4 yttrande från klaganden

Bilaga 1

Länsrätten i Stockholms län
Box 17106
104 62 STOCKHOLM

Mål nr 17499-02
Laglighetsprövning enligt 10 kap kommunallagen

Stockholms kommun genom dess kommunstyrelse, nedan kallad staden, får med anledning av Dag Löwbeers överklagande över beslutet om bildande av Stiftelsen Stockholm International Water Institute (SIWI) inkomma med följande yttrande.

Beslutet

Stockholms kommunfullmäktige har den 2 september 2002 § 21 beslutat följande

Med bifall till kommunstyrelsens förslag i utlåtandet beslöt kommunfullmäktige utan omröstning följande.

1. Ett permanent internationellt vatteninstitut, Stiftelsen Stockholm International Water Institute (SIWI), bildas i enlighet med till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande fogat förslag till stadgar och i övrigt enligt vad som framgår av i tjänsteutlåtandet redovisat förslag.
2. Stockholms stad som en av stiftarna till SIWI-stiftelsen bidrar med 0,5 mnkr som stiftelsekapital.
3. Stiftelsen Stockholm Water Foundation (SWF) medges ett engångsbelopp om 0,5 mnkr för att SWF tillsammans med SIWI-stiftelsen skall kunna bilda SIWI AB.
4. För SIWI:s operativa verksamhet medges ett engångsbelopp om 60 mnkr.
5. Stadens insats enligt ovan villkoras med att även staten går in som stiftare samt förbinder sig att bidra med medel för verksamhetens fortbestånd.
6. Kommunstyrelsen bemyndigas att tillsammans med regeringen upprätta stiftelseurkund, utse ledamöter och i övrigt ombesörja ombildningen av SIWI-interim.
7. Finansiering av bidragen om totalt 61 mnkr får regleras i samband med bokslut för Stockholms stad 2002 och redovisas under finansförvaltningen.

Överklagandet

Klaganden har i sitt överklagande anfört att beslutet hänför sig till något som inte är en angelägenhet för kommunen och att det strider mot lag (10 kap 8 § p 2 och 4 kommunallagen).

Som omständigheter har klaganden bl a åberopat att beslutet hänför sig till något som inte är en kommunal angelägenhet enligt kommunallagens regler om kommunernas befogenheter (2 kap 1 § kommunallagen), att kommunfullmäktige underlåtit att se till att stiftelsen SIWI och SIWI AB blir bundna i skäligen omfattning av sådana villkor som föreskrivs i 3 kap 17 och 18 §§ kommunallagen samt att beslutet i vad avser utgifter inte innehåller någon anvisning om hur dessa skall finansieras (8 kap 12 § kommunallagen).

Inställning

Staden bestrider yrkandet om att beslutet upphävs och det vidhållna yrkandet om inhibition.

I överklagandet har klaganden inte anfört några omständigheter som medför att beslutet med tillämpning av 10 kap kommunallagen skall anses olagligt. Skäl för inhibition saknas.

Bemötande av omständigheter till stöd för överklagandet

Prövningsgrunden "beslutet hänför sig till något som inte är en angelägenhet för kommunen eller landstingen" (10 kap 8 § p 2 kommunallagen)

Staden hänvisar till vad som anförts i yttrandet över yrkandet om inhibition. Följande kan tilläggas.

Den kommunala kompetensen

Staden vill betona att den allmänna kompetensregeln enligt rättspraxis ger en kommun stor valfrihet vid bedömning av enskilda fall. De rättsfall, lagar och litteraturangivelser som staden hänvisat till är relevanta då de med tydlighet visar på en större öppenhet för internationella - dock ej universella - engagemang t ex på miljöområdet som anknyter till den kommunala verksamheten. Det är alltså fråga om kommunal kompetens i samklang med samhällsutvecklingen och det ökade ansvaret för hushållningen av vattenresurserna.

Kommuner och landsting har under 1990-talet genomgått stora förändringar i form av t ex internationalisering. I sammanhanget kan nämnas att regeringen har uppmärksammat den innovativa verksamhet som bedrivs inom kommuner och landsting. En särskild utredare har tillsatts av regeringen för att bl a överväga hur forskning och utveckling inom kommuner och landsting kan utvecklas i samverkan med statliga organ (Dir. 2002:66).

Att vatten- och avloppsfrågor sedan länge reglerats och ansetts som en kommunal angelägenhet i Sverige är uppenbart. Även inom EU har vattendistribution nämnts som en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse, dvs en kommersiell tjänst som uppfyller medborgarnas allmänna behov och som staterna därför har belagt med särskilda förpliktelser (Dom av den 8 november 1983 i mål 96/82, NY IAZ International Belgium m.fl. mot kommissionen, Rec. 1983, s. 3369).

Med hänvisning till vad klaganden anför kan betonas att vattenengagemanget under lång tid även haft en direkt koppling till turismen och främjandet av näringslivet i Stockholm, de allmänna marknadsföringsåtgärderna är alltså inte någon bieffekt av vattenengagemanget, utan en väsentlig del därav.

Proportionaliteten

Som nämnts i det tidigare yttrandet skall det ekonomiska åtagandet sättas i relation till de positiva effekter som inte är direkt ekonomiskt mätbara såsom förbättrad vattenkvalitet och därmed en ekologiskt hållbar utveckling men också turism och besöksnäring i framtiden genom den marknadsföring av Stockholm som vattenengagemanget innebär samt det allmänna främjandet av näringslivet.

Med hänsyn till gällande stiftelselag har ett engångsbelopp för den operativa verksamheten beslutats. Detta med anledning av att sk anslagsstiftelser inte längre kan bildas eftersom utfästelser om löpande anslag inte får beaktas. Vad gäller engångsbeloppet kan det vid en första anblick te sig som högt, men som staden tidigare anför är det i realiteten - sett i sitt sammanhang - dock fråga om ett rimligt belopp. Engångsbeloppets storlek kan bättre förstås om den jämförs med ett långsiktigt årligt anslag i storleksordningen 2,4 miljoner kr för den aktuella verksamheten. En sådan konstruktion är alltså idag inte lagligt möjlig. Staden har även jämfört beloppet med hittillsvarande årliga tilldelning, Stockholm Vatten AB:s kostnader för forskning och utveckling samt den årliga budgeten för Organisationen för det globala nätverket för vattenfrågor för att åskådliggöra beloppets rimlighet. Staden vidhåller sitt synsätt om hur proportionen av beslutets ekonomiska innebörd bör ske i förhållande till kommunkoncernens totala årliga balansomsättning m m.

Det kan understrykas att avsikten med en stiftelsebildning är att verksamheten skall vara självvägande. Tilldelningen kan sägas vara en investering på lång sikt till nytta för staden och dess kommunmedlemmar. Den kommande statliga insatsen och kommande bidrag från näringslivet medför att beslutet innebär ett större engagemang från andra än staden - främst staten - i förhållande till dagens verksamhet i SIWI interim och SWF. Stadens avsikt är alltså att statens engagemang för vattenfrågan skall öka i förhållande till tidigare.

Som anförts i det tidigare yttrandet förväntas stiftelsens internationellt inriktade arbete ske med kostnadstäckning från andra finansörer än staden. Det kan nämnas att Riksdagen numera fattat beslut om det föreslagna anslaget år 2003 på 3 miljoner kr för utåtriktad verksamhet inom temat integrerad vattenförvaltning (Riksdagsskrivelse 2002/03:82).

Med beaktande av vad klaganden anför kan tilläggas att gällande stiftelselag inte godkänner villkorade ekonomiska bidrag. Vidare saknar uppgifterna om jämförelse med t ex anslag för försörjningsstöd/socialbidrag i en stadsdelsnämnds budget all relevans. Vattenfrågan är inte knuten till någon av stadsdelarna eller ens Stockholms kommun, utan vattenresurserna är en fråga för såväl stat, kommun, företag, hushåll och andra.

Det ligger i sakens natur att de framtida samhälleliga och samhällsekonomiska effekterna för staden av engagemanget i vattenfrågan är svåra att beräkna i ekonomiska termer.

Som nämnts tidigare täcker det ekonomiska engångsbeloppet dels det nuvarande årliga bidraget till administrationen av prisverksamheten inom ramen för SWF och dels det pågående arbetet med vattenveckan inklusive Stockholm Water Symposium. Den nytta som har tillkommit och tillkommer staden och dess kommunmedlemmar har anknytning till seminarierna. Vid de årliga symposierna har vattenfrågor behandlats som i högsta grad är giltiga för Stockholm. Bland ämnena kan nämnas "water-pricing" (dvs hur man skall prissätta vattenanvändning), hur man organiserar en effektiv va-verksamhet, hur man minskar föroreningar i avloppsvatten från hushållen, vattenkvalitet samt metoder för separering av BDT-vatten. Sistnämnda metoder har exempelvis utvecklats i Hammarby Sjöstad, Stockholms nya miljöanpassade stadsdel. Inom ramen för symposierna har särskilda workshops anordnats med anknytning till Stockholm Vatten AB:s export av va-kunskap till vissa östeuropeiska länder och med deltagare från länderna runt den gemensamma resursen Östersjön. En förbättring av avloppsreningsprocesserna i dessa länder är givetvis av nytta för staden och kommunmedlemmarna.

Staden vidhåller sin uppfattning att Riksdagen genom sitt beslut om att bemyndiga regeringen att tillsammans med Stockholms stad bilda SIWI - genom sin tolkningsföreträdarsrätt - bedömt stadens engagemang i sin helhet som lagenligt. Detta är ett viktigt tolkningsdatum i den laglighetsprövning som nu är för handen och som givetvis ankommer på förvaltningsdomstol.

Särskilt mot den redovisade unika bakgrunden till stadens vattenengagemang såväl historiskt som idag samt den starka anknytning till vatten som huvudstadskommunen Stockholm har är det fråga om ett kompetensenlig angelägenhet att tillsammans med staten ombilda institutet Stockholms Internationella Vatteninstitut, SIWI, till stiftelse. Vattenengagemanget innefattar även ett allmänt främjande av turism, en allmän marknadsföring av Stockholm samt ett allmänt främjande av näringslivet.

Klaganden har framfört enligt egen utsägo "kanhända ovidkommande reflexioner" om de avloppsutsläpp som i somras skedde i Mälaren. Staden delar uppfattningen att reflexionen är ovidkommande särskilt med tanke på att orsaken till avloppsutsläppen var haveri i en pumpanordning inom Sydvästra stockholmsregionens va-verksaktiebolags (SYVAB:s) ansvarsområde.

Prövningsgrunden "beslutet strider mot lag eller annan författning" (10 kap 8 § p 4 kommunallagen)

Staden hänvisar till vad som anförts i yttrandet över yrkandet om inhibition och tillägger följande.

3 kap 17-18 §§ kommunallagen

Kommunallagens regler om kommunala företag har alltså beaktats i en rimlig omfattning.

Det kan noteras att beslutspunkten 6 innebär ett uppdrag till kommunstyrelsen att tillsammans med regeringen upprätta stiftelseurkund m m. Det förslag till stiftelsestadgar som finns i ärendet kan således bli föremål för ytterligare förhandlingar mellan stiftarna varvid justeringar kan ske mot bakgrund av stiftarnas intentioner inom ramen för vad bestämmelserna i stiftelselagen medger.

Enligt förslaget till stiftelsestadgar kommer dock staden och staten att ha ett avgörande inflytande över stiftelsen då tolv av tretton styrelseledamöter utses av stiftarna - staden och regeringen (4§).

Nämnda lagregler ger en kommun stort utrymme för en individuell prövning av behovet av insyn vid delägarskap, givetvis med beaktande av de andra delägarnas inställning. Bestämmelsen i 3 kap 18 § kommunallagen är så allmänt hållen att den enligt stadens uppfattning på samma sätt som en målsättningsparagraf inte är avsedd att ligga till grund för domstolsprövning.

8 kap 12 § kommunallagen

Formuleringen i beslutspunkten 7 uppfyller kraven i 8 kap 12 § kommunallagen avseende finansiering av utgifterna.

Bilaga 2

Länsrätten i Stockholms län
Box 17106
104 62 STOCKHOLM

Mål nr 17499-02
Laglighetsprövning enligt 10 kap kommunallagen

Stockholms kommun genom dess kommunstyrelse, nedan kallad staden, får med anledning av Dag Löwbeers överklagande över beslutet om bildande av Stiftelsen Stockholm International Water Institute (SIWI) inkomma med följande yttrande över begäran om inhibition (verkställighetsförbud).

Beslutet

Stockholms kommunfullmäktige har den 2 september 2002 § 21 beslutat följande

Med bifall till kommunstyrelsens förslag i utlåtandet beslöt kommunfullmäktige utan omröstning följande.

1. Ett permanent internationellt vatteninstitut, Stiftelsen Stockholm International Water Institute (SIWI), bildas i enlighet med till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande fogat förslag till stadgar och i övrigt enligt vad som framgår av i tjänsteutlåtandet redovisat förslag.
2. Stockholms stad som en av stiftarna till SIWI-stiftelsen bidrar med 0,5 mnkr som stiftelsekapital.
3. Stiftelsen Stockholm Water Foundation (SWF) medges ett engångsbelopp om 0,5 mnkr för att SWF tillsammans med SIWI-stiftelsen skall kunna bilda SIWI AB.
4. För SIWI:s operativa verksamhet medges ett engångsbelopp om 60 mnkr.
5. Stadens insats enligt ovan villkoras med att även staten går in som stiftare samt förbinder sig att bidra med medel för verksamhetens fortbestånd.
6. Kommunstyrelsen bemyndigas att tillsammans med regeringen upprätta stiftelseurkund, utse ledamöter och i övrigt ombesörja ombildningen av SIWI-interim.
7. Finansiering av bidragen om totalt 61 mnkr får regleras i samband med bokslut för Stockholms stad 2002 och redovisas under finansförvaltningen.

Överklagandet

Klaganden har i sitt överklagande anfört att beslutet hänför sig till något som inte är en angelägenhet för kommunen och att det strider mot lag (10 kap 8 § p 2 och 4 kommunallagen).

Som omständigheter har klaganden bl a åberopat att beslutet hänför sig till något som inte är en kommunal angelägenhet enligt kommunallagens regler om kommunernas befogenheter (2 kap 1 § kommunallagen), att kommunfullmäktige underlåtit att se till att stiftelsen SIWI och SIWI AB blir bundna i skälig omfattning av sådana villkor som föreskrivs i 3 kap 17 och 18 §§ kommunallagen samt att beslutet i vad avser utgifter inte innehåller någon anvisning om hur dessa skall finansieras (8 kap 12 § kommunallagen).

Inställning

Staden bestrider yrkandet om att beslutet upphävs och yrkandet om inhibition.

I överklagandet har klaganden inte anfört några omständigheter som medför att beslutet med tillämpning av 10 kap kommunallagen skall anses olagligt.

Bemötande av omständigheter till stöd för överklagandet

Prövningsgrunden "beslutet hänför sig till något som inte är en angelägenhet för kommunen eller landstinget" (10 kap 8 § 2 kommunallagen)

Vad avser de omständigheter klaganden åberopat om att beslutet avser inrättande av och engagemang i verksamhet som i främsta rummet är internationellt inriktad och som därigenom och även på grund av sin art faller utanför de kommunala befogenheterna samt att "i vart fall bidraget om 60 miljoner kronor är för högt, då det inte är i proportion med det till staden knutna allmänintresset av ifrågavarande verksamhet och dennas internationella inriktning" får staden anförda följande.

Den kommunala kompetensen

Enligt 2 kap 1 § kommunallagen får kommuner själva ha hand om sådana angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens område eller dess medlemmar och som inte skall handhas enbart av staten, en annan kommun, ett annat landsting eller någon annan.

Denna allmänna kompetensregel har avsiktligt utformats som en generalklausul, dvs en lagregel som ger den beslutande myndigheten stor valfrihet vid bedömning av enskilda fall. Fastställandet av de närmare ramarna för den allmänna kompetensen har således överlämnats till praxis, varigenom en anpassning kunnat ske till samhällsutvecklingen (se bl a Bohlin "Kommunalrättens grunder" 1994 sid 77).

Allmänintresset får bedömas med utgångspunkt i om det är lämpligt, ändamålsenligt, skäligt osv att kommunen befattar sig med angelägenheten (Paulsson m fl "Kommunallagen" 1997 sid 52).

Kompletterande bestämmelser om den kommunala kompetensen finns såväl i kommunallagen som i andra lagar.

I 2 kap 8 § kommunallagen stadgas att kommuner får genomföra åtgärder för att allmänt främja näringslivet i kommunen.

Den s k turistbefogenhetslagen ger kommuner utvidgad kompetens på turistväsendets område. Redan före lagens tillkomst ansågs dock kommunala åtgärder som allmänt främjade turismen i kommunen tillåtna (Paulsson m fl "Kommunallagen" 1997 sid 96).

Lokaliseringsprincipen har med tiden modifierats i rättspraxis och kommuner kan i vissa fall vara berättigade att involvera sig i verksamheter som sträcker sig utanför rikets gränser (se prop 1990/91:117 sid 149 och prop 2000/01:42 sid 13).

Nyare rättspraxis, bl a RÅ 1994 ref 23, ger ytterligare stöd för att det anses ingå i den kommunala kompetensen att även internationellt bevaka de regionalpolitiska intressena. Regeringsrätten bedömde att Göteborgs kommunfullmäktiges beslut om att delta i en västsvensk EG-representation i Bryssel samt om anslag av medel för verksamheten där kompetensenligt.

Att det internationella samarbetet har ändrat karaktär sedan början av 1990-talet har uppmärksammat i olika sammanhang. Idag pågår ett relativt omfattande internationellt inriktat arbete i de svenska kommunerna om man jämför med tidigare. Stockholm Vatten AB:s ovan nämnda engagemang för ett renare Östersjön till gagn för bla Stockholm och stockholmarna är ett tydligt exempel. Bland annat Sveriges EU-inträde torde ha påverkat denna utveckling som även innebär att kommuner idag även engagerar sig i EU-frågor, regionala utvecklingsfrågor och en generell internationell kompetens (se bla prop 2000/01:42 Kommuner och landsting i internationell samverkan).

Vidare har kommuner genom lagen (2001:151) om kommunal tjänsteexport och kommunalt internationellt bistånd sedan den 1 juli 2001 fått utökade möjligheter att själva bedriva tjänsteexport och lämna internationellt bistånd.

Enligt lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar föreligger ett kommunalt ansvar för allmänna vatten- och avloppsanläggningar. Sedan den 1 januari 1990 har den kommunala va-verksamheten i Stockholm överförts till ett helägt kommunalt va-bolag, Stockholm Vatten AB. Bolagets ändamål skall vara att driva den allmänna vatten- och av-

loppsanläggningen i Stockholms och Huddinge kommuner samt svara för sjörestaureringar i kommunerna och i samverkan med andra vatten- och avloppsintressenter, i regionen. Stockholm Vatten AB har också ett regionalt ansvar genom avtal med grannkommunerna. Idag levererar bolaget dricksvatten till tio kommuner och renar avloppsvatten åt sju kommuner i Stockholmsregionen.

Inom EU har skyddet av vatten varit ett av de första miljöområden där gemenskapen ansett reglering vara påkallad.

I och med införandet av miljöbalken den 1 januari 1999 har Sverige en samordnad, skärpt och breddad miljölagstiftning för en hållbar utveckling. Redan i miljöbalkens portalparagraf (1 kap 1 §) lyfts miljölagstiftningens syfte fram - att främja en hållbar utveckling så att nu levande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. I samma paragraf framkommer det sk förvaltaransvaret som innebär att de som lever nu inte får uppträda på ett sätt som skadar miljön och utarmar naturresurserna, utan varje generation anses ha ett ansvar för att förvalta arvet inför kommande generationer. I andra stycket av paragrafen (1 kap 1 § andra stycket p 4) anges att miljöbalken skall tillämpas så att mark, vatten, och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt godushållning tryggas.

I förarbetena till miljöbalken betonas såväl det nationella som det europeiska och globala perspektivet för en ekologiskt hållbar utveckling. Vidare erinras om samhällsplaneringens betydelse och kommunernas framskjutna roll vad gäller resurshushållningen t ex i fråga om utnyttjandet av vattenresurser (prop 1997/98:45 del 1 sid 160).

Det kan noteras att innebörden av miljöbalken är att kommunernas roll stärkts (Lindquist "Kommunala befogenheter" 2000 sid 194).

Bakgrunden till Stockholms stads vattenengagemang mm

Svenska forskare varnade tidigt för den hotande vattenkrisen. Vatten har också av regeringen under många år kommit att ses som en svensk profilfråga i det internationella bistånds- och miljöarbetet. På grund av att färskvattentillgången är konstant medan jordens befolkning ökar, växer vattenproblemen med stor hastighet. Vattentillgången per person avtar hela tiden samtidigt som förväntningarna ökar om en bättre livskvalitet för befolkningen. Exploateringen av naturresurser, intensiv industrialisering, urbaniseringen och omfattande användning av jordbrukskemikalier leder bl a i ökande utsträckning till vattenföroreningar. Vattentillgångens användbarhet minskar därför vilket idag är ett problem. Med tanke på utvecklingen såväl i Stockholm som i Sverige och världen i övrigt kan detta innebära att framtida generationer ställs inför vattenproblem av en helt annan omfattning och komplexitet än idag. Vattenresurserna är till sin natur inte enbart en miljöfråga av lokalt intresse, utan här är fråga om en angelägenhet för såväl staten och kommunerna som företag, hushåll och andra.

Stockholms stad har gjort betydande insatser för att åstadkomma en god vattenmiljö i staden. Stockholm är unikt och berömt för den aktiva utvecklingen av vattensituationen i östra Mälaren, centrala staden och innerskärgården från 1960-talet till våra dagar. Ingen stad i världen har hunnit så långt och det beror på helhetssyn, samverkan och helhetsansvar för vattnet från Mälaren via vattenverken till kunden/producenten och därifrån till avloppsreningsverken och skärgården.

Föroreningarna genom utsläpp av orenat avloppsvatten i Riddarfjärden var så svåra i början av 1900-talet att badförbud infördes 1924. Den politiska medvetenheten utvecklades snabbt och det första, enkla avloppsreningsverket kunde byggas i början av 1930-talet. Politiskt stöd, teknik- och processutveckling i samarbete med forskare ledde till att situationen förbättrades och badförbudet kunde hävas. Vattenmiljön har således sedan lång tid tillbaka varit en central fråga för staden.

Den 2 april 1990 fattade Stockholms kommunfullmäktige beslut om att ingå i stiftelsen Stockholm Water Festival och bidra med stiftelsekapital och verksamhetsbidrag. Stiftelsen bildades tillsammans med näringslivet. Stiftelsens ändamål (stiftelseurkunden § 2) var att "dels själv eller genom annan juridisk person marknadsföra, samordna och arrangera årligen återkommande publika arrangemang och festligheter i Stockholm, dels stimulera och stödja intresset för forsk-

ning och utveckling kring vatten. Det kan bli så genom att stiftelsen ingår som stiftare i en ny stiftelse kallad Stockholm Water Foundation (SWF) och med dessa ändamål".

Stiftelsen Stockholm Water Festivals syfte var att ge stockholmarna ett stort evenemang att vara stolta över och sluta upp kring samt att öka antalet svenska och utländska besökare. Festivalen beräknades bli årligen återkommande och den första festivalen arrangerades den 10-18 augusti 1991. Festivalen var således ett sätt att marknadsföra Stockholm och pågick fram till 1999.

En särskild stiftelse, SWF, instiftades 1990. Stockholms stad och stiftelsen Stockholm Water Festival hörde till stiftarna liksom näringslivet, Statens Jämvägar och Sveriges Turistråd. SWF:s ändamål framgår av stadgarna i ärendet. Redan vid bildandet framgick att med ett vattnets miljöpris skulle Stockholms stad ytterligare profileras som en stad med rent vatten. Redan då planerades ett årligen återkommande internationellt symposium inom vattenrening och/eller vattenkvalitet inom fonden.

Motivet för SWF:s verksamhet var dels att fästa världens uppmärksamhet på Stockholms lyckade insatser för att åstadkomma en god vattenmiljö, att marknadsföra Stockholm som internationell mötesplats och därmed i samverkan med vattenfestivalen öka tillströmningen av turister och internationella gäster till staden.

Det förhållande att staden prioriterat arbete med vatten har lett till att betydande kunskap på vattenområdet utvecklats inom Stockholm Vatten AB. Regeringen lämnade Stockholm Vatten AB i ett beslut 1991-09-05 medgivande enligt 3 § i den då gällande lagen (1986:753) om kommunal tjänsteexport. Medgivandet avsåg att tillhandahålla tjänster för utveckling av vatten- och avloppshantering i de östeuropeiska länderna runt Östersjön i enlighet med ansökan.

I ansökan betonades att Östersjön är en gemensam resurs och att alla insatser som kunde vidtas för att minska utsläppen av orenat avloppsvatten från andra länder med all sannolikhet skulle komma att gynna inte bara Östersjön i dess helhet utan också Stockholm. Samtidigt som Stockholm Vatten AB planerade utbyggnad av stadens avloppsreningsverk för effektivare kvävereduktion och förbättrad fosforrening, pågick en ständig förorening främst från de östeuropeiska länderna pga undermålig eller obefintlig rening av avloppsvatten. På sikt kunde detta innebära att de planerade åtgärderna i staden inte fick den förväntade positiva effekten på närmiljön i Stockholm. Stockholm Vatten AB ansökte därför om att som konsult – på affärsmässiga grunder – med sin breda och djupa kompetens inom teknikområdet vatten- och avlopp samt miljöfrågor genomföra projekt i syfte att åstadkomma en bättre miljö tillsammans med berörda länder/städer/va-verk.

Nämnda medgivande föregicks av ett tidigare Regeringsbeslut om medgivande för Stockholm Vatten AB:s engagemang i Polen. Detta avsåg att vara ansvarig konsult gentemot Warszawa va-verk i ett projekt med att göra avloppsreningsverket Czajka till en effektiv miljöanläggning. Engagemanget finansierades i sin helhet av statliga medel.

SWF har som nämnts bedrivit verksamhet sedan 1990 och SIWI-interim bildades 1997 som en interimistisk organisatorisk enhet knuten till Stockholm Vatten AB.

Som framgår i ärendet skall det huvudsakliga syftet med SIWI:s arbete vara att främja forskning och utveckling relaterat till vatten. Detta syfte harmonierar med det syfte som SWF har enligt gällande stadgar.

Stockholms stad är idag engagerad i flera stiftelser, förutom SWF, med inriktning på forskning och utveckling. Dessa satsningar är ett naturligt led i samhällsutvecklingen och har stöd i den allmänna kompetensen och befogenheterna att allmänt främja näringslivets utveckling inom staden.

Stockholms stad har varit med och bildat bl a Stiftelsen Teknikhöjden - KTH, Stiftelsen Vetenskapsstaden och Stiftelsen Elektronikcentrum i Kista - ELECTRUM. Dessa stiftelser har bildats tillsammans med andra efter beslut av Stockholms kommunfullmäktige.

Stiftelsen Teknikhöjden stiftades 1986 av Kungliga Tekniska Högskolan (KTH), NUTEK, Närings- och teknikutvecklingsverket och Utvecklingsfonden i Stockholms län (UF). Stiftelsen Vetenskapsstaden bildade Stockholms stad 1990 tillsammans med bl a KTH, Stockholms Universitet (SU), Karolinska Institutet (KI) och Handelshögskolan (HHS). Stiftelsen Elektronikcentrum i Kista - ELECTRUM, med ändamål att främja teknisk utveckling och spridning av kunskap

och kompetens inom det informationsteknologiska området, bildades 1986 av Stockholms stad jämte Ericsson och ASEA (nuvarande ABB).

Såväl ändrad lagstiftning som nyare rättspraxis har enligt staden utvidgat den kommunala kompetensen på utbildningsområdet. Ekonomiskt bidrag till högskoleverksamhet med statlig huvudman kan numera betecknas som en kommunal angelägenhet (se RÅ 81 2:53 och RÅ 1999 ref 67).

Som framgår i ärendet föreslås SIWI AB ägas med 50% vardera av stiftelserna och blir då ett samägt servicebolag. Till SIWI AB:s uppgifter hör att administrera Stockholm Water Symposium, Stockholm Water Prize, Stockholm Junior Water Prize, Stockholm Industry Water Award och det av regeringen instiftade Swedish Baltic Sea Water Award samt att arrangera evenemang i anslutning till dessa verksamheter.

I och med att Stockholm är Sveriges största stad och dessutom huvudstad är det naturligt att Stockholm engagerar sig i större evenemang. Så har Stockholms stad också gjort sedan lång tid. Ett arrangemang såsom Stockholm Water Symposium inklusive administrationen av nämnda vattenpriser är dessutom ett sätt att främja turism, att allmänt marknadsföra staden och allmänt främja näringslivet. Stockholm har med sitt geografiska läge och historia en alldeles särskild anknytning till vatten. Bilderna av Mälardrottningen, Nordens Venedig eller "Beauty on Water" har vuxit fram genom en lång tradition av insatser inriktade på vatten just för att profilera Stockholm som staden med det rena vattnet. En sådan profilering torde endast kunna utvecklas genom en långsiktighet i engagemanget. Erfarenhetsmässigt krävs långsiktighet för att aktivera potentiella sponsorer som kan lämna ytterligare bidrag, i detta fall till vattenaktiviteterna.

Åtskillig rättspraxis visar att kommunerna har stora befogenheter att genom bidrag eller på annat sätt ekonomiskt engagera sig i olika tillställningar i den egna kommunen. Kommunerna kan alltså ge bidrag till olika tillställningar, festligheter och konferenser, i princip oavsett vem som arrangerar och för vilket ändamål, under förutsättning att arrangemanget sker i kommunen (Paulsson m fl "Kommunallagen" 1997 sid 54). Som kompetensgilla har t ex ansetts bidrag till internationell kvinnorrättskongress (RÅ 1911 ref 74), skyttefest (RÅ 1913 ref 10) samt fredskongress (RÅ 1915 C179).

Senare rättspraxis finns också, bl a rörande Stockholm World Police & Fire Games och Stockholms OS-ansökan för år 2004. Kammarrätten i Stockholm har i dom 1998-03-11, mål nr 4326-1997, i målet rörande Stockholms OS-ansökan bl a uttalat att ett arrangörskap för OS-spel i sig kan anses ägnat att allmänt främja såväl näringslivet som turistnäringen i den kommun som svarar för ett sådant arrangemang på sådant sätt att det ligger inom ramen för den kommunala kompetensen. Att anordnandet av OS även har riksintresse har inte föranlett annan bedömning.

Länsrätten i Stockholms län har tidigare bedömt lagligheten av ett beslut med anknytning till stadens vattenengagemang.

Stockholms kommunstyrelsens beslutade den 23 juni 1999 § 21 bl a att bifalla en ansökan från SWF om värdskap vid ceremoni och bankett för Stockholm Water Prize i Stadshuset den 12 augusti 1999 till en beräknad kostnad av högst 250 000 kr.

En kommunmedlem överklagade beslutet på den grund att beslutet skulle strida mot 2 kap 1 § kommunallagen. Länsrätten avslog i dom 1999-10-25, mål nr 8520, 8521-99, överklagandet i den delen och fann beslutet lagligt mot bakgrund av rådande rättspraxis.

Sveriges Riksdag har i beslut den 16 maj 2002 bemyndigat regeringen att tillsammans med Stockholms stad ombilda institutet Stockholms Internationella Vatteninstitut, SIWI, till stiftelse.

Riksdagsbeslutet har föregåtts av omfattande kontakter mellan Stockholms stad och staten i syfte att öka det statliga åtagandet för vattenaktiviteterna.

I samband med Riksdagsbeslutet om bildande av stiftelsen, godkände Riksdagen ett s k världsavtal mellan regeringen och Organisationen för det globala nätverket för vattenfrågor, Global Water Partnership Organisation, med anledning av att regeringen inbjudit organisationen att förlägga sitt sekretariat i Stockholm.

Stadens uppfattning är att Riksdagen genom sitt beslut om att bemyndiga regeringen att tillsammans med Stockholms stad bilda SIWI - genom sin tolkningsföreträdesrätt - funnit att stadens engagemang i här aktuellt hänseende är i enlighet med gällande lag.

Proportionalitetsprincipen

För att Stockholms stads vattenengagemang enligt beslutet skall vara kompetensenligt krävs att det föreligger en rimlig proportion mellan stadens kostnader för engagemanget och den nytta eller de positiva effekterna för staden som engagemanget kan förväntas resultera i.

Som framgår av beslutet är stadens ekonomiska bidrag om sammanlagt 61 miljoner kr villkorat av att staten går in som stiftare och förbinder sig att bidra med medel för verksamhetens fortbestånd. I ärendet anges även att stadens bidrag för SIWI:s operativa verksamhet, 60 miljoner kr, förväntas motsvara statens insats. Vidare är utgångspunkten att näringslivet skall bidra ekonomiskt till verksamheten med belopp i motsvarande storleksklass.

Det ligger i sakens natur att de framtida samhälls- och samhällsekonomiska effekterna för staden av engagemanget i vattenfrågorna är svåra att beräkna i ekonomiska termer.

Som nämnts anknyter stiftelse- och bolagsbildningen till redan befintlig verksamhet inom SWF och SIWI-interim.

Det ekonomiska åtagandet måste alltså sättas i relation till de positiva effekter som inte är direkt ekonomiskt mätbara såsom förbättrad vattenkvalitet och därmed en ekologiskt hållbar utveckling men också turism och besöksnäring i framtiden genom den marknadsföring av Stockholm som vattenengagemanget innebär samt det allmänna främjandet av näringslivet.

Engångsbeloppets storlek kan ställas i relation till kommunkoncernens, dvs Stockholms stad inklusive de kommunala bolagen, totala årliga balansomslutning som år 2001 var cirka 92 miljarder kr.

Vad gäller kostnader för forskning och utveckling på vatten- och avloppsområdet har Stockholm Vatten AB under de senaste 2 åren enligt sin redovisning haft årliga kostnader på 12 miljoner kr. Kostnaderna omfattar inte SIWI-interim.

Den beslutade stiftelse- och bolagsbildningen innebär att staden genom ett engångsbelopp garanterar en årlig tilldelning till verksamheten på samma nivå som idag. Engångsbeloppet kan dock inte jämföras med årliga kostnader eftersom bidraget och avkastningen därav är avsedda att finansiera forskning och utveckling under en lång följd av år. Beloppet täcker dels det nuvarande årliga bidraget till administrationen av prisverksamheten inom ramen för SWF och dels det pågående arbetet med Stockholm Water Symposium. Den övriga internationellt inriktade verksamheten, som klaganden riktat in sig på, avses finansieras av andra än staden.

Ett led i finansieringen av den nämnda utåtriktade verksamheten framgår av budgetpropositionen 2002/03:4 utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård, sid 49. Ett statligt anslag om 3 miljoner kr beräknas gå till SIWI för en planerad verksamhet Swedish Water House (SWH) med syfte att "genom utåtriktad verksamhet i form av utbildningar, seminarier, internetbaserad information etc. förmedla och generera kunskap och erfarenheter inom temat integrerad vattenförvaltning".

I sammanhanget kan nämnas att en antagen årlig avkastning på 4 % av engångsbeloppet ger en avkastning på 2 400 000 kr per år. Stadens bidrag, med beaktande av hittillsvarande kostnader för verksamheten samt de insatser för forskning och utveckling som sker i övrigt t ex inom Stockholm Vatten AB, är av begränsad omfattning sett i sitt sammanhang.

Som framhållits har omfattande förhandlingar förevarit med staten, vilket resulterat i ovan nämnda Riksdagsbeslut och det nu överklagade beslutet. Frågan om fördelningen av kostnader för vattenverksamheten mellan staten och Stockholms stad har således varit uppe till förhandling med företrädare för regeringskansliet. Riksdagsbeslutet utgör således ett starkt tolkningsdatum för bedömningen att stadens bidrag för SIWI:s operativa verksamhet och stadens insats i sin helhet är rimlig.

Vad gäller de positiva effekterna av det hittillsvarande engagemanget på vattenområdet vill staden betona följande.

Forskningen och utvecklingen på vattenområdet har lett till ytterligare insikter om att en långsiktigt hållbar utveckling för vattenresurserna kräver ett synsätt som bygger på vattnets kretslopp, dvs nära samverkan med intressenter över administrativa, geografiska, vetenskapliga, tekniska och andra gränser.

Sedan några år tillbaka administrerar SIWI-interim World Water Week in Stockholm, en vecka i augusti tillsammans med andra internationella vattenorganisationer. Under vattenveckan hålls även Stockholm Water Symposium.

Vattenveckan inklusive symposiet innebär en årlig rapportering av forskningsresultat och en intensiv dialog mellan vattenforskare, politiker och andra aktörer. I denna dialog deltar företrädare för Stockholm Vatten AB och andra kommunala organ vilket är till gagn för miljöarbetet inom staden och därmed också för stockholmarnas vattenmiljö. Det är ett naturligt led i den långsiktiga profileringen av Stockholm som en stad med rent vatten och stort miljöengagemang.

Under vattenveckan deltar ca 1000 personer från ett åttiotal länder, vilket genererar 7-8000 hotellnätter samt därmed förknippade intäkter för staden. Stockholm Convention Bureau räknar med att varje symposiedeltagare spenderar ca 3 500 kr/dygn under vistelsen, även detta renderar betydande intäkter. Deltagarna representerar bl a regeringar, FN-organ, finansiella institutioner, internationella vattenorganisationer, forskning samt va-företag från hela världen. I ökad utsträckning väljer också internationella vattenorganisationer att förlägga sina internationella möten i anslutning till veckan.

Satsningen på Stockholm som mötesplats för vattenfrågor har således varit lyckad. Världssavtalet mellan regeringen och Organisationen för det globala nätverket för vattenfrågor är ytterligare ett tecken härpå. Den årliga budgeten för den organisationen är på cirka 130 miljoner kr. Ett internationell organisation av detta slag stärker ytterligare stadens ställning inom vattenområdet och ger dessutom arbetstillfällen och skatteintäkter för staden.

Vattenveckan inklusive Stockholm Water Symposium är även till nytta för de företag i staden som arbetar inom vattensektorn. Företagen har i ökad utsträckning haft vattenveckan som bas för marknadsföringen av sina verksamheter.

Stadens vattenengagemang enligt beslutet är med stöd av vad som anförts kompetensenligt.

Prövningsgrunden "beslutet strider mot lag eller annan författning"(10 kap 8 § p 4 kommunallagen)

3 kap 17-18 §§ kommunallagen

Klaganden har gjort gällande att fullmäktige inte fastställt det kommunala ändamålet eller tillsett att fullmäktige får ta ställning till principiella eller eljest viktiga verksamhetsbeslut hos SIWI. Enligt klaganden är kraven uppenbara och rimliga med hänsyn till graden av stadens deltagande, verksamhetens art och övriga omständigheter.

Klaganden har även vad beträffar SIWI AB gjort gällande att bestämmelserna i fråga skall tillämpas. Dessutom har klaganden anförts att villkoren är påkallade och rimliga ifråga om bolagets verksamhet.

Staden får, med hänsyn till de villkor i 3 kap 17 § kommunallagen som klaganden åberopat, anförda följande.

Som framgår av lagtexten är bestämmelsen i 3 kap 18 § kommunallagen tillämplig bl a när staden tillsammans med annan, såsom i detta fall staten, bildar en stiftelse. Av bestämmelsens första stycke framgår vidare att kommunfullmäktige skall se till att den juridiska personen blir bunden av de villkor som avses i 3 kap 17 § kommunallagen i en omfattning som är rimlig med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt.

Vad gäller p 1 i 3 kap 17 § kommunallagen har i förslaget till stiftelsestadgar § 1 angetts ändamålet med stiftelsen och i bolagsordningen anges föremålet för bolagets verksamhet i § 3. Enligt stadens uppfattning har ändamålen utformats på ett kommunalrättsligt godtagbart sätt.

Vad gäller p 3 i 3 kap 17 § kommunallagen har inte i förslaget till stiftelsestadgar eller i förslaget till bolagsordning angetts något om fullmäktiges ställningstagande innan beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

Bestämmelsen i 3 kap 18 § kommunallagen har utformats på ett sådant sätt att den ger kommunfullmäktige stor frihet i bedömningen av om och i vilken mån villkoren i 3 kap 17 § kommunallagen skall beaktas vid delägarskap.

I detta fall är det fråga om stiftelsebildning tillsammans med staten. Av förslaget till stiftelsestadgar § 4 framgår att Stockholms kommunstyrelse och regeringen skall utse vardera sex ledamöter och styrelsen för stiftelsen därutöver en ledamot. I förslaget till aktieägaravtal för SIWI AB har i § 7 reglerats att aktieägarna, dvs SIWI och SWF, vardera skall utse tre ledamöter. Tillsammans skall parterna komma överens om att utse ytterligare en ledamot, som skall vara ordförande i styrelsen samt ha möjlighet att utse ytterligare en ledamot vardera om så anses lämpligt. Staden utövar alltså inte något rättsligt bestämmande inflytande över stiftelsen eller bolaget, utan staten och staden kan sägas vara lika delaktiga.

Vidare skall enligt förslaget till stiftelsestadgar § 15 en lekmannarevisor med ersättare utses av Stockholms kommunstyrelse. I förslaget till bolagsordning § 7 anges att en auktoriserad revisor med ersättare skall utses. Aktieägaravtalet, § 8, ger parterna möjlighet att nominera ytterligare en revisor, t ex lekmannarevisor, med ersättare vardera.

Enligt stadens uppfattning har mot bakgrund av främst andelsförhållandena i stiftelsen och bolaget, stiftelsens och bolagets verksamhet samt den insyn som finns tillförsäkrad genom de enligt ovan utsedda ledamöterna och revisorerna en korrekt rimlighetsbedömning skett av villkoren.

Dessutom kan framhållas att det inte är fråga om något obligatoriskt rättsligt krav att kommunfullmäktige i sitt beslut vad gäller stiftelsen eller bolaget ställer upp villkor enligt bestämmelserna. Istället är det fråga om en rimlighetsbedömning som ankommer på fullmäktige själv att göra med beaktande av de hänsyn, bl a arten av verksamhet, som nämns i 3 kap 18 § första stycket kommunallagen. Lämplighets- eller skälighetsfrågor kan inte prövas i den för laglighetsprövning bestämda ordningen.

8 kap 12 § kommunallagen

Klaganden har dessutom gjort gällande att beslutspunkten 7 i fullmäktiges beslut inte innefattar någon anvisning om hur bidragsutgifterna (punkterna 2-4) skall finansieras såsom föreskrivs i 8 kap 12 § kommunallagen.

Staden får anföra följande.

I beslutspunkten 7 föreskrivs att finansieringen av bidragen om totalt 61 miljoner kr får regleras i samband med bokslutet för Stockholms stad år 2002 och redovisas under finansförvaltningen.

Staden anser att kommunfullmäktige i denna beslutspunkt har anvisat medel för bidragsutgifterna.

I beslutet har angetts att kostnaden skall finansieras via finansförvaltningen. Den bedömning som gjordes i samband med beslutet var att finansförvaltningen under år 2002 beräknades redovisa ett betydande inkomstöverskott om i storleksordningen 4,5 miljarder kr bl a avseende slutavräkning för skatteintäkter och reavinster som uppkommit vid försäljningar. Dessa intäktsökningar har beaktats i det delårsbokslut för första halvåret 2002 som inom kort kommer att behandlas av Stockholms kommunstyrelse. Det finns inom den kommunala budgeteringen inget krav på detaljanvisning av finansieringen. I budgeten för Stockholms stad anges som regel inte vilka enskilda intäktslag som nyttjas för specifika kostnader.

Kommunallagens krav avseende finansiering av utgifterna har således uppfyllts. I samband med Stockholms stads bokslut år 2002 kommer nämnda kostnader och intäkter att redovisas i bokslutet för finansförvaltningen.

Sammanfattning

Vattenengagemanget inom ramen för stiftelsen och bolagets verksamheter kan ses som ett sätt att allmänt främja turism, att allmänt marknadsföra Stockholm och att allmänt främja näringslivet. Stadens insatser skall även ses mot bakgrund av anknytningen till tidigare och pågående miljöinsatser samt det med samhällsutvecklingen ökade ansvaret för vattenresurserna. Staden har gjort bedömningen att engagemanget, även med den internationella kopplingen, är en kommunal angelägenhet som i sin helhet ryms inom den kommunala kompetensen.

Att stadens insatser på vattenområdet är till nytta för staden och dess medlemmar stöds även av Riksdagens beslut om att bemyndiga regeringen att tillsammans med staden bilda SIWI och om världlandsavtalet med Organisationen för det globala nätverket för vattenfrågor.

Stadens bidrag får mot bakgrund av det till staden och dess medlemmar knutna allmänintresset, med stöd av vad som anförts ovan, anses vara proportionerligt i förhållande till nyttan. Det är fråga om ett engångsbelopp vars storlek skall sättas i proportion till de positiva effekterna sett på lång sikt och i ljuset av stadens ansvar för en ekologiskt hållbar utveckling i Stockholm.

Kommunfullmäktiges beslut strider varken mot 3 kap 17-18 §§ eller 8 kap 12 § kommunallagen.

Sammanfattningsvis har klaganden inte visat att kommunfullmäktige genom beslutet överskridit den kommunala kompetensen eller att beslutet helt eller delvis strider mot kommunallagens bestämmelser. Av rättspraxis (RÅ 1986 ref 7) framgår att det ställs mycket stränga krav från Regeringsrättens sida för att domstolarna skall kunna fatta ett inhibitionsbeslut. Skäl för inhibition saknas.

**LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN**

Rotel 551

Handläggare:

FÖRELÄGGANDE

2002-09-30

Måtnr

17499-02

(Åberopas alltid)

Aktbil nr 4

Stockholms kommun
Kommunstyrelsen
Stadshuset
105 35 STOCKHOLM

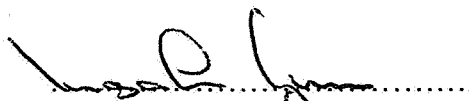
STOCKHOLMS STAD	
Kommunstyrelsen	
KF KS Kansli	
Ink.	2002 -10- 0 1
Dnr:	023 - 1207 / 2002
Till:	R.I. jur. ord.

aktbil

Laglighetsprövning enligt 10 kap kommunallagen

Bifogat överklagande har inkommit till länsrätten. Kommunstyrelsen föreläggs att svara på inhibitionsyrkandet senast den 8 oktober 2002.

Avges ej yttrande inom den ovan angivna tiden kan målet ändå komma att avgöras.

Inga-lill Green
08-720 91 28

Bifogas:

Länsrättens aktbilagor nr 1-2

Inlämnat vid personligt besök
hos länsrätten 14:00 / MS

1

Till
Länsrätten i Stockholms län

2002-09-29

Kommunalbesvär

LÄNSRÄTTEN I STOCKHOLMS LÄN	
2002 -09- 30	
17499-02	
Målnr:	Rotel: 551
	Aktbil.

Klagande: Dag Löwbeer, 360105-1257, Falkholmsgränd 17, 12746
Skärholmen, tel 710 13 97.

Motpart: Stockholms kommun, Stadshuset, SE 105 35 Stockholm, tel 508
290 00.

Saken: Laglighetsprövning enligt kommunallagen, även inhibition.

Beslut som överklagas: Stockholms kommunfullmäktiges beslut den 2
september 2002, § 21, om bildande av stiftelsen Stockholm International
Water Institute (SIWI) m.m.

Yrkande

Med överklagande av ovan angivna beslut yrkar jag att detta upphävs i alla
delar. (Protokollsutdrag bifogas. Med beslut eller beslutet avses här och i
det följande alla de under § 21 upptagna delbesluten vid punkterna 1-7, där
ej annat anges eller framgår.)

Vidare yrkas att rätten förordnar att beslutet tills vidare inte skall gälla i
någon del, och inte får verkställas innan det vunnit laga kraft.

Grunder för talan.

Som grund för överklagandet åberopas att fullmäktiges beslut hänför sig till
något som inte är en kommunal angelägenhet för staden enligt
kommunallagens regler om kommunernas befogenheter (2 kap 1§).

För det fall beslutet likväl skulle anses kompetensenligt, görs
gällande att det står i strid mot kommunallagen såtillvida att
fullmäktige därvid underlåtit att se till att stiftelsen SIWI och SIWI
AB blir bundna i skälig omfattning av sådana villkor som föreskrivs i

kommunallagens bestämmelser om kommunala företag mm (3 kap 17 och 18 §§).

Dessutom görs gällande att beslutet står i strid mot lag eftersom det i vad avser utgifter –delbesluten vid punkterna 2-4 –inte innehåller någon anvisning om hur dessa skall finansieras, såsom föreskrivs i kommunallagen (8 kap 12§). Vad som sägs vid punkten 7 om reglering i samband med bokslut uppfyller inte lagens krav.

Omständigheter till stöd för överklagandet.

1. *Kompetensfrågan*

Av fullmäktiges beslut och beslutsunderlaget i utlåtandet 2002 :86 framgår att beslutet avser inrättande av och engagemang i verksamhet som i främsta rummet är internationellt inriktad och som därigenom och även på rund av sin art faller utanför de kommunala befogenheterna. Här hänvisas till och åberopas som stöd för talan de omständigheter avseende SIWIs (både stiftelsens och bolagets) tilltänkta verksamhet som framgår av utlåtandet och dess bilagor.(Bifogas här. Då paginerat tryckt exemplar inte är tillgängligt när detta skrivs har sidnumrering gjorts för hand. Här gjorda sid./pag-hänvisningar torde alltså inte bli relevanta för den tryckta text som kan komma till rätten.)

Bland de sålunda åberopade omständigheter som framgår av handlingarna kan här särskilt redovisas följande.

I t.ex. fullmäktiges beslut betecknas SIWI som ett "permanent internationellt vatteninstitut". Den internationella inriktningen framgår ju också av stiftelsens namn och bl.a. av att den "föreslås ledas av en internationellt sammansatt styrelse med tanke på verksamhetens internationella karaktär."(pag.12) I förslaget till stadgar för stiftelsen fastställs detta och föreskrivs f.ö. att styrelsens språk är engelska (§ 4, pag15). Att det är fråga om en "internationellt verksam institution" som bl.a. skall bygga upp "ett globalt nätverk av samarbetande institutioner och experter" framgår också av vad föredragande borgarrådets anförts vid ärendets beredning (pag 2-3). Den internationella inriktningen framgår också av att förslaget till SIWI:s utformning och arbetsuppgifter enligt vad som anförts av borgarrådet har diskuterats med bla företrädare för ett antal FN-

organ och välkomnats av dessa (pag 3). I förslaget till stadgar (pag 15-17) har stiftelsens ändamål (§2) – att främja forskning och utveckling relaterad till vatten – inte särskilt anknutits till Stockholm, bortsett från det där angivna arrangemanget Stockholm Water Symposium, som enligt förslaget (pag 16,§7) dock syftar till att "samla världens forskare och beslutsfattare för att diskutera och söka lösningar på världens vattenproblem." Hela världens vattenproblem, som även i övrigt avses ligga inom stiftelsens uppgiftsområde, är dock inte en angelägenhet som ryms inom Stockholms kommunala kompetens.

Enligt förslaget till stadgar (§4) skall vidare den, såsom ovan nämnts, internationellt sammansatta styrelsen bestå av en ordförande och 12 övriga ledamöter av vilka sex utses av Stockholms kommunstyrelse och sex av regeringen. Relationen belyser det kommunala engagemangets bristande proportionalitet med det till *kommunen* knutna allmänintresset.

Också i den regeringsproposition, prop. 2001/02:155, vari riksdagen föreslås bemyndiga regeringen att tillsammans med staden ombilda till stiftelse det nuvarande "institutet" SIWI – fn kopplat till stadens va-bolag - återges omständigheter som här åberopas till stöd för att stadens engagemang i stiftelsen inte är kompetensenligt. Under 6. i propositionen framgår sålunda att SIWI:s verksamhet, utöver befattningen med ovannämnda symposium och nedan berörda vattenpriser, huvudsakligen är inriktad på att genom utåtriktad verksamhet i olika former stödja och främja strategier för att hantera den växande globala vattenkrisen. Vidare sägs där att merparten av dessa arrangemang "är inriktad på vattenproblematik i u-länder relaterade till problematiska miljöförutsättningar samt problem med matförsörjning, hälsa och miljö." Den nu beslutade stiftelse- och bolagsbildningen medför såvitt framgår av handlingarna ingen ändring av den i propositionen beskrivna verksamhetsinriktningen.

Beträffande omständigheterna rörande det administrativt supplerande bolaget SIWI AB, för vilkets bildande medel anslås enligt delbeslutet vid punkt 3, framgår av va-bolagets utlåtande (pag 11-12) bl a att detta skall administrera det ovannämnda ej kompetensenliga symposiet och ett antal likaledes kompetensöverskridande vattenprisarrangemang med internationell inriktning, vilka priser utdelas av Stiftelsen Stockholm Water Foundation (också kompetensstridigt men lagakraftvunnet inrättad)

till bla organ eller personer som "genom forskning eller konkreta resultat lämnat ett väsentligt bidrag till bevarandet av världens vattenresurser."(stadgar pag 18, §2).

För det fall stadens engagemang i SIWI – verksamheten, emot vad som här anförts, skulle i något hänseende anses vara kompetensenligt, görs likväl gällande att i vart fall bidraget om 60 miljoner kronor är för högt, då det inte är i proportion med det till staden knutna allmänintresset av ifrågavarande verksamhet och dennas internationella inriktning.

2. Frågan om kommunallagens regler om kommunala företag beaktats tillräckligt

Beträffande stiftelsen SIWI finns det varken i fullmäktiges beslut eller i förslaget till stadgar något varigenom det kommunala ändamålet med denna blir fastställt. Inte heller har i detta sammanhang tillsetts att fullmäktige får ta ställning till principiella eller eljest viktiga verksamhetsbeslut hos stiftelsen. Eftersom medstiftare är staten – som enbart torde vara positivt inställd till kommuners insyn och inflytande i slika fall – kan det inte vara anledning att utelämna denna typ av villkor, vilkas rimlighet i och för sig är uppenbar med hänsyn till graden av stadens deltagande, verksamhetens art och övriga omständigheter.

Beträffande SIWI AB aktualiseras till en början frågan huruvida det som sägs i kommunallagens bestämmelser om kommunala företag också är tillämpligt när "kommunala företag" bildar "dotterföretag". Olika uppfattningar torde finnas i denna fråga. Här görs gällande att bestämmelserna i fråga skall tillämpas även i detta fall. Varken fullmäktiges beslut eller förslaget till bolagsordning för SIWI AB (pag 21-22) innehåller dock några villkor som anges i lagen, fastän sådana med hänsyn till omständigheterna är påkallade och rimliga även i fråga om detta företags verksamhet.

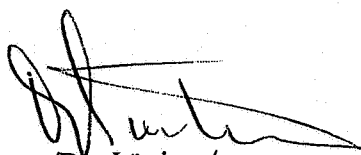
3. Frågan om beslutet innehåller i kommunallagen föreskriven finansieringsanvisning

Såsom den är utformad innefattar punkten 7 i fullmäktiges beslut

inte någon anvisning om hur bidragsutgifterna skall finansieras. Den utgör snarare ett medgivande till vissa bokföringsmässiga arrangemang.

Skäl för inhibition

På grund av det anförda talar starka skäl för att det överklagade beslutet blir upphävt. Eftersom de beslutade bidragen vid verkställighet omedelbart torde börja gå åt för olika ändamål, för löner och arvoden mm, och då det därför – och även av civilrättsliga skäl – lär bli omöjligt eller mycket svårt att rätta verkställigheten, är ett verkställighetsförbud ägnat att förhindra att det allmänna intresset åsamkas beaktansvärd skada.

/Dag Löwbeer/

LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN

Rotel 551

STOCKHOLMS STAD	
Kommunstyrelsen	
KF KS Kansli	
Ink.	2002 -12- 1 8
Dnr:	023 - 1207 / 2002
Till:	RT 7/14. avd

FÖRELÄGGANDE

2002-12-17

Målnr

17499-02

(Åberopas alltid)

Aktbil nr 14

Stockholms kommun
Kommunstyrelsen
Stadshuset
105 35 STOCKHOLM

Angående överklagande av Dag Löwbeer

Kommunstyrelsen föreläggs att svara i målet.

Yttrandet skall ha inkommit till länsrätten senast den 31 januari 2003.

Målet kan därefter komma att avgöras även om något yttrande inte inkommit.

Inga-lill Green

08-720 91 28

Bifogas:

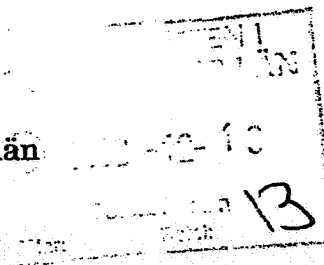
Länsrättens aktbilaga nr 13

Samt övriga handlingar

Till

Länsrätten i Stockholms län

Avd. 5

Mål nr 17499-02; Dag Löwbeer ./ Stockholms kommun ang
laglighetsprövning enligt kommunallagen.

Med anledning av stadens yttrande den 23 oktober 2002 får jag anför
följande.

Kompetensfrågan

Vad staden redovisar rörande särskild lagstiftning, bla de sk
kompetensutvidgande smålagarna, förefaller inte relevant, särskilt som
lagarna i fråga inte här är tillämpliga och såvitt gäller de sistnämnda just
tillkommit för att legitimera vissa engagemang som ligger utanför den
kommunala kompetensen och vad lokaliseringsprincipen tillåter.

Vad staden anför om SIWIs egentliga tillskyndare Stockholm Vatten AB:s
verksamhet är väl av visst intresse, men på ett annat sätt än staden tänker
sig. Sammantaget med det överklagade beslutet och dess syften visar det
nämligen, jämte annan historik, på utvecklingen från ett i kommunal
ordning drivet va-verk till en sedan i bolagsform driven verksamhet med
först lokal, sedan -kompetensrättsligt tvivelaktig - regional, sedan
baltisk/östersjöisk och sedan internationell och global inriktning. Nästa steg
torde väl bli interstellärt. Vissa planeter lär ju innehålla
grundvattentillgångar av framtida telluriskt intresse. Den
kommunalrättsliga lokaliseringsprincipens gränser synes enligt stadens
och va- bolagets tillämpning vara tillräckligt tånjbara för en sådan
utveckling.

Vad vi här ser är i själva verket en enligt erfarenhet allmän tendens att
verksamheter som är knutna till kommunala bolag småningom utvecklas
till att expansivt deviera iväg från det kommunala ändamålet.

De av staden åberopade rättsfallen ger inte stöd för överklagade beslutets
kompetensenlighet. Rättsfallen gäller, med något undantag, tillfälliga
arrangemang – inte såsom här permanentning av regelbundet
återkommande, institutionaliserade internationella evenemang och
prisutdelningar, varaktigt engagemang i internationell forskning,
uppbyggande av globalt nätverk etc. De anslagna beloppen har i rättsfallen

stått i rimlig proportion till det kommunala allmänintresset och till skillnad från detta fall varit måttliga i absoluta tal.

Att positiva bieffekter eventuellt kan uppstå för stadens renommé och här bedrivna näringar legitimerar enligt min mening inte varje slag av eljest kompetensvidrigt kommunalt engagemang, i vart fall inte de som nu är i fråga och i synnerhet inte utdelning av internationella priser. Det bärande momentet för effekter av den typ staden åsyftar torde för övrigt snarare ha varit vattenfestivalen – den klart kompetensenliga delen av det hela – som dock upphörde efter 1999.

Enligt vad staden nu först redovisar (sid 8 enligt det av staden tillämpade paginerings sättet) synes avkastningen av engångsbeloppet (60 mkr) vara avsedd att användas för administration av prisverksamheten och arbetet med symposiet, medan den övriga internationellt inriktade verksamheten avses finansieras av andra. Någon sådan avgränsning av stadens engagemang avspeglar sig dock varken i fullmäktiges beslut eller i handlingarna till ärendets beredning. Om de förstnämnda verksamheterna och för sig vore kompetensenliga, hade det likväl för beslutets laglighet erfordrats att fullmäktige villkorat bidraget och bundit det till dessa verksamheter.

Att fullmäktiges beslut om bidrag mm hänför sig till en redan pågående verksamhet kan inte, som staden synes mena, föranleda att beslutet blir lagenligt.

Beträffande särskilt vattenpriserna kan framhållas att vederlagsfria prestationer och penninggåvor –med vissa här ej aktuella undantag – faller utanför de kommunala befogenheterna redan när det gäller lokala destinatarer.

Om staden vill luta sig mot kommunallagen för att främja forskning och utveckling som hänför sig till vatten, på sätt som inte lagligen kan finansieras genom va – taxorna , bör den alltså begränsa sig till en inriktning som är av tydligare lokalt intresse och ge verksamheten andra former.

Beträffande det som staden anført rörande *proportionalitetsprincipen* kan i övrigt sägas följande.

Enligt stadens yttrande (sid 8) kan engångsbeloppets storlek (60 mkr) ställas i relation till den s.k. kommunkoncernens - dvs stadens och dess bolags - totala årliga balansomslutning som 2001 var 92 miljarder kr. Jag menar att detta är ett missvisande synsätt. Beloppet 60 miljoner kronor är så högt absolut sett att det inte låter sig relativeras på detta sätt. Om en relevant jämförelse alls kan göras bör den dock avse annat än stadens och bolagens omslutning. Beloppet bör snarare ställas i relation till stadens behållna skatteintäkt från kommunmedlemmarna (alltså sedan staten tagit sin del av intäkten). Denna beräknades i budgeten för 2002 bli drygt 17,7 miljarder kr.

Man kan också jämföra med andra anslag, för kanske angelägnare ändamål.. Enligt budgeten för 2002 uppgick t.ex. anslaget för försörjningsstöd/socialbidrag och arbetsmarknadsåtgärder i stadsdelsnämndsområdet Maria - Gamla stan (invånareantal ca 70.000) till drygt 57 miljoner kr.

Staden gör vidare jämförelse mellan va-bolagets årliga kostnader för forskning och utveckling - 12 miljoner kr - och den årliga avkastningen - 2,4 miljoner kr per år - av engångsbeloppet till SIWI om 60 miljoner kr. Detta belyser dock ytterligare disproportionaliteten. Årliga beloppet för den internationellt inriktade verksamheten motsvarar ju 1/5 av vad som avsätts för den i egentlig mening kommunala verksamheten, och engångsbidraget skulle motsvara fem års kostnader för det kommunala bolagets forsknings- och utvecklingsarbete.

Enligt staden innebär engångsbidraget att verksamheten i fråga garanteras en årlig tilldelning på samma nivå som i dag. Om denna således, i enlighet med stadens avkastningsberäkning, utgjort 2,4 miljoner årligen skulle SIWI - sedan det interimistiskt bildades 1997 - tydligen redan ha fått ca 9,5 miljoner kr av staden. (Härtill kommer de belopp Stockholm Water Foundation torde ha erhållit för vattenprisen sedan 1990.) Med detta måste anses redan ha uttömts vad proportionalitetsprincipen må rymma i fråga om stadens bidrag till de internationella verksamheterna ifråga, i den mån dessa alls är kompetensenliga.

Att - såsom staden uppfattar det (sid 7) - riksdagen, genom sitt bemyndigande till regeringen att tillsammans med staden ombilda SIWI till stiftelse skulle ha funnit stadens engagemang lagenligt, finns det inget belägg för. Inte heller utgör riksdagens beslut något "starkt tolkningsdatum" (staden sid 8) för kompetens- och proportionalitetsfrågorna.

Eftersom det här inte varit fråga statligt bidrag eller säkerhet el. dyl. utan endast ett bemyndigande till regeringen har riksdagen inte haft anledning att ens ägna dessa frågor en tanke. Och även om så hade varit fallet, ankommer det dock på rätten att avgöra hur lagen skall tolkas och tillämpas. Synsättet att riksdagens beslut skulle tillerkännas tolkningsföreträde eller karaktär av tolkningsdata i enskilda fall är konstitutionellt tvivelaktigt.

I denna del må slutligen tillåtas några kanhända ovidkommande reflexioner. Det framstår sålunda som särskilt orimligt och stötande att staden engagerar sig i den internationellt inriktade verksamhet som nu är ifråga mot bakgrund av stadens/va-bolagets ansvar för de stora avloppsutsläppen i Mälaren i somras, som ju bla medförde badförbud, och med hänsyn till att orenat avloppsvatten alltjämt släpps ut på sina håll inom staden. Att komma till rätta med sådant vore otvivelaktigt ett angelägnare intresse för kommunmedlemmarna än att medel används för ett ändamål som snarare torde vara ägnat att beglänsa vissa till vattenverksamheten knutna anställda och förtroendevalda med den lyster som det internationella städse lockar med.

Frågan om kommunallagens regler om kommunala företag mm har beaktats tillräckligt.

De åtgärder staden redovisar (sid 9 – 10) är inte tillfyllest med hänsyn till omständigheterna.

Staden synes mena (sid 10 st 4) att kravet i 3 kap. 18 § på bindning i rimlig omfattning till de villkor som avses i 3 kap. 17 § ger fullmäktiga frihet att göra en skönsmässig bedömning och att detta är sådan en lämplighets- och skälighetsfråga som inte kan prövas genom laglighetsprövning enligt kommunallagen. Detta är en missuppfattning. I fråga om varje i kommunallagen uppställt rimlighets- och skälighetsrekvisit, eller annan värdenorm i lagen, kan dess uppfyllelse eller efterlevnad prövas genom laglighetsprövning, just därför att det är intaget i lagen (jfr 10 kap. 8§ 4.), om inte annat följer av lagen förstås – som 10 kap. 8§ andra stycket i fråga om beslut grundat på *synnerliga* skäl enligt 8 kap. 5 § tredje stycket – eller möjligen också om inte en sådan bestämmelse enligt klara uttalanden i lagförarbeten enbart är en målsättningsbestämmelse utan rättsverkan. Så är dock icke fallet här.

Frågan om beslutet innehåller finansieringsanvisning.

Även om stadens förklaring i yttrandet (sid. 10) skulle avspegla beredningsorganens syfte med formuleringen i beslutets 7., är denna inte i överensstämmelse med lagen, då den är utformad som ett medgivande och inte som en anvisning om hur utgifterna skall finansieras. Detta är inte oviktigt. Formuleringen är också i övrigt för otydlig för att uppfylla lagens krav.

Frågan om inhibition

Yrkandet vidhålles. Om stiftelsen och bolaget förbrukar anslagna medel har de, när beslutet upphävs och verkställighet skall rättas, inga pengar att återbetala förbrukade belopp med. Kommunens och regeringens inflytande i SIWI kan inte avhjälpa det.

/Dag Löwbeer/

Bilaga 19:10 till kommunstyrelsens protokoll 23 oktober 2002, § 15**PM 2002 RI (Dnr 1207/02)****Yttrande med anledning av överklagande av kommunfullmäktiges beslut den 2 september 2002, § 21, om bildande av stiftelsen Stockholm International Water Institute (SIWI)****Remiss från Länsrätten i Stockholms län****Remisstid 25 oktober 2002**

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta
att som yttrande till Länsrätten i Stockholms län överlämna och åberopa av
juridiska avdelningen upprättat förslag till yttrande.

Föredragande borgarrådet Annika Billström anför följande.

Ärendet

Dag Löwbeer har överklagat kommunfullmäktiges beslut den 2 september 2002, § 21, om bildande av stiftelsen Stockholm International Water Institute (SIWI). Han har även begärt verkställighetsförbud (inhibition). Länsrätten har förelagt Stockholms kommun att senast den 25 oktober 2002 svara på inhibitionsyrkandet.

Klaganden har i sitt överklagande anført att beslutet hänför sig till något som inte är en angelägenhet för kommunen och att det strider mot lag (10 kap 8 § p 2 och 4 kommunallagen). Som omständigheter har klaganden bl a åberopat att beslutet hänför sig till något som inte är en kommunal angelägenhet enligt kommunallagens regler om kommunernas befogenheter (2 kap 1 § kommunallagen), att kommunfullmäktige underlåtit att se till att stiftelsen SIWI och SIWI AB blir bundna i skälig omfattning av sådana villkor som föreskrivs i 3 kap 17 och 18 §§ kommunallagen samt att beslutet i vad avser utgifter inte innehåller någon anvisning om hur dessa skall finansieras (8 kap 12 § kommunallagen).

I förslaget till yttrande bemöts vad klaganden anført. Skäl för inhibition saknas.

Mina synpunkter

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar

att som yttrande till Länsrätten i Stockholms län överlämna och åberopa av
juridiska avdelningen upprättat förslag till yttrande.

Stockholm den 22 oktober 2002

ANNIKA BILLSTRÖM

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

ÄRENDET

Dag Löwbeer har överklagat kommunfullmäktiges beslut den 2 september 2002, § 21, om bildande av stiftelsen Stockholm International Water Institute (SIWI). Han har även begärt verkställighetsförbud (inhibition). Länsrätten har förelagt Stockholms kommun att senast den 25 oktober 2002 svara på inhibitionsyrkandet.

Stadsledningskontoret föreslår i ett tjänsteutlåtande av den 16 oktober 2002 att

1. som yttrande till Länsrätten i Stockholms län överlämna och åberopa av juridiska avdelningen upprättat förslag till yttrande.

Stadsledningskontorets synpunkter

Stadsledningskontoret föreslår att juridiska avdelningens förslag till yttrande ges in med anledning av inhibitionsyrkandet.

Bilagor

Bilaga 1 förslag till yttrande

Bilaga 2 överklagande

Bilaga 1

Länsrätten i Stockholms län
Box 17106
104 62 STOCKHOLM

Mål nr 17499-02
Laglighetsprövning enligt 10 kap kommunallagen

Stockholms kommun genom dess kommunstyrelse, nedan kallad staden, får med anledning av Dag Löwbeers överklagande över beslutet om bildande av Stiftelsen Stockholm International Water Institute (SIWI) inkomma med följande yttrande över begäran om inhibition (verkställighetsförbud).

Beslutet

Stockholms kommunfullmäktige har den 2 september 2002 § 21 beslutat följande

Med bifall till kommunstyrelsens förslag i utlåtandet beslöt kommunfullmäktige utan omröstning följande.

1. Ett permanent internationellt vatteninstitut, Stiftelsen Stockholm International Water Institute (SIWI), bildas i enlighet med till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande fogat förslag till stadgar och i övrigt enligt vad som framgår av i tjänsteutlåtandet redovisat förslag.
2. Stockholms stad som en av stiftarna till SIWI-stiftelsen bidrar med 0,5 mnkr som stiftelsekapital.
3. Stiftelsen Stockholm Water Foundation (SWF) medges ett engångsbelopp om 0,5 mnkr för att SWF tillsammans med SIWI-stiftelsen skall kunna bilda SIWI AB.
4. För SIWI:s operativa verksamhet medges ett engångsbelopp om 60 mnkr.
5. Stadens insats enligt ovan villkoras med att även staten går in som stiftare samt förbinder sig att bidra med medel för verksamhetens fortbestånd.
6. Kommunstyrelsen bemyndigas att tillsammans med regeringen upprätta stiftelseurkund, utse ledamöter och i övrigt ombesörja ombildningen av SIWI-interim.
7. Finansiering av bidragen om totalt 61 mnkr får regleras i samband med bokslut för Stockholms stad 2002 och redovisas under finansförvaltningen.

Överklagandet

Klaganden har i sitt överklagande anfört att beslutet hänför sig till något som inte är en angelägenhet för kommunen och att det strider mot lag (10 kap 8 § p 2 och 4 kommunallagen).

Som omständigheter har klaganden bl a åberopat att beslutet hänför sig till något som inte är en kommunal angelägenhet enligt kommunallagens regler om kommunernas befogenheter (2 kap 1 § kommunallagen), att kommunfullmäktige underlåtit att se till att stiftelsen SIWI och SIWI AB blir bundna i skäligen omfattning av sådana villkor som föreskrivs i 3 kap 17 och 18 §§ kommunallagen samt att beslutet i vad avser utgifter inte innehåller någon anvisning om hur dessa skall finansieras (8 kap 12 § kommunallagen).

Inställning

Staden bestrider yrkandet om att beslutet upphävs och yrkandet om inhibition.

I överklagandet har klaganden inte anfört några omständigheter som medför att beslutet med tillämpning av 10 kap kommunallagen skall anses olagligt.

Bemötande av omständigheter till stöd för överklagandet

Prövningsgrunden "beslutet hänför sig till något som inte är en angelägenhet för kommunen eller landstinget" (10 kap 8 § 2 kommunallagen)

Vad avser de omständigheter klaganden åberopat om att beslutet avser inrättande av och engagemang i verksamhet som i främsta rummet är internationellt inriktad och som därigenom och även på grund av sin art faller utanför de kommunala befogenheterna samt att "i vart fall bidraget om 60 miljoner kronor är för högt, då det inte är i proportion med det till staden knutna allmänintresset av ifrågavarande verksamhet och dennas internationella inriktning" får staden anföra följande.

Den kommunala kompetensen

Enligt 2 kap 1 § kommunallagen får kommuner själva ha hand om sådana angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens område eller dess medlemmar och som inte skall handhas enbart av staten, en annan kommun, ett annat landsting eller någon annan.

Denna allmänna kompetensregel har avsiktligt utformats som en generalklausul, dvs en lagregel som ger den beslutande myndigheten stor valfrihet vid bedömning av enskilda fall. Fastställandet av de närmare ramarna för den allmänna kompetensen har således överlämnats till praxis, varigenom en anpassning kunnat ske till samhällsutvecklingen (se bl a Bohlin "Kommunalrättens grunder" 1994 sid 77).

Allmänintresset får bedömas med utgångspunkt i om det är lämpligt, ändamålsenligt, skäligt osv att kommunen befattar sig med angelägenheten (Paulsson m fl "Kommunallagen" 1997 sid 52).

Kompletterande bestämmelser om den kommunala kompetensen finns såväl i kommunallagen som i andra lagar.

I 2 kap 8 § kommunallagen stadgas att kommuner får genomföra åtgärder för att allmänt främja näringslivet i kommunen.

Den s k turistbefogenhetslagen ger kommuner utvidgad kompetens på turistväsendets område. Redan före lagens tillkomst ansågs dock kommunala åtgärder som allmänt främjade turismen i kommunen tillåtna (Paulsson m fl "Kommunallagen" 1997 sid 96).

Lokaliseringsprincipen har med tiden modifierats i rättspraxis och kommuner kan i vissa fall vara berättigade att involvera sig i verksamheter som sträcker sig utanför rikets gränser (se prop 1990/91:117 sid 149 och prop 2000/01:42 sid 13).

Nyare rättspraxis, bl a RÅ 1994 ref 23, ger ytterligare stöd för att det anses ingå i den kommunala kompetensen att även internationellt bevaka de regionalpolitiska intressena. Regeringsrätten bedömde att Göteborgs kommunfullmäktiges beslut om att delta i en västsvensk EG-representation i Bryssel samt om anslag av medel för verksamheten där kompetensen låg.

Att det internationella samarbetet har ändrat karaktär sedan början av 1990-talet har uppmärksamats i olika sammanhang. Idag pågår ett relativt omfattande internationellt inriktat arbete i de svenska kommunerna om man jämför med tidigare. Stockholm Vatten AB:s ovan nämnda engagemang för ett renare Östersjön till gagn för bla Stockholm och stockholmarna är ett tydligt exempel. Bland annat Sveriges EU-inträde torde ha påverkat denna utveckling som även innebär att kommuner idag även engagerar sig i EU-frågor, regionala utvecklingsfrågor och en generell internationell kompetens (se bla prop 2000/01:42 Kommuner och landsting i internationell samverkan).

Vidare har kommuner genom lagen (2001:151) om kommunal tjänsteexport och kommunalt internationellt bistånd sedan den 1 juli 2001 fått utökade möjligheter att själva bedriva tjänsteexport och lämna internationellt bistånd.

Enligt lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar föreligger ett kommunalt ansvar för allmänna vatten- och avloppsanläggningar. Sedan den 1 januari 1990 har den kommunala va-verksamheten i Stockholm överförs till ett helägt kommunalt va-bolag, Stock-

holm Vatten AB. Bolagets ändamål skall vara att driva den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i Stockholms och Huddinge kommuner samt svara för sjörestaureringar i kommunerna och i samverkan med andra vatten- och avloppsintressenter, i regionen. Stockholm Vatten AB har också ett regionalt ansvar genom avtal med grannkommunerna. Idag levererar bolaget dricksvatten till tio kommuner och renar avloppsvatten åt sju kommuner i Stockholmsregionen.

Inom EU har skyddet av vatten varit ett av de första miljöområden där gemenskapen ansett reglering vara påkallad.

I och med införandet av miljöbalken den 1 januari 1999 har Sverige en samordnad, skärpt och breddad miljölagstiftning för en hållbar utveckling. Redan i miljöbalkens portalparagraf (1 kap 1 §) lyfts miljölagstiftningens syfte fram - att främja en hållbar utveckling så att nu levande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. I samma paragraf framkommer det sk förvaltaransvaret som innebär att de som lever nu inte får uppträda på ett sätt som skadar miljön och utarmar naturresurserna, utan varje generation anses ha ett ansvar för att förvalta arvet inför kommande generationer. I andra stycket av paragrafen (1 kap 1 § andra stycket p 4) anges att miljöbalken skall tillämpas så att mark, vatten, och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt godushållning tryggas.

I förarbetena till miljöbalken betonas såväl det nationella som det europeiska och globala perspektivet för en ekologiskt hållbar utveckling. Vidare erinras om samhällsplaneringens betydelse och kommunernas framskjutna roll vad gäller resurshushållningen t ex i fråga om utnyttjandet av vattenresurser (prop 1997/98:45 del 1 sid 160).

Det kan noteras att innebörden av miljöbalken är att kommunernas roll stärkts (Lindquist "Kommunala befogenheter" 2000 sid 194).

Bakgrunden till Stockholms stads vattenengagemang mm

Svenska forskare varnade tidigt för den hotande vattenkrisen. Vatten har också av regeringen under många år kommit att ses som en svensk profilfråga i det internationella bistånds- och miljöarbetet. På grund av att färskvattentillgången är konstant medan jordens befolkning ökar, växer vattenproblemen med stor hastighet. Vattentillgången per person avtar hela tiden samtidigt som förväntningarna ökar om en bättre livskvalitet för befolkningen. Exploateringen av naturresurser, intensiv industrialisering, urbaniseringen och omfattande användning av jordbrukskemikalier leder bl a i ökande utsträckning till vattenföroreningar. Vattentillgångens användbarhet minskar därför vilket idag är ett problem. Med tanke på utvecklingen såväl i Stockholm som i Sverige och världen i övrigt kan detta innebära att framtida generationer ställs inför vattenproblem av en helt annan omfattning och komplexitet än idag. Vattenresurserna är till sin natur inte enbart en miljöfråga av lokalt intresse, utan här är fråga om en angelägenhet för såväl staten och kommunerna som företag, hushåll och andra.

Stockholms stad har gjort betydande insatser för att åstadkomma en god vattenmiljö i staden. Stockholm är unikt och berömt för den aktiva utvecklingen av vattensituationen i östra Mälaren, centrala staden och innerskärgården från 1960-talet till våra dagar. Ingen stad i världen har hunnit så långt och det beror på helhetssyn, samverkan och helhetsansvar för vattnet från Mälaren via vattenverken till kunden/producenten och därifrån till avloppsreningsverken och skärgården.

Föroreningarna genom utsläpp av orenat avloppsvatten i Riddarfjärden var så svåra i början av 1900-talet att badförbud infördes 1924. Den politiska medvetenheten utvecklades snabbt och det första, enkla avloppsreningsverket kunde byggas i början av 1930-talet. Politiskt stöd, teknik- och processutveckling i samarbete med forskare ledde till att situationen förbättrades och badförbudet kunde hävas. Vattenmiljön har således sedan lång tid tillbaka varit en central fråga för staden.

Den 2 april 1990 fattade Stockholms kommunfullmäktige beslut om att ingå i stiftelsen Stockholm Water Festival och bidra med stiftelsekapital och verksamhetsbidrag. Stiftelsen bildades tillsammans med näringslivet. Stiftelsens ändamål (stiftelseurkunden § 2) var att "dels själv eller genom annan juridisk person marknadsföra, samordna och arrangera årligen återkommande

publika arrangemang och festligheter i Stockholm, dels stimulera och stödja intresset för forskning och utveckling kring vatten. Det kan bli så genom att stiftelsen ingår som stiftare i en ny stiftelse kallad Stockholm Water Foundation (SWF) och med dessa ändamål”.

Stiftelsen Stockholm Water Festivals syfte var att ge stockholmarna ett stort evenemang att vara stolta över och sluta upp kring samt att öka antalet svenska och utländska besökare. Festivalen beräknades bli årligen återkommande och den första festivalen arrangerades den 10-18 augusti 1991. Festivalen var således ett sätt att marknadsföra Stockholm och pågick fram till 1999.

En särskild stiftelse, SWF, instiftades 1990. Stockholms stad och stiftelsen Stockholm Water Festival hörde till stiftarna liksom näringslivet, Statens Järnvägar och Sveriges Turistråd. SWF:s ändamål framgår av stadgarna i ärendet. Redan vid bildandet framgick att med ett vattnets miljöpris skulle Stockholms stad ytterligare profileras som en stad med rent vatten. Redan då planerades ett årligen återkommande internationellt symposium inom vattenrening och/eller vattenkvalitet inom fonden.

Motivet för SWF:s verksamhet var dels att fästa världens uppmärksamhet på Stockholms lyckade insatser för att åstadkomma en god vattenmiljö, att marknadsföra Stockholm som internationell mötesplats och därmed i samverkan med vattenfestivalen öka tillströmningen av turister och internationella gäster till staden.

Det förhållandet att staden prioriterat arbete med vatten har lett till att betydande kunskap på vattenområdet utvecklats inom Stockholm Vatten AB. Regeringen lämnade Stockholm Vatten AB i ett beslut 1991-09-05 medgivande enligt 3 § i den då gällande lagen (1986:753) om kommunal tjänsteexport. Medgivandet avsåg att tillhandahålla tjänster för utveckling av vatten- och avloppshantering i de östeuropeiska länderna runt Östersjön i enlighet med ansökan.

I ansökan betonades att Östersjön är en gemensam resurs och att alla insatser som kunde vidtas för att minska utsläppen av orenat avloppsvatten från andra länder med all sannolikhet skulle komma att gynna inte bara Östersjön i dess helhet utan också Stockholm. Samtidigt som Stockholm Vatten AB planerade utbyggnad av stadens avloppsreningsverk för effektivare kvävereduktion och förbättrad fosforrening, pågick en ständig förorening främst från de östeuropeiska länderna pga undermålig eller obefintlig rening av avloppsvatten. På sikt kunde detta innebära att de planerade åtgärderna i staden inte fick den förväntade positiva effekten på närmiljön i Stockholm. Stockholm Vatten AB ansökte därför om att som konsult – på affärsmässiga grunder – med sin breda och djupa kompetens inom teknikområdet vatten- och avlopp samt miljöfrågor genomföra projekt i syfte att åstadkomma en bättre miljö tillsammans med berörda länder/städer/va-verk.

Nämnda medgivande föregicks av ett tidigare Regeringsbeslut om medgivande för Stockholm Vatten AB:s engagemang i Polen. Detta avsåg att vara ansvarig konsult gentemot Warszawa va-verk i ett projekt med att göra avloppsreningsverket Czajka till en effektiv miljöanläggning. Engagemanget finansierades i sin helhet av statliga medel.

SWF har som nämnts bedrivit verksamhet sedan 1990 och SIWI-interim bildades 1997 som en interimistisk organisatorisk enhet knuten till Stockholm Vatten AB.

Som framgår i ärendet skall det huvudsakliga syftet med SIWI:s arbete vara att främja forskning och utveckling relaterat till vatten. Detta syfte harmonierar med det syfte som SWF har enligt gällande stadgar.

Stockholms stad är idag engagerad i flera stiftelser, förutom SWF, med inriktning på forskning och/utveckling. Dessa satsningar är ett naturligt led i samhällsutvecklingen och har stöd i den allmänna kompetensen och befogenheterna att allmänt främja näringslivets utveckling inom staden.

Stockholms stad har varit med och bildat bl a Stiftelsen Teknikhöjden - KTH, Stiftelsen Vetenskapsstaden och Stiftelsen Elektronikcentrum i Kista - ELECTRUM. Dessa stiftelser har bildats tillsammans med andra efter beslut av Stockholms kommunfullmäktige.

Stiftelsen Teknikhöjden stiftades 1986 av Kungliga Tekniska Högskolan (KTH), NUTEK, Närings- och teknikutvecklingsverket och Utvecklingsfonden i Stockholms län (UF). Stiftelsen Vetenskapsstaden bildade Stockholms stad 1990 tillsammans med bl a KTH, Stockholms Universitet (SU), Karolinska Institutet (KI) och Handelshögskolan (HHS). Stiftelsen Elektronikcentrum i Kista – ELECTRUM, med ändamål att främja teknisk utveckling och spridning av kunskap

och kompetens inom det informationsteknologiska området, bildades 1986 av Stockholms stad jämte Ericsson och ASEA (nuvarande ABB).

Såväl ändrad lagstiftning som nyare rättspraxis har enligt staden utvidgat den kommunala kompetensen på utbildningsområdet. Ekonomiskt bidrag till högskoleverksamhet med statlig huvudman kan numera betecknas som en kommunal angelägenhet (se RÅ 81 2:53 och RÅ 1999 ref 67).

Som framgår i ärendet föreslås SIWI AB ägas med 50% vardera av stiftelserna och blir då ett samägt servicebolag. Till SIWI AB:s uppgifter hör att administrera Stockholm Water Symposium, Stockholm Water Prize, Stockholm Junior Water Prize, Stockholm Industry Water Award och det av regeringen instiftade Swedish Baltic Sea Water Award samt att arrangera evenemang i anslutning till dessa verksamheter.

I och med att Stockholm är Sveriges största stad och dessutom huvudstad är det naturligt att Stockholm engagerar sig i större evenemang. Så har Stockholms stad också gjort sedan lång tid. Ett arrangemang såsom Stockholm Water Symposium inklusive administrationen av nämnda vattenpriser är dessutom ett sätt att främja turism, att allmänt marknadsföra staden och allmänt främja näringslivet. Stockholm har med sitt geografiska läge och historia en alldeles särskild anknytning till vatten. Bilderna av Mälardrottningen, Nordens Venedig eller "Beauty on Water" har vuxit fram genom en lång tradition av insatser inriktade på vatten just för att profilera Stockholm som staden med det rena vattnet. En sådan profilering torde endast kunna utvecklas genom en långsiktighet i engagemanget. Erfarenhetsmässigt krävs långsiktighet för att aktivera potentiella sponsorer som kan lämna ytterligare bidrag, i detta fall till vattenaktiviteterna.

Åtskillig rättspraxis visar att kommunerna har stora befogenheter att genom bidrag eller på annat sätt ekonomiskt engagera sig i olika tillställningar i den egna kommunen. Kommunerna kan alltså ge bidrag till olika tillställningar, festligheter och konferenser, i princip oavsett vem som arrangerar och för vilket ändamål, under förutsättning att arrangemanget sker i kommunen (Paulsson m fl "Kommunallagen" 1997 sid 54). Som kompetensgilla har t ex ansetts bidrag till internationell kvinnorrättskongress (RÅ 1911 ref 74), skyttefest (RÅ 1913 ref 10) samt fredskongress (RÅ 1915 C179).

Senare rättspraxis finns också, bl a rörande Stockholm World Police & Fire Games och Stockholms OS-ansökan för år 2004. Kammarrätten i Stockholm har i dom 1998-03-11, mål nr 4326-1997, i målet rörande Stockholms OS-ansökan bl a uttalat att ett arrangörskap för OS-spel i sig kan anses ägnat att allmänt främja såväl näringslivet som turistnäringen i den kommun som svarar för ett sådant arrangemang på sådant sätt att det ligger inom ramen för den kommunala kompetensen. Att anordnandet av OS även har riksintresse har inte föranlett annan bedömning.

Länsrätten i Stockholms län har tidigare bedömt lagligheten av ett beslut med anknytning till stadens vattenengagemang.

Stockholms kommunstyrelses beslutade den 23 juni 1999 § 21 bl a att bifalla en ansökan från SWF om värdskap vid ceremoni och bankett för Stockholm Water Prize i Stadshuset den 12 augusti 1999 till en beräknad kostnad av högst 250 000 kr.

En kommunmedlem överklagade beslutet på den grund att beslutet skulle strida mot 2 kap 1 § kommunallagen. Länsrätten avslog i dom 1999-10-25, mål nr 8520, 8521-99, överklagandet i den delen och fann beslutet lagligt mot bakgrund av rådande rättspraxis.

Sveriges Riksdag har i beslut den 16 maj 2002 bemyndigat regeringen att tillsammans med Stockholms stad ombilda institutet Stockholms Internationella Vatteninstitut, SIWI, till stiftelse.

Riksdagsbeslutet har föregåtts av omfattande kontakter mellan Stockholms stad och staten i syfte att öka det statliga åtagandet för vattenaktiviteterna.

I samband med Riksdagsbeslutet om bildande av stiftelsen, godkände Riksdagen ett s k världsavtal mellan regeringen och Organisationen för det globala nätverket för vattenfrågor, Global Water Partnership Organisation, med anledning av att regeringen inbjudit organisationen att förlägga sitt sekretariat i Stockholm.

Stadens uppfattning är att Riksdagen genom sitt beslut om att bemyndiga regeringen att tillsammans med Stockholms stad bilda SIWI - genom sin tolkningsföreträdesrätt - funnit att stadens engagemang i här aktuellt hänseende är i enlighet med gällande lag.

Proportionalitetsprincipen

För att Stockholms stads vattenengagemang enligt beslutet skall vara kompetensenligt krävs att det föreligger en rimlig proportion mellan stadens kostnader för engagemanget och den nytta eller de positiva effekterna för staden som engagemanget kan förväntas resultera i.

Som framgår av beslutet är stadens ekonomiska bidrag om sammanlagt 61 miljoner kr villkorat av att staten går in som stiftare och förbinder sig att bidra med medel för verksamhetens fortbestånd. I ärendet anges även att stadens bidrag för SIWI:s operativa verksamhet, 60 miljoner kr, förväntas motsvara statens insats. Vidare är utgångspunkten att näringslivet skall bidra ekonomiskt till verksamheten med belopp i motsvarande storleksklass.

Det ligger i sakens natur att de framtida samhällseliga och samhällsekonomiska effekterna för staden av engagemanget i vattenfrågorna är svåra att beräkna i ekonomiska termer.

Som nämnts anknäver stiftelse- och bolagsbildningen till redan befintlig verksamhet inom SWF och SIWI-interim.

Det ekonomiska åtagandet måste alltså sättas i relation till de positiva effekter som inte är direkt ekonomiskt mätbara såsom förbättrad vattenkvalitet och därmed en ekologiskt hållbar utveckling men också turism och besöksnäring i framtiden genom den marknadsföring av Stockholm som vattenengagemanget innebär samt det allmänna främjandet av näringslivet.

Engångsbeloppets storlek kan ställas i relation till kommunkoncernens, dvs Stockholms stad inklusive de kommunala bolagen, totala årliga balansomslutning som år 2001 var cirka 92 miljarder kr.

Vad gäller kostnader för forskning och utveckling på vatten- och avloppsområdet har Stockholm Vatten AB under de senaste 2 åren enligt sin redovisning haft årliga kostnader på 12 miljoner kr. Kostnaderna omfattar inte SIWI-interim.

Den beslutade stiftelse- och bolagsbildningen innebär att staden genom ett engångsbelopp garanterar en årlig tilldelning till verksamheten på samma nivå som idag. Engångsbeloppet kan dock inte jämföras med årliga kostnader eftersom bidraget och avkastningen därav är avsedda att finansiera forskning och utveckling under en lång följd av år. Beloppet täcker dels det nuvarande årliga bidraget till administrationen av prisverksamheten inom ramen för SWF och dels det pågående arbetet med Stockholm Water Symposium. Den övriga internationellt inriktade verksamheten, som klaganden riktat in sig på, avses finansieras av andra än staden.

Ett led i finansieringen av den nämnda utåtriktade verksamheten framgår av budgetpropositionen 2002/03:4 utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård, sid 49. Ett statligt anslag om 3 miljoner kr beräknas gå till SIWI för en planerad verksamhet Swedish Water House (SWH) med syfte att "genom utåtriktad verksamhet i form av utbildningar, seminarier, internetbaserad information etc. förmedla och generera kunskap och erfarenheter inom temat integrerad vattenförvaltning".

I sammanhanget kan nämnas att en antagen årlig avkastning på 4 % av engångsbeloppet ger en avkastning på 2 400 000 kr per år. Stadens bidrag, med beaktande av hittillsvarande kostnader för verksamheten samt de insatser för forskning och utveckling som sker i övrigt t ex inom Stockholm Vatten AB, är av begränsad omfattning sett i sitt sammanhang.

Som framhållits har omfattande förhandlingar förevarit med staten, vilket resulterat i ovan nämnda Riksdagsbeslut och det nu överklagade beslutet. Frågan om fördelningen av kostnader för vattenverksamheten mellan staten och Stockholms stad har således varit uppe till förhandling med företrädare för regeringskansliet. Riksdagsbeslutet utgör således ett starkt tolkningsdatum för bedömningen att stadens bidrag för SIWI:s operativa verksamhet och stadens insats i sin helhet är rimlig.

Vad gäller de positiva effekterna av det hittillsvarande engagemanget på vattenområdet vill staden betona följande.

Forskningen och utvecklingen på vattenområdet har lett till ytterligare insikter om att en långsiktigt hållbar utveckling för vattenresurserna kräver ett synsätt som bygger på vattnets kretslopp, dvs nära samverkan med intressenter över administrativa, geografiska, vetenskapliga, tekniska och andra gränser.

Sedan några år tillbaka administrerar SIWI-interim World Water Week in Stockholm, en vecka i augusti tillsammans med andra internationella vattenorganisationer. Under vattenveckan hålls även Stockholm Water Symposium.

Vattenveckan inklusive symposiet innebär en årlig rapportering av forskningsresultat och en intensiv dialog mellan vattenforskare, politiker och andra aktörer. I denna dialog deltar företrädare för Stockholm Vatten AB och andra kommunala organ vilket är till gagn för miljöarbetet inom staden och därmed också för stockholmarnas vattenmiljö. Det är ett naturligt led i den långsiktiga profileringen av Stockholm som en stad med rent vatten och stort miljöengagemang.

Under vattenveckan deltar ca 1000 personer från ett åttiotal länder, vilket genererar 7-8000 hotellnätter samt därmed förknippade intäkter för staden. Stockholm Convention Bureau räknar med att varje symposiedeltagare spenderar ca 3 500 kr/dygn under vistelsen, även detta renderar betydande intäkter. Deltagarna representerar bl a regeringar, FN-organ, finansiella institutioner, internationella vattenorganisationer, forskning samt va-företag från hela världen. I ökad utsträckning väljer också internationella vattenorganisationer att förlägga sina internationella möten i anslutning till veckan.

Satsningen på Stockholm som mötesplats för vattenfrågor har således varit lyckad. Världssavtalet mellan regeringen och Organisationen för det globala nätverket för vattenfrågor är ytterligare ett tecken härpå. Den årliga budgeten för den organisationen är på cirka 130 miljoner kr. Ett internationell organisation av detta slag stärker ytterligare stadens ställning inom vattenområdet och ger dessutom arbetstillfällen och skatteintäkter för staden.

Vattenveckan inklusive Stockholm Water Symposium är även till nytta för de företag i staden som arbetar inom vattensektorn. Företagen har i ökad utsträckning haft vattenveckan som bas för marknadsföringen av sina verksamheter.

Stadens vattenengagemang enligt beslutet är med stöd av vad som anförts kompetensenligt.

Prövningsgrunden "beslutet strider mot lag eller annan författning" (10 kap 8 § p 4 kommunallagen)

3 kap 17-18 §§ kommunallagen

Klaganden har gjort gällande att fullmäktige inte fastställt det kommunala ändamålet eller tillsett att fullmäktige får ta ställning till principiella eller eljest viktiga verksamhetsbeslut hos SIWI. Enligt klaganden är kraven uppenbara och rimliga med hänsyn till graden av stadens deltagande, verksamhetens art och övriga omständigheter.

Klaganden har även vad beträffar SIWI AB gjort gällande att bestämmelserna i fråga skall tillämpas. Dessutom har klaganden anført att villkoren är påkallade och rimliga ifråga om bolagets verksamhet.

Staden får, med hänsyn till de villkor i 3 kap 17 § kommunallagen som klaganden åberopat, anføra följande.

Som framgår av lagtexten är bestämmelsen i 3 kap 18 § kommunallagen tillämplig bl a när staden tillsammans med annan, såsom i detta fall staten, bildar en stiftelse. Av bestämmelsens första stycke framgår vidare att kommunfullmäktige skall se till att den juridiska personen blir bunden av de villkor som avses i 3 kap 17 § kommunallagen i en omfattning som är rimlig med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt.

Vad gäller p 1 i 3 kap 17 § kommunallagen har i förslaget till stiftelsestadgar § 1 angetts ändamålet med stiftelsen och i bolagsordningen anges föremålet för bolagets verksamhet i § 3. Enligt stadens uppfattning har ändamålen utformats på ett kommunalrättsligt godtagbart sätt.

Vad gäller p 3 i 3 kap 17 § kommunallagen har inte i förslaget till stiftelsestadgar eller i förslaget till bolagsordning angetts något om fullmäktiges ställningstagande innan beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

Bestämmelsen i 3 kap 18 § kommunallagen har utformats på ett sådant sätt att den ger kommunfullmäktige stor frihet i bedömningen av om och i vilken mån villkoren i 3 kap 17 § kommunallagen skall beaktas vid delägarskap.

I detta fall är det fråga om stiftelsebildning tillsammans med staten. Av förslaget till stiftelsestadgar § 4 framgår att Stockholms kommunstyrelse och regeringen skall utse vardera sex ledamöter och styrelsen för stiftelsen därutöver en ledamot. I förslaget till aktieägaravtal för SIWI AB har i § 7 reglerats att aktieägarna, dvs SIWI och SWF, vardera skall utse tre ledamöter. Tillsammans skall parterna komma överens om att utse ytterligare en ledamot, som skall vara ordförande i styrelsen samt ha möjlighet att utse ytterligare en ledamot vardera om så anses lämpligt. Staden utövar alltså inte något rättsligt bestämmande inflytande över stiftelsen eller bolaget, utan staten och staden kan sägas vara lika delaktiga.

Vidare skall enligt förslaget till stiftelsestadgar § 15 en lekmannarevisor med ersättare utses av Stockholms kommunstyrelse. I förslaget till bolagsordning § 7 anges att en auktoriserad revisor med ersättare skall utses. Aktieägaravtalet, § 8, ger parterna möjlighet att nominera ytterligare en revisor, t ex lekmannarevisor, med ersättare vardera.

Enligt stadens uppfattning har mot bakgrund av främst andelsförhållandena i stiftelsen och bolaget, stiftelsens och bolagets verksamhet samt den insyn som finns tillförsäkrad genom de enligt ovan utsedda ledamöterna och revisorerna en korrekt rimlighetsbedömning skett av villkoren.

Dessutom kan framhållas att det inte är fråga om något obligatoriskt rättsligt krav att kommunfullmäktige i sitt beslut vad gäller stiftelsen eller bolaget ställer upp villkor enligt bestämmelserna. Istället är det fråga om en rimlighetsbedömning som ankommer på fullmäktige själv att göra med beaktande av de hänsyn, bl a arten av verksamhet, som nämns i 3 kap 18 § första stycket kommunallagen. Lämplighets- eller skälighetsfrågor kan inte prövas i den för laglighetsprövning bestämda ordningen.

8 kap 12 § kommunallagen

Klaganden har dessutom gjort gällande att beslutspunkten 7 i fullmäktiges beslut inte innefattar någon anvisning om hur bidragsutgifterna (punkterna 2-4) skall finansieras såsom föreskrivs i 8 kap 12 § kommunallagen.

Staden får anföra följande.

I beslutspunkten 7 föreskrivs att finansieringen av bidragen om totalt 61 miljoner kr får regleras i samband med bokslutet för Stockholms stad år 2002 och redovisas under finansförvaltningen.

Staden anser att kommunfullmäktige i denna beslutspunkt har anvisat medel för bidragsutgifterna.

I beslutet har angetts att kostnaden skall finansieras via finansförvaltningen. Den bedömning som gjordes i samband med beslutet var att finansförvaltningen under år 2002 beräknades redovisa ett betydande inkomstöverskott om i storleksordningen 4,5 miljarder kr bl a avseende slutavräkning för skatteintäkter och reavinster som uppkommit vid försäljningar. Dessa intäktsökningar har beaktats i det delårsbokslut för första halvåret 2002 som inom kort kommer att behandlas av Stockholms kommunstyrelse. Det finns inom den kommunala budgeteringen inget krav på detaljanvisning av finansieringen. I budgeten för Stockholms stad anges som regel inte vilka enskilda intäktslag som nyttjas för specifika kostnader.

Kommunallagens krav avseende finansiering av utgifterna har således uppfyllts. I samband med Stockholms stads bokslut år 2002 kommer nämnda kostnader och intäkter att redovisas i bokslutet för finansförvaltningen.

Sammanfattning

Vattenengagemanget inom ramen för stiftelsen och bolagets verksamheter kan ses som ett sätt att allmänt främja turism, att allmänt marknadsföra Stockholm och att allmänt främja näringslivet. Stadens insatser skall även ses mot bakgrund av anknytningen till tidigare och pågående miljöinsatser samt det med samhällsutvecklingen ökade ansvaret för vattenresurserna. Staden har gjort bedömningen att engagemanget, även med den internationella kopplingen, är en kommunal angelägenhet som i sin helhet ryms inom den kommunala kompetensen.

Att stadens insatser på vattenområdet är till nytta för staden och dess medlemmar stöds även av Riksdagens beslut om att bemyndiga regeringen att tillsammans med staden bilda SIWI och om världsavtalet med Organisationen för det globala nätverket för vattenfrågor.

Stadens bidrag får mot bakgrund av det till staden och dess medlemmar knutna allmänintresset, med stöd av vad som anförts ovan, anses vara proportionerligt i förhållande till nyttan. Det är fråga om ett engångsbelopp vars storlek skall sättas i proportion till de positiva effekterna sett på lång sikt och i ljuset av stadens ansvar för en ekologiskt hållbar utveckling i Stockholm.

Kommunfullmäktiges beslut strider varken mot 3 kap 17-18 §§ eller 8 kap 12 § kommunallagen.

Sammanfattningsvis har klaganden inte visat att kommunfullmäktige genom beslutet överskridit den kommunala kompetensen eller att beslutet helt eller delvis strider mot kommunallagens bestämmelser. Av rättspraxis (RÅ 1986 ref 7) framgår att det ställs mycket stränga krav från Regeringsrättens sida för att domstolarna skall kunna fatta ett inhibitionsbeslut. Skäl för inhibition saknas.

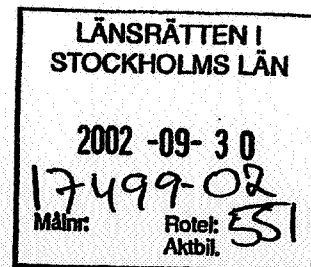
Inlämnat vid personligt besök
hos länsrätten 14:00 / AB

Bilaga 7:2

Till
Länsrätten i Stockholms län

2002-09-29

Kommunalbesvär

Klagande: Dag Löwbeer, 360105-1257, Falkholmsgränd 17, 12746
Skärholmen, tel 710 13 97.

Motpart: Stockholms kommun, Stadshuset, SE 105 35 Stockholm, tel 508
290 00.

Saken: Laglighetsprövning enligt kommunallagen, även inhibition.

Beslut som överklagas: Stockholms kommunfullmäktiges beslut den 2
september 2002, § 21, om bildande av stiftelsen Stockholm International
Water Institute (SIWI) m.m.

Yrkande

Med överklagande av ovan angivna beslut yrkar jag att detta upphävs i alla
delar. (Protokollsutdrag bifogas. Med beslut eller beslutet avses här och i
det följande alla de under § 21 upptagna delbesluten vid punkterna 1-7, där
ej annat anges eller framgår.)

Vidare yrkas att rätten förordnar att beslutet tills vidare inte skall gälla i
någon del, och inte får verkställas innan det vunnit laga kraft.

Grunder för talan.

Som grund för överklagandet åberopas att fullmäktiges beslut hänför sig till
något som inte är en kommunal angelägenhet för staden enligt
kommunallagens regler om kommunernas befogenheter (2 kap 1§).

För det fall beslutet likväl skulle anses kompetensenligt, görs
gällande att det står i strid mot kommunallagen såtillvida att
fullmäktige därvid underlåtit att se till att stiftelsen SIWI och SIWI
AB blir bundna i skälig omfattning av sådana villkor som föreskrivs i

kommunallagens bestämmelser om kommunala företag mm (3 kap 17 och 18 §§).

Dessutom görs gällande att beslutet står i strid mot lag eftersom det i vad avser utgifter –delbesluten vid punkterna 2-4 –inte innehåller någon anvisning om hur dessa skall finansieras, såsom föreskrivs i kommunallagen (8 kap 12§). Vad som sägs vid punkten 7 om reglering i samband med bokslut uppfyller inte lagens krav.

Omständigheter till stöd för överklagandet.

1. *Kompetensfrågan*

Av fullmäktiges beslut och beslutsunderlaget i utlåtandet 2002 :86 framgår att beslutet avser inrättande av och engagemang i verksamhet som i främsta rummet är internationellt inriktad och som därigenom och även på rund av sin art faller utanför de kommunala befogenheterna. Här hänvisas till och åberopas som stöd för talan de omständigheter avseende SIWIs (både stiftelsens och bolagets) tilltänkta verksamhet som framgår av utlåtandet och dess bilagor.(Bifogas här. Då paginerat tryckt exemplar inte är tillgängligt när detta skrivs har sidnumrering gjorts för hand. Här gjorda sid./pag-hänvisningar torde alltså inte bli relevanta för den tryckta text som kan komma till rätten.)

Bland de sålunda åberopade omständigheter som framgår av handlingarna kan här särskilt redovisas följande.

I t.ex. fullmäktiges beslut betecknas SIWI som ett "permanent internationellt vatteninstitut". Den internationella inriktningen framgår ju också av stiftelsens namn och bl.a. av att den "föreslås ledas av en internationellt sammansatt styrelse med tanke på verksamhetens internationella karaktär."(pag.12) I förslaget till stadgar för stiftelsen fastställs detta och föreskrivs f.ö. att styrelsens språk är engelska (§ 4, pag15). Att det är fråga om en "internationellt verksam institution" som bl.a. skall bygga upp "ett globalt nätverk av samarbetande institutioner och experter" framgår också av vad föredragande borgarrådets anför vid ärendets beredning (pag 2-3). Den internationella inriktningen framgår också av att förslaget till SIWI:s utformning och arbetsuppgifter enligt vad som anförts av borgarrådet har diskuterats med bla företrädare för ett antal FN-

organ och välkomnats av dessa (pag 3). I förslaget till stadgar (pag 15-17) har stiftelsens ändamål (§2) – att främja forskning och utveckling relaterad till vatten – inte särskilt anknytits till Stockholm, bortsett från det där angivna arrangemanget Stockholm Water Symposium, som enligt förslaget (pag 16, §7) dock syftar till att "samla världens forskare och beslutsfattare för att diskutera och söka lösningar på världens vattenproblem." Hela världens vattenproblem, som även i övrigt avses ligga inom stiftelsens uppgiftsområde, är dock inte en angelägenhet som ryms inom Stockholms kommunala kompetens.

Enligt förslaget till stadgar (§4) skall vidare den, såsom ovan nämnts, internationellt sammansatta styrelsen bestå av en ordförande och 12 övriga ledamöter av vilka sex utses av Stockholms kommunstyrelse och sex av regeringen. Relationen belyser det kommunala engagemangets bristande proportionalitet med det till *kommunen* knutna allmänintresset.

Också i den regeringsproposition, prop. 2001/02:155, vari riksdagen föreslås bemyndiga regeringen att tillsammans med staden ombilda till stiftelse det nuvarande "institutet" SIWI – fn kopplat till stadens va-bolag - återges omständigheter som här åberopas till stöd för att stadens engagemang i stiftelsen inte är kompetensenligt. Under 6. i propositionen framgår sålunda att SIWI:s verksamhet, utöver befattningen med ovannämnda symposium och nedan berörda vattenpriser, huvudsakligen är inriktad på att genom utåtriktad verksamhet i olika former stödja och främja strategier för att hantera den växande globala vattenkrisen. Vidare sägs där att merparten av dessa arrangemang "är inriktad på vattenproblematik i u-länder relaterade till problematiska miljöförutsättningar samt problem med matförsörjning, hälsa och miljö." Den nu beslutade stiftelse- och bolagsbildningen medför såvitt framgår av handlingarna ingen ändring av den i propositionen beskrivna verksamhetsinriktningen.

Beträffande omständigheterna rörande det administrativt supplerande bolaget SIWI AB, för vilket bildande medel anslås enligt delbeslutet vid punkt 3, framgår av va-bolagets utlåtande (pag 11-12) bl a att detta skall administrera det ovannämnda ej kompetensenliga symposiet och ett antal likaledes kompetensöverskridande vattenprisarrangemang med internationell inriktning, vilka priser utdelas av Stiftelsen Stockholm Water Foundation (också kompetensstridigt men lagakraftvunnet inrättad)

till bla organ eller personer som "genom forskning eller konkreta resultat lämnat ett väsentligt bidrag till bevarandet av världens vattenresurser." (stadgar pag 18, §2).

För det fall stadens engagemang i SIWI – verksamheten, emot vad som här anförts, skulle i något hänseende anses vara kompetensenligt, görs likväl gällande att i vart fall bidraget om 60 miljoner kronor är för högt, då det inte är i proportion med det till staden knutna allmänintresset av ifrågavarande verksamhet och dennas internationella inriktning.

2. Frågan om kommunallagens regler om kommunala företag beaktats tillräckligt

Beträffande stiftelsen SIWI finns det varken i fullmäktiges beslut eller i förslaget till stadgar något varigenom det kommunala ändamålet med denna blir fastställt. Inte heller har i detta sammanhang tillsetts att fullmäktige får ta ställning till principiella eller eljest viktiga verksamhetsbeslut hos stiftelsen. Eftersom medstiftare är staten – som enbart torde vara positivt inställd till kommuners insyn och inflytande i slika fall – kan det inte vara anledning att utelämna denna typ av villkor, vilkas rimlighet i och för sig är uppenbar med hänsyn till graden av stadens deltagande, verksamhetens art och övriga omständigheter.

Beträffande SIWI AB aktualiseras till en början frågan huruvida det som sägs i kommunallagens bestämmelser om kommunala företag också är tillämpligt när "kommunala företag" bildar "dotterföretag". Olika uppfattningar torde finnas i denna fråga. Här görs gällande att bestämmelserna i fråga skall tillämpas även i detta fall. Varken fullmäktiges beslut eller förslaget till bolagsordning för SIWI AB (pag 21-22) innehåller dock några villkor som anges i lagen, fastän sådana med hänsyn till omständigheterna är påkallade och rimliga även i fråga om detta företags verksamhet.

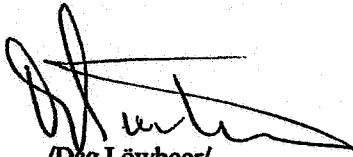
3. Frågan om beslutet innehåller i kommunallagen föreskriven finansieringsanvisning

Såsom den är utformad innefattar punkten 7 i fullmäktiges beslut

inte någon anvisning om hur bidragsutgifterna skall finansieras. Den utgör snarare ett medgivande till vissa bokföringsmässiga arrangemang.

Skäl för inhibition

På grund av det anförda talar starka skäl för att det överklagade beslutet blir upphävt. Eftersom de beslutade bidragen vid verkställighet omedelbart torde börja gå åt för olika ändamål, för löner och arvoden mm, och då det därför – och även av civilrättsliga skäl – lär bli omöjligt eller mycket svårt att rätta verkställigheten, är ett verkställighetsförbud ägnat att förhindra att det allmänna intresset åsamkas beaktansvärd skada.

/Dag Löwbeer/

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Utdrag ur protokoll fört vid Stockholms kommunfullmäktiges
sammanträde i Stadshuset måndagen den 2 september 2002 kl. 16.00

Justerat 2002-09-09; anslaget 2002-09-10

Axel Wennerholm
Barry Andersson
Hans-Göran Olsson

§ 21

Bildande av Stiftelsen Stockholm International Water Institute (SIWI)
(utl. 2002:86)
Dnr 1207/2002

Kommunstyrelsens utlåtande nr 2002:86 behandlades. Utlåtandet gäller ett förslag till bildande av Stiftelsen Stockholm International Water Institute (SIWI).

Ordet innehades av borgarrådet Cederschiöld, Viviann Gunnarsson, Bror Stefenson, Cecilia Obermüller och Yildiz Kafkas.

Beslut

Med bifall till kommunstyrelsens förslag i utlåtandet beslöt kommunfullmäktige utan omröstning följande.

1. Ett permanent internationellt vatteninstitut, Stiftelsen Stockholm International Water Institute (SIWI), bildas i enlighet med till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande fogat förslag till stadgar och i övrigt enligt vad som framgår av i tjänsteutlåtandet redovisat förslag.
2. Stockholms stad som en av stiftarna till SIWI-stiftelsen bidrar med 0,5 mnkr som stiftelsekapital.
3. Stiftelsen Stockholm Water Foundation (SWF) medges ett engångsbelopp om 0,5 mnkr för att SWF tillsammans med SIWI-stiftelsen skall kunna bilda SIWI AB.
4. För SIWI:s operativa verksamhet medges ett engångsbelopp om 60 mnkr.
5. Stadens insats enligt ovan villkoras med att även staten går in som stiftare samt förbinder sig att bidra med medel för verksamhetens fortbestånd.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

6. Kommunstyrelsen bemyndigas att tillsammans med regeringen upprätta stiftelseurkund, utse ledamöter och i övrigt ombesörja ombildningen av SIWI-interim.
7. Finansiering av bidragen om totalt 61 mnkr får regleras i samband med bokslut för Stockholms stad 2002 och redovisas under finansförvaltningen.

Enligt protokollet

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Yvonne Modén'.

Yvonne Modén

Utlåtande 2002:86 RI (Dnr 1207/02)

Bildande av stiftelsen Stockholm International Water Institute (SIWI)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Ett permanent internationellt vatteninstitut, stiftelsen Stockholm International Water Institute (SIWI), bildas i enlighet med till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande fogat förslag till stadgar och i övrigt enligt vad som framgår av i tjänsteutlåtandet redovisat förslag.
2. Stockholms stad som en av stiftarna till SIWI-stiftelsen bidrar med 0,5 mnkr som stiftelsekapital.
3. Stiftelsen Stockholm Water Foundation (SWF) medges ett engångsbelopp om 0,5 mnkr för att SWF tillsammans med SIWI-stiftelsen skall kunna bilda SIWI AB.
4. För SIWI:s operativa verksamhet medges ett engångsbelopp om 60 mnkr.
5. Stadens insats enligt ovan villkoras med att även staten går in som stiftare samt förbinder sig att bidra med medel för verksamhetens fortbestånd.
6. Kommunstyrelsen bemyndigas att tillsammans med regeringen upprätta stiftelseurkund, utse ledamöter och i övrigt ombesörja ombildningen av SIWI-interim.
7. Finansiering av bidragen om totalt 61 mnkr får regleras i samband med bokslut för Stockholms stad 2002 och redovisas under finansförvaltningen.

2

Föredragande borgarrådet Carl Cederschiöld anför följande.

Ärendet

Styrelsen för Stockholm Vatten AB har efter styrelsebeslut den 14 mars 2002 inkommit med ett förslag till bildande av stiftelsen Stockholm International Water Institute (SIWI), mot bakgrund av att Stockholms stad har givit Stockholm Vatten AB i uppdrag att utreda "förutsättningarna för inrättandet av en internationellt verksam institution i Stockholm som baserar sin verksamhet på och vidareutvecklar resultaten från redan befintliga vetenskapliga vattenaktiviteter". Förslag till stadgar för stiftelsen Stockholm International Water Institute återfinns i *bilaga 2*, stadgar för stiftelsen Stockholm Water Foundation återfinns i *bilaga 3*, förslag till bolagsordning för SIWI AB återfinns i *bilaga 4* och förslag till aktieägaravtal för SIWI AB återfinns i *bilaga 5*.

Remisser

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, som tillstyrker förslaget att inrätta stiftelsen SIWI, samt inriktningen för verksamheten inklusive förslag till stadgar. Stadsledningskontoret tillstyrker även förslag till finansiering och att villkora stadens godkännande samt beviljande av medel med att staten förbinder sig att bidra med medel för stiftelsekapital och medel för operativ verksamhet, samt är medstiftare till SIWI.

Mina synpunkter

Vattenfrågorna utveckling av vattenvård och skydd för vatten har kommit att bli ett adelsmärke för Stockholm, och de har genom åren bringat mycket positiv uppmärksamhet för staden.

Efter överenskommelse mellan Stockholm Vatten AB och Stockholm Water Foundation (SWF) bildades 1997 Stockholm International Water Institute, SIWI, som en interimistisk organisatorisk enhet knuten till Stockholm Vatten AB. Detta var i sin tur ett utflöde av den internationella framgång och det anseende Stockholm Water Prize kommit att åtnjuta.

I takt med att SIWI:s och SWF:s aktiviteter blivit alltmer etablerade och internationellt erkända har det blivit naturligt att undersöka hur man så effektivt som möjligt kan organisera verksamheterna såväl när det gäller det vetenskapliga innehållet som administrationen. Som ett led i detta arbete har Stockholms stad givit Stockholm Vatten AB i uppdrag att utreda "förutsättningarna

för inrättandet av en internationellt verksam institution i Stockholm som baserar sin verksamhet på och vidareutvecklar resultaten från redan befintliga vetenskapliga vattenaktiviteter”.

Efter genomförd utredning har föreslagits att ett fristående permanent SIWI inrättas. Institutet skall basera sin verksamhet på de redan befintliga vattenaktiviteterna samt den högklassiga vattenexpertis och erfarenhet av vattenproblem som finns vid svenska universitet, högskolor och andra forskningsorgan. En stor del av dessa finns i Stockholm och dess närhet. Ett globalt nätverk av samarbetande institutioner och experter skall även byggas upp. SIWI har tecknat samarbetsavtal med Stockholm Environment Institute och Svenska Miljöinstitutet IVL.

Förslaget till SIWI:s utformning och arbetsuppgifter har diskuterats med företrädare för ett antal FN-organ, vetenskapliga organisationer, finansiella institut och biståndsorgan. I samtliga fall har förslaget välkomnats och i ett flertal fall har önskemål om framtida samarbete uttalats.

Samverkan har även skett med representanter för Stockholms stad, Miljödepartementet, Utrikesdepartementet, MISTRA, samt universitet och högskolor. Dessutom har förslaget diskuterats med representanter för näringslivet.

Med detta förslag breddas basen för vårt engagemang i vattenfrågor och därmed förstärks stadens miljöprofil. Stockholms roll som en av världens ledande städer när det gäller aktiviteter på vattenområdet understrykes ytterligare genom inrättandet av SIWI. Förslaget är att SIWI blir en självständig stiftelse med namnet Stockholm International Water Institute i enlighet med bilagda förslag till stadgar.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Ett permanent internationellt vatteninstitut, stiftelsen Stockholm International Water Institute (SIWI), bildas i enlighet med till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande fogat förslag till stadgar och i övrigt enligt vad som framgår av i tjänsteutlåtandet redovisat förslag.
2. Stockholms stad som en av stiftarna till SIWI-stiftelsen bidrar med 0,5 mnkr som stiftelsekapital.
3. Stiftelsen Stockholm Water Foundation (SWF) medges ett engångsbelopp om 0,5 mnkr för att SWF tillsammans med SIWI-stiftelsen skall kunna bilda SIWI AB.

4. För SIWI:s operativa verksamhet medges ett engångsbelopp om 60 mnkr.
5. Stadens insats enligt ovan villkoras med att även staten går in som stiftare samt förbinder sig att bidra med medel för verksamhetens fortbestånd.
6. Kommunstyrelsen bemyndigas att tillsammans med regeringen upprätta stiftelseurkund, utse ledamöter och i övrigt ombesörja ombildningen av SIWI-interim.
7. Finansiering av bidragen om totalt 61 mnkr får regleras i samband med bokslut för Stockholms stad 2002 och redovisas under finansförvaltningen.

Stockholm den 19 juni 2002

På kommunstyrelsens vägnar:
CARL CEDERSCHIÖLD

Jan Hult

ÄRENDET

Efter överenskommelse mellan Stockholm Vatten AB och Stockholm Water Foundation (SWF) bildades 1997 Stockholm International Water Institute, SIWI, som en interimistisk organisatorisk enhet knuten till Stockholm Vatten AB.

I takt med att SIWI:s och SWF:s aktiviteter blivit alltmer etablerade och internationellt erkända har det blivit naturligt att undersöka hur man så effektivt som möjligt kan organisera verksamheterna såväl när det gäller det vetenskapliga innehållet som administrationen. Som ett led i detta arbete har Stockholms stad givit Stockholm Vatten AB i uppdrag att utreda "förutsättningarna för inrättandet av en internationellt verksam institution i Stockholm som baserar sin verksamhet på och vidareutvecklar resultaten från redan befintliga vetenskapliga vattenaktiviteter". En utredning påbörjades i augusti 1996.

Efter utredning föreslår Stockholm Vatten AB att ett fristående permanent SIWI inrättas. Institutet skall basera sin verksamhet på de redan befintliga vattenaktiviteterna samt den högklassiga vattenexpertis och erfarenhet av vattenproblem som finns vid svenska universitet, högskolor och andra forskningsorgan. En stor del av dessa finns i Stockholm och dess närhet. Ett globalt nätverk av samarbetande institutioner och experter skall även byggas upp. SIWI har tecknat samarbetsavtal med Stockholm Environment Institute (SEI) och Svenska Miljöinstitutet IVL.

Förslaget till SIWI:s utformning och arbetsuppgifter har diskuterats med företrädare för ett antal FN-organ, vetenskapliga organisationer, finansiella institut och biståndsorgan. I samtliga fall har förslaget välkomnats och i ett flertal fall har önskemål om framtida samarbete uttalats.

Samverkan har även skett med representanter för Utrikesdepartementet, Miljödepartementet, UD, MISTRA samt universitet och högskolor. Vidare har förslaget diskuterats med representanter för näringslivet.

Genom förslaget breddas basen för det befintliga vattenengagemanget. Stockholms roll, som en av världens ledande städer när det gäller aktiviteter på vattenområdet, kommer att stärkas genom inrättandet av SIWI.

Förslaget är att SIWI blir en självständig stiftelse med namnet Stockholm International Water Institute, utifrån följande grunder:

- Staden och staten går gemensamt in som stiftare av stiftelsen Stockholm International Water Institute (SIWI-stiftelsen)
- Staden tillskjuter MSEK 60 för SIWI:s operativa verksamhet, vilket förväntas motsvara statens insats, uppdelad på fem år.

- Stiftelsekapitalet används för att tillsammans med stiftelsen Stockholm Water Foundation (SWF) bilda ett gemensamt bolag, Stockholm International Water Institute AB, SIWI AB.
- SWF ges ett tillskott från Stockholms stad med MSEK 1,0 för att skjuta till hälften av det egna kapitalet i SIWI AB
- SIWI AB administrerar Stockholm Water Symposium, Stockholm Water Prize, Stockholm Junior Water Prize, Stockholm Industry Water Award, och det av regeringen instiftade Swedish Baltic Sea Water Award samt tillhörande arrangemang.
- SIWI AB ombesörjer administration och finansiering av forskning och utveckling samt projektuppdrag.
- SIWI AB:s operativa verksamhet finansieras – förutom med eget kapital - främst via bidragsmedel, sponsringsbidrag och uppdragsersättningar. Bidragen från näringslivet går direkt till SIWI AB.

REMISSER

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 23 maj 2002 har i huvudsak följande lydelse.

Styrelsen för Stockholm Vatten AB beslutade den 14 mars 2002 att godkänna ett förslag som innebär att staden tillsammans med staten bildar stiftelsen SIWI för internationella vattenaktiviteter och tillhörande forskning.

Stockholm Vatten AB erhöll 1996/97 kommunfullmäktiges uppdrag att utreda förutsättningarna för att inrätta en internationellt verksam institution för vattenaktiviteter och tillhörande forskning.

Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget att inrätta stiftelsen SIWI, samt inriktningen för verksamheten inklusive förslag till stadgar. Stadsledningskontoret tillstyrker även förslag till finansiering.

Slutligen tillstyrker stadsledningskontoret förslaget att villkora stadens godkännande samt beviljande av medel med att staten förbinder sig att bidra med medel för stiftelsekapital och medel för operativ verksamhet, samt är medstiftare till SIWI.

Inom riksdagen bereds för närvarande en proposition, genom vilken regeringen bemyndigas, att tillsammans med Stockholms stad, ombilda det av Stockholm Vatten AB inrättade SIWI-interim, till stiftelse. Staten kommer härigenom att ingå som medstiftare, tillskjuta kapital samt tilldelas styrelseposter, motsvarande staden.

Stadsledningskontoret anser att inrättande av en stiftelse i enlighet med förslaget från styrelsen för Stockholm Vatten AB tillgodoser ett uppdrag som kommunfullmäk-

tige gav 1996/97, och som avser att inrätta en permanent verksamhet, vilken bland annat innefattar utdelning av det internationellt uppmärksammade Stockholm Water Prize och aktiviteter inom Stockholm Water Foundation. Genom en permanent organisation erhåller verksamheten styrka och mer långsiktighet.

Vatten är en av de avgörande frågorna för en långsiktigt hållbar utveckling Stockholm och Sverige har en lång tradition av aktiva åtgärder och spetskunskaper inom området, som kan vara till stor nytta för vår egen situation samt för en positiv utveckling på detta område i andra länder. Genom inrättandet av en permanent verksamhet och organisation stärks möjligheterna för forskning, utveckling och kompetensspridning inom vattenområdet.

- Bilaga 1: Tjänsteutlåtande Stockholm Vatten AB
- Bilaga 2: Förslag till stadgar för stiftelsen Stockholm International Water Institute
- Bilaga 3: Stadgar för stiftelsen Stockholm Water Foundation
- Bilaga 4: Förslag till bolagsordning för SIWI AB
- Bilaga 5: Aktieägaravtal

Bilaga 1

VD Stab
Sverker Westman

Styrelsen för
Stockholm Vatten AB

Stockholm International Water Institute

FÖRSLAG TILL BESLUT

Styrelsen föreslås, att med ändring av sitt tidigare beslut 1998-09-03, besluta att hemställa att kommunfullmäktige beslutar

- att godkänna att ett vatteninstitut, stiftelsen Stockholm International Water Institute (SIWI), bildas i enlighet med bilagt förslag till stadgar och i övrigt i enlighet med vad som framgår av i ärendet redovisat förslag,
- att som en av stiftarna till SIWI-stiftelsen tillskjuta MSEK 0,5 såsom stiftelsekapital,
- att tillskjuta ett engångsbelopp om MSEK 0,25 till Stockholm Water Foundation (SWF) så att SWF tillsammans med SIWI-stiftelsen kan bilda SIWI AB,
- att därtill tillskjuta MSEK 60 avsedd för SIWI's operativa verksamhet,
- att godkänna att två styrelseledamöter och en revisor i SIWI-stiftelsen utses av Stockholms kommunfullmäktige, samt
- att villkora stadens insats enligt ovan med att även staten går in som stiftare samt förbinder sig att bidra med medel för verksamhetens fortbestånd.

Karin Jonsson

Sverker Westman

ÄRENDET

Bakgrund

Stockholm Vatten AB arrangerar sedan år 1991 Stockholm Water Symposium, som samlar politiker, forskare, tekniker och administratörer för att på ett sektorsövergripande sätt behandla internationella vattenproblem.

Symposiet har utvecklats till ett centralt evenemang i världen inom vattensektorn och samlar årligen mer än 900 deltagare från över 100 länder.

Deltagarna representerar regeringar, FN-organ, finansiella institutioner, internationella vattenorganisationer, näringslivet, forskning och, inte minst, representanter för VA-företag över hela världen, m.m. Ett antal möten organiserade av internationella organisationer förläggs parallellt med eller i anslutning till Stockholm Water Symposium, t.ex. det årliga mötet för Global Water Partnership.

Stockholm Water Symposium är framtidsinriktat med syftet att utveckla en ingående förståelse för de sätt på vilka vattnet påverkar och påverkas av det mänskliga samhället och dess förändringar. Symposiet skall bygga broar mellan vetenskaplig kunskap och erfarenhet, utveckling av strategier och policies samt praktisk erfarenhet i sökandet efter effektiv vattenhushållning på lång sikt. Stockholm Water Symposium försöker särskilt involvera unga forskare mot bakgrund av att det är deras framtid som står i fokus för arbetet. Symposierna resulterar i ett antal slutsatser och rekommendationer som offentliggörs via massmedia och SIWI's informationsverksamhet.

Stockholms stad har givit bolaget i uppdrag att utreda förutsättningarna för inrättandet av en internationellt verksam institution i Stockholm som baserar sin verksamhet på och vidareutvecklar resultaten från redan befintliga vetenskapliga vattenaktiviteter. En utredning påbörjades i augusti 1996. Bolaget fick vidare vid årsskiftet 1996/97 i uppdrag att svara för administrationen av Stockholm Water Foundations verksamhet, bl.a. Stockholm Water Prize och Stockholm Junior Water Prize. Stockholm Vatten sammanförde därvid administrationen av vattensymposiet, vattenprisen och projektverksamheten samt organiserade en interimistisk enhet inom bolaget som gavs namnet Stockholm International Water Institute, SIWI-interim.

Efter genomförd utredning har föreslagits att ett fristående permanent SIWI inrättas. Institutet skall basera sin verksamhet på de redan befintliga vattenaktiviteterna samt den högklassiga vattenexpertis och erfarenhet av vattenproblem som finns vid svenska universitet, högskolor och andra forskningsorgan. En stor del av dessa finns i Stockholm och dess närhet. Ett globalt nätverk av samarbetande institutioner och experter skall även byggas upp. SIWI har tecknat samarbetsavtal med Stockholm Environment Institute (SEI) och Svenska Miljöinstitutet IVL.

Förslaget till SIWI's utformning och arbetsuppgifter har diskuterats med företrädare för ett antal FN-organ, vetenskapliga organisationer, finansiella institut och biståndsorgan. I samtliga fall har förslaget välkomnats och i ett flertal fall har önskemål om framtida samarbete uttalats.

Samverkan har även skett med representanter för Stockholms stad, Utrikesdepartementet, Miljödepartementet, UD, MISTRA samt universitet, högskolor. Dessutom har förslaget diskuterats med representanter för näringslivet.

Med detta förslag breddas basen för det befintliga vattenengagemanget. Stockholms roll som en av världens ledande städer när det gäller aktiviteter på vattenområdet kommer därigenom att stärkas genom inrättandet av SIWI.

Förslaget är att SIWI blir en självständig stiftelse med namnet Stockholm International Water Institute. *Se PM ang. SIWI, bilaga 1.*

FÖRSLAG

- Staden och staten går gemensamt in som stiftare av stiftelsen Stockholm International Water Institute (SIWI-stiftelsen) för att främja forskning och utveckling relaterad till vatten.
- Staden tillskjuter MSEK 60 avsedd för SIWI's operativa verksamhet. Statens insats föreslås motsvara stadens. Inom regeringskansliet bereds för närvarande frågan om statens insats.
- Det erhållna stiftelsekapitalet används för att tillsammans med stiftelsen Stockholm Water Foundation (SWF) bilda ett gemensamt bolag, Stockholm International Water Institute AB, SIWI AB.
- SWF ges ett tillskott från staten och Stockholms stad med sammanlagt MSEK 0,5 avsett att användas för att skjuta till hälften av det egna kapitalet i SIWI AB (engångsfinansiering).
- SIWI AB skall administrera Stockholm Water Symposium, Stockholm Water Prize, Stockholm Junior Water Prize, Stockholm Industry Water Award och det av regeringen instiftade Swedish Baltic Sea Water Award samt arrangera evenemang i anslutning till ovan nämnda verksamheter. SIWI AB skall dessutom svara för och ombesörja administration och finansiering av forskning och utveckling samt projektuppdrag. SIWI AB's operativa verksamhet finansieras främst via bidragsmedel, sponsringsbidrag och uppdragsersättningar.
- Bidragen från näringslivet kan huvudsakligen gå direkt till SIWI AB. Bidragen utgörs främst av sponsringsbidrag för Symposiet, utredningsuppdrag och årliga driftbidrag från grundare till Stockholm Water Prize, sponsring av Junior Water Prize samt ersättningar för deltagande i olika evenemang mm. Bidrag till fonden för Stockholm Water Prize går direkt till SWF.

SIWI-stiftelsens syften

Det huvudsakliga syftet med SIWI's arbete skall vara att främja forskning och utveckling relaterat till vatten (*se stadgar, bilaga 2*). Detta skall ske genom att:

- ❖ underlätta beslutsfattande och genomförande av lösningar på vattenrelaterade problem genom att göra vetenskaplig kunskap inom vattensektorn tillgänglig och lätt förståelig för icke fackmän,
- ❖ utarbeta policies och vetenskapligt sunda lösningar på vattenrelaterade problem som är baserade på den hydrologiska cykeln,
- ❖ informera beslutsfattare om behovet att agera snabbt och bestämt för att begränsa konsekvenserna av den växande vattenkrisen och att beslut och operationella insatser måste baseras på en integrerad vetenskaplig kunskap,
- ❖ underlätta långsiktighet i beslutsfattande rörande vatten genom fokusering på nästa generations intressen och behov samt på ökad medverkan av kvinnor och med beaktande av kvinnors värderingar,
- ❖ öka den allmänna medvetenheten om vattenproblemen genom att sprida kunskap om dem, deras konsekvenser och lämpliga åtgärder.
- ❖ ansvara för Stockholm Water Symposium
- ❖ ansvara på, uppdrag av UD, för Swedish Baltic Sea Water Award.

SWF-stiftelsens syften

Det huvudsakliga syftet med SWF's arbete skall vara att främja intresset för forskning och utveckling kring vatten (*se stadgar, bilaga 3*). Detta skall ske genom att:

- ❖ en gång per år utdela Stockholm Water Prize till den institution, organisation, enskild person eller företag som under de tre eller i andra hand de tio senaste förflutna åren i tillämplad forskning eller genom konkreta resultat lämnat ett väsentligt bidrag till bevarande av världens vattenresurser,
- ❖ ansvara för stiftelsens tillgångar som donerats till fonden för Water Prize,
- ❖ ansvara för den internationella tävlingen Stockholm Junior Water Prize och den svenska juniorpristävlingen som kvalificerar till deltagande i den internationella tävlingen,
- ❖ ansvara för Stockholm Industry Water Award,
- ❖ ansvara för Founders Seminar,
- ❖ ansvara för erforderliga kommittéer och jurys för priserna.

Arbetsuppgifter för SIWI AB

Av rationella och ekonomiska skäl bildar de två stiftelserna ett gemensamt dotterbolag., SIWI AB (*se bolagsordning för SIWI AB och aktieägaravtal, bilaga 4 och 5*), som svarar för följande uppgifter:

- planera, förbereda och operationellt årligen genomföra Stockholm Water Symposium. En internationell kommitté skall svara för det vetenskapliga innehållet och kvaliteten i symposiet,

- planera, förbereda och operationellt årligen genomföra Stockholm Water Prize, Stockholm Junior Water Prize, Stockholm Industry Water Award och Swedish Baltic Sea Water Award samt ge administrativt stöd till de organ som nominerar respektive beslutar om pristagare,
- genomföra studier och utvärderingar – integrerade mellan vetenskapliga discipliner och sektorer – av vattenrelaterade problem med syftet att stödja finansiella och andra beslutsfattande institutioner med vetenskapligt bästa möjliga underlag för beslutsfattande. Särskilt skall kopplingen mellan markanvändning, vattenresurser, naturmiljön, mänskliga aktiviteter och välbefinnande beaktas. Studierna kan behandla allmänna frågor av typ policies och strategier. De kan också röra konkreta problemställningar för geografiska områden eller enskilda vattenrelaterade projekt.
- planera och genomföra seminarier och kurser med syfte att öka kunskaperna och medvetenheten hos beslutsfattare och opinionsbildare.

För att kunna genomföra dessa arbetsuppgifter behöver institutet ha en kärna av högt kvalificerade och erfarna medarbetare. De skall leda, administrera och delta i arbetet inom institutet. Institutet skall i stor utsträckning också involvera och utnyttja expertis vid andra forskningsinstitut, universitet, högskolor o.d. samt etablera ett brett nätverk av samarbetande institutioner speciellt i utvecklingsländer och i länder i ekonomisk omdaning.

Organisation- och arbetssätt

SIWI-interim överförs från Stockholm Vatten AB och utformas som en svensk stiftelse enligt gällande lagstiftning. Denna stiftelse ansvarar för strategiska vattenfrågor framför allt genom Symposiet samt olika uppdrag och utredningar i anslutning till ämnesområdet. Tack vare ett betydande eget kapital skall stiftelsen kunna agera som en avkastningsstiftelse (ge bidrag) såväl som en verksamhetsstiftelse (själv bedriva forskning och lämna uppdrag).

Det nya institutets struktur bör utformas så att en väl samordnad och effektiv verksamhet skapas. Planering och operativt genomförande av vattensymposiet och aktiviteterna kring vattenprisen bör vara väl koordinerade både med hänsyn till innehåll och för att uppnå kostnadseffektivitet.

SIWI-stiftelsen föreslås ledas av en internationellt sammansatt styrelse med tanke på verksamhetens internationella karaktär. I styrelsen skall finnas representanter för någon eller några av de internationella organ som har ett avgörande inflytande på hanteringen av internationella vattenfrågor, t. ex. Världsbanken, UNDP, Global Water Partnership, IWRA och IWA. Vidare skall internationell forskning vara representerad liksom näringslivet, SWF, svenska staten och Stockholms stad.

När det gäller SWF föreslås denna stiftelse fortsätta sin verksamhet enligt tidigare mönster och enligt gällande stadgar med ansvar för Stockholm Water Prize, Stock-

holm Junior Water Prize och Stockholm Industry Water Award med tillhörande aktiviteter samt Stockholm Water Prize Council (ett samrådsorgan med grundarna av Stockholm Water Prize) och Founders Seminar. En ambition föreslås vara att näringslivsrepresentanterna i SWF's styrelse i största möjliga utsträckning hämtas från grundargruppens företag.

Vikten av att grundar- och sponsorföretag ges tillgång till information och möjlighet till samverkan bör betonas. På motsvarande sätt bör samverkande organisationer, forsknings- och utvecklingsinstitut ges möjlighet att medverka i olika aktiviteter och verksamhetsutveckling.

SIWI AB föreslås ägas med 50% vardera av ägarna. Bolaget blir då ett samägt servicebolag åt respektive stiftelse med en styrelse där representanter för vardera stiftelsen ingår.

Den personal som erfordras för SIWI's och SWF's verksamheter anställs av SIWI AB. Personalen bör där inga särskilda skäl föreligger ges tillsvidareanställningar. Undantag kan göras för VD samt vissa projektledare och forskare som arbetar med uppdragsverksamhet.

SIWI AB's verksamhet föreslås ledas av en verkställande direktör. I chefskapet inbegripes också rapporteringsansvar gentemot styrelserna för SIWI-, respektive SWF-stiftelserna (*se bilaga 8*).

Finansiering

Startkapital

Stockholms stad föreslås bidra med MSEK 60 avsedd för SIWI's operativa verksamhet. Motsvarande ekonomiska insats emotses från svenska staten. Därtill tillskjuter staden och staten MSEK 0,5 som stiftelsekapital i SIWI-stiftelsen. SIWI-stiftelsen skjuter till MSEK 0,5 i aktiekapital som delägare i SIWI AB.

För att kunna gå in som delägare i SIWI AB föreslås även SWF tillskjuta MSEK 0,5, varför staten och staden bör bidra med vardera MSEK 0,25 till SWF.

Löpande verksamhet

1. SIWI-stiftelsen

En mindre del av det av staden och staten tillskjutna kapitalet täcker kostnaderna för Symposiets vetenskapliga kommitté, Scientific Program Committee samt styrelsearvoden, redovisning, revision etc. Kapitalet i övrigt och externa bidrag är avsett för att finansiera SIWI's operativa verksamhet och andra riktade insatser.

2. SIWI AB

Finansieringen av SIWI AB's löpande verksamhet föreslås ske genom, donationer, sponsring, evenemangsintäkter och ersättningar för uppdrag, ex. vis från SIWI-stiftelsen. Sponsringsbidrag för Symposiet liksom ersättning för administrationen av Swedish Baltic Sea Water Award, seminarier och olika utredningsuppdrag tillställs SIWI AB direkt. Därutöver förväntas näringslivet bidra med MSEK 5 per år (inkl. bidrag till SWF). Genom det föreslagna upplägget kommer all personal att vara anställd i SIWI AB, som bedriver rörelse och kommer att vara mervärdeskattepliktigt. Alla kostnader och förvärv av tillgångar som SIWI AB har, förutom personalkostnader, kommer att belastas av ingående mervärdeskatt som kan lyftas av.

3. SWF-stiftelsen

Näringslivets grundarbidrag till vattenprisfonden skall gå direkt till SWF medan årliga driftbidrag från grundare, sponsorbidrag och andra ersättningar för evenemang och dylikt tillställs SIWI AB direkt.

Bilaga 2

STADGAR FÖR STIFTELSEN
STOCKHOLM INTERNATIONAL WATER INSTITUTE

§ 1

Stiftelsens namn är Stockholm International Water Institute (SIWI).

§ 2

Stiftelsen har till ändamål att främja forskning och utveckling relaterad till vatten. Detta skall ske genom det årliga arrangemanget Stockholm Water Symposium och andra vetenskapliga möten samt genom att ta initiativ till och genomföra forskningsprojekt och utredningar i egen regi eller genom annan juridisk person. Stiftelsen skall vidare sprida information och kunskap om vattenproblem och förslag till dessas lösning.

Årlig avkastning, realisationsvinster, gåvor, bidrag och anslag kan användas för att administrera nämnda verksamheter.

Inom sitt arbetsområde skall stiftelsen samarbeta med organisationer, myndigheter, institutioner, företag och enskilda över hela världen.

§ 3

Stiftelsen skall ha sitt säte i Stockholms stad.

§ 4

Stiftelsen skall förvaltas av en internationellt sammansatt styrelse bestående av en ordförande och 12 övriga ledamöter. Ordförande som skall vara svensk medborgare utses inom styrelsen.

Stockholms kommunstyrelse och regeringen utser och entledigar vardera sex ledamöter. Styrelsen för Stiftelsen Stockholm Water Foundation utser och entledigar en ledamot.

Ledamöter skall utses på grundval av sin personliga kapacitet förankrad inom vetenskap, internationella fackorganisationers verksamhet inom vattenområdet, näringslivet, inter-nationella finansiella organisationers verksamhet, biståndsorgan, offentlig verksamhet m.m. Ledamöterna skall utses för en period om två år. Längsta sammanhängande mandatperiod är åtta år. Styrelsens språk är engelska.

§ 5

Stiftelsens firma skall tecknas, förutom av styrelsen, av den eller dem som styrelsen därtill utser.

§ 6

Styrelsens ledamöter utser bland sig sex ledamöter - varav minst två vardera har utsetts av respektive Stockholms kommunstyrelse och regeringen enligt § 4 - att bilda ett

16

arbetsutskott, som inom sig utser ordförande. Utskottet skall sammanträda minst fyra gånger per år och vid mötena skall protokoll föras.

§ 7

Ovan angivna symposium syftar till att samla världens forskare och beslutsfattare för att diskutera och söka lösningar på världens vattenproblem. För uppgiften att svara för det vetenskapliga innehållet i detta symposium utses en vetenskaplig kommitté, vars ordförande skall utses av SIWI:s styrelse på förslag av styrelsens AU. Övriga ledamöter utses av styrelsens AU. Styrelsen ansvarar för symposiets strategiska utveckling och resultatuppföljning.

§ 8

Styrelsen sammanträder på kallelse av ordföranden eller då någon av ledamöterna så begär. Ordföranden svarar för att kallelse till sammanträdet skriftligt utgår minst fjorton dagar före aktuellt sammanträde.

Styrelsen är beslutsför då mer än hälften av ledamöterna är närvarande och besluten fattas med enkel majoritet. Vid lika röstetal skall ordföranden ha utslagsröst.

§ 9

För styrelseuppdraget utgår fast arvode jämte sammanträdesarvode. Därtill kan i tillämpliga fall ersättning utgå för resa och uppehälle.

Styrelsen sammanträder minst 2 gånger per år varav ett sammanträde normalt äger rum i anslutning till den årliga "World Water Week" i Stockholm.

§ 10

Styrelseledamot eller utsedd tjänsteman får inte handlägga fråga rörande avtal mellan sig själv och stiftelsen. Ej heller får vederbörande handlägga fråga rörande avtal mellan stiftelsen och tredjeman om han har ett väsentligt intresse som kan vara stridande mot stiftelsens.

§ 11

Vid styrelsens sammanträden skall föras protokoll. Av protokollet skall framgå vilka ledamöter som varit närvarande, vilka beslut som fattats samt om avvikande mening anmälts av ledamot.

Protokollet justeras av ordföranden och ytterligare en ledamot.

§ 12

Vid institutet skall finnas en arbetsordning fastställd av styrelsen.

§ 13

Stiftelsens räkenskapsår skall vara kalenderår.

§ 14

För varje räkenskapsår skall upprättas årsredovisning innefattande årsbokslut och förvaltningsberättelse med uppgift om hur stiftelsens ändamål har främjats under räkenskapsåret.

§ 15

Revision av styrelsens förvaltning samt räkenskaperna skall verkställas årligen av två revisorer, varav en auktoriserad och en lekmannarevisor med var sin suppleant, vilka samtliga utses för en tid av fyra kalenderår. Den förtroendevalde revisorn och dennes suppleant utses av Stockholms kommunstyrelse. Den auktoriserade revisorn och dennes suppleant utses av styrelsen.

Årsredovisningen skall senast den 15 mars varje år överlämnas till revisorerna för granskning. Revisionsberättelse jämte av revisorerna påtecknad årsredovisning skall tillställas tillsynsmyndigheten och stiftarna.

Bilaga 3

**STADGAR FÖR
STIFTELSEN STOCKHOLM WATER FOUNDATION**

§ 1

Stiftelsens namn är Stiftelsen Stockholm Water Foundation.

§ 2

Stiftelsens ändamål är att främja intresset för forskning och utveckling kring vatten.

Stiftelsen skall en gång årligen utdela The Stockholm Water Prize. The Stockholm Water Prize skall utdelas till den institution, organisation enskild person eller företag som under de tre eller i andra hand de tio senaste förflutna åren i tillämpad forskning eller genom konkreta resultat lämnat ett väsentligt bidrag till bevarandet av världens vattenresurser. Val av mottagare till The Stockholm Water Prize skall ske i enlighet med vad som anges i § 9 nedan.

§ 3

Stiftelsen skall ha sitt säte i Stockholm stad.

§ 4

Stiftelsens tillgångar skall bestå dels av medel som stiftarna anslagit, dels av donationer och bidrag från enskilda och allmänna givare.

*Gäller under en tids-
period av fem år
(2000-2004)*

Den årliga avkastningen från, liksom den realiserade värdeökningen av, stiftelsens tillgångar skall – med avdrag för erforderliga förvaltningskostnader – med den andel styrelsen beslutar nyttjas för utdelning till mottagaren av The Stockholm Water Prize.

§ 5

Stiftelsens angelägenheter handhas av en styrelse. Styrelsen skall bestå av 14 ledamöter och sex suppleanter. Av dessa utser Stockholm stad och näringslivsföreträdarna i stiftelsen vardera sju ledamöter respektive tre suppleanter. Styrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande.

§ 6

Styrelsens ledamöter utser bland sig sex ledamöter att bilda ett arbetsutskott, som inom sig utser ordförande. Tre av ledamöterna skall vidare representera staden och tre av ledamöterna stiftarna i övrigt. Utskottet skall sammanträda minst fyra gånger per år och mötena skall protokollföras.

§ 7

Styrelsen sammanträder då ordföranden finner det lämpligt eller då minst fem ledamöter så begär. Minst två sammanträden om året skall äga rum. Ordföranden svarar för att kallelse till sammanträdet skriftligen går ut minst 14 dagar före aktuellt sammanträde.

Styrelsen är beslutsför då mer än hälften av ledamöterna är närvarande och beslut fattas med enkel majoritet. Vid lika röstetal skall ordföranden ha utslagsröst.

Beslut om årets pristagare till The Stockholm Water Prize skall fattas senast under mars månad samma år som priset utdelas. Vid val av mottagare till The Stockholm Water Prize skall priset utdelas till den som fått flest röster. Vid styrelsens sammanträffande förs protokoll. Av protokollet skall framgå vilka som varit närvarande och de beslut som har fattats. Har skiljaktig mening förekommit skall denna antecknas i protokollet. Protokollet justeras av ordföranden och ytterligare en ledamot.

§ 8

Stiftelsens firma skall tecknas av styrelsen eller den eller dem styrelsen därtill utser.

§ 9

För att göra ett urval av tänkbara mottagare till The Stockholm Water Prize överläter styrelsen till Kungliga Vetenskapsakademien att utse en Nominating Committee samt ordföranden för densamma.

Nomineringskommittén skall föreslå högst tre tänkbara pristagare, vilka skall rangordnas inbördes. Styrelsen beslutar därefter vem av de föreslagna kandidaterna som skall mottaga The Stockholm Water Prize.

§ 10

Stiftelsens räkenskapsår skall vara kalenderår. Räkenskaperna skall föras enligt bokföringslagen och god redovisningssed.

§ 11

Revision av styrelsens förvaltning samt räkenskaperna skall verkställas årligen av två revisorer – varav minst en skall vara auktoriserad – jämte två revisorssuppleanter, vilka samtliga utses av styrelsen för en tid av ett kalenderår.

Styrelsens berättelse över föregående års förvaltning liksom stiftelsens räkenskaper sammanförda i ett bokslut skall senast den 15 mars varje år överlämnas till revisorerna för granskning. Årsredovisningen jämte revisionsberättelsen skall senast den 15 maj tillställas styrelsen.

§ 12

Ersättning till styrelseledamot, revisor och revisorssuppleant fastställs av styrelsen.

§ 13

Styrelseledamot eller utsedd tjänsteman får inte handlägga fråga rörande avtal mellan honom och stiftelsen. Ej heller får han handlägga fråga rörande avtal mellan stiftelsen och tredjeman om han har ett väsentligt intresse som kan vara stridande mot stiftelsens.

§ 14

Stiftelsen är undantagen från tillsyn enligt gällande lag om tillsyn över stiftelser.

§ 15

Ändringar av dessa stadgar får ske med undantag för vad som gäller beträffande stiftelsens ändamål enligt §§ 2 och 4 samt denna §.

För tillåten ändring av dessa stadgar skall beslut härom fattas av styrelsen med två tredjedelars majoritet.

Bilaga 4

Förslag till Bolagsordning för Stockholm International Water Institute AB (SIWI AB)

§ 1

Bolagets firma är Stockholm International Water Institute AB.

§ 2

Styrelsen skall ha sitt säte i Stockholm.

§ 3

Föremålet för bolagets verksamhet är att bedriva forskning och utveckling om vatten och att tillhandahålla forskningsresultat inom detta område samt att främja forskning och utveckling kring vatten genom att arrangera symposier och seminarier, ombesörja prisaktiviteter mm i detta syfte samt annan därmed sammanhängande verksamhet.

§ 4

Aktiekapitalet skall vara lägst 1 000 000 kronor och högst 4 000 000 kronor.

§ 5

Aktie skall lyda på 100 kronor.

§ 6

Styrelsen skall bestå av 7 ledamöter med högst 2 suppleanter.

§ 7

För granskning av bolagets årsredovisning jämte bokföringen, koncernredovisningen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning skall utses en revisor och en suppleant. Revisor och suppleant skall vara auktoriserade revisorer. Uppdraget som revisor och suppleant gäller till slutet av den bolagsstämma enligt aktiebolagslagen (1975:1385) 9 kap. 7 § första stycket som hålls under det fjärde räkenskapsåret efter revisorsvalet.

§ 8

Kallelse till bolagsstämma skall ske genom brev tidigast sex och senast två veckor före stämman.

§ 9

Ordinarie bolagsstämma hålls en gång om året senast under maj. På ordinarie bolagsstämma skall följande ärenden förekomma till behandling.

1. Val av ordförande vid stämman samt utseende av protokollförare.
2. Upprättande och godkännande av röstlängd.

3. Val av justeringsmän.
4. Godkännande av dagordningen.
5. Fråga om stämman blivit behörigen sammankallad.
6. Framläggande av årsredovisningen, revisionsberättelsen och koncernredovisningen och koncernrevisionsberättelsen.
7. Beslut om fastställelse av resultaträkningen och balansräkningen samt koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen.
8. Beslut om dispositioner av bolagets vinst eller förlust (fria kapital) enligt den fastställda balansräkningen.
9. Beslut om ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och verkställande direktören.
10. Fastställande av arvoden åt styrelsen och revisorerna.
11. Val av styrelse och styrelsesuppleanter
12. Val av en revisor och en revisorssuppleant.
13. Övriga ärenden, som ankommer på stämman enligt aktiebolagslagen (1975:1385) eller bolagsordningen.

§ 10

Bolagets räkenskapsår skall vara kalenderår.

§ 11

Har aktie övergått till person, som inte förut är aktieägare i bolaget, skall aktien genast hembjudas aktieägarna till inlösen genom skriftlig anmälan hos bolagets styrelse. Åtkomsten av aktien skall därvid styrkas, samt, där aktien övergått genom köp, uppgift lämnas om den betingade köpeskillingen.

När anmälan gjorts om akties övergång, skall styrelsen genast skriftligen meddela detta till varje lösningsberättigad vars postadress är införd i aktieboken eller eljest är känd för bolaget, med anmodan till den som önskar begagna sig av lösningsrätten, att skriftligen framställa lösningsanspråk hos bolaget inom två månader, räknat från anmälan hos styrelsen om akties övergång.

Anmäler sig flera lösningsberättigade, skall aktierna så långt kan ske, fördelas bland dem som framställt lösningsanspråk, i förhållande till deras tidigare aktieinnehav. Företrädesrätt till aktier som ej kunnat fördelas enligt vad som ovan stadgats, skall bestämmas genom lottning, verkställd av Notarius Publicus.

Lösenbeloppet skall utgöras, där fänget är köp, av köpeskillingen, men eljest av belopp som, i brist på åsämjande, bestämmes i den ordning som vid var tid gällande lag om skiljemän stadgar. Lösenbeloppet skall erläggas inom en månad från den tidpunkt, då lösenbeloppet blev bestämt.

Bilaga 5

AKTIEÄGARAVTAL

Bakgrund

Stiftelsen Stockholm International Water Institute (SIWI) har bildats för att främja forskning och utveckling relaterad till vatten bl. a. genom att arrangera Stockholm Water Symposium och olika seminarier. Stiftelsen Stockholm Water Foundation (SWF) har bildats för att främja intresset för forskning och utveckling för vatten. SWF delar årligen ut Stockholm Water Prize och Stockholm Junior Water Prize samt Stockholm Industry Water Award. SIWI och SWF äger tillsammans samtliga aktier i Stockholm International Water Institute AB, SIWI AB (Bolaget) (Organisationsnummer xxxxxx-xxxx).

Bolagets aktiekapital uppgår till 1.000.000 SEK fördelat på 10.000 aktier å vardera nominellt 100 SEK. SIWI och SWF äger vardera hälften av aktierna.

För att reglera formerna för ägande och förvaltning av Bolaget har mellan SIWI och SWF träffats följande aktieägaravtal.

§ 1

Bolaget skall ha den bolagsordning som framgår av Bilaga.

§ 2

Bolagets verksamhet skall vara den som anges i bolagsordningen.

§ 4

Parterna förbinder sig att direkt eller via ombud på bolagsstämma och i styrelse samverka för att Bolagets verksamhet skall utvecklas väl och att detta avtals syfte och bestämmelser uppfylls.

§ 5

Parterna är ej skyldiga att tillskjuta ytterligare kapital till Bolaget eller ställa säkerhet för Bolaget.

§ 6

Så länge detta avtal är i kraft äger Part inte sälja eller pantförskriva sina aktier till utomstående. Enligt bolagsordningen gäller hembud för aktierna i Bolaget.

§ 7

Bolagets styrelse skall bestå av 7 alternativt 9 ledamöter med högst två suppleanter.

SIWI resp SWF skall vardera utse 3 ledamöter. Parterna skall komma överens om att utse ytterligare en ledamot, som skall vara ordförande i styrelsen samt ha möjlighet att utse ytterligare en vardera om så anses lämpligt.

Vid förfall för ordinarie ledamot inträder den av respektive part utsedde suppleanten såsom tjänstgörande ledamot. För att styrelsen skall vara beslutsför gäller att minst halva antalet ordinarie ledamöter, varvid inräknas ev. tjänstgörande suppleant, är närvarande, förutsatt att bland de närvarande finns ledamöter utsedda av vardera Parten. Som styrelsens beslut gäller den mening som biträtts av mer än hälften av de röstande, med i § 8 nedan angivna undantag. Vid lika röstetal gäller den mening som biträtts av ordföranden.

Styrelsen skall sammanträda minst fyra gånger per år, samt då någon av styrelseledamöterna eller Parterna så begär. Kallelse till sammanträde skall ske skriftligen minst två veckor i förväg med angivande av de frågor som skall behandlas.

Bolagets firma skall tecknas av styrelsen, ordförande och VD i förening, eller av två styrelseledamöter i förening.

§ 8

Parterna äger rätt nominera en revisor med revisorssuppleant vardera, såvida de inte enas om att en revisor med suppleant är tillräckligt.

§ 9

Uppkommer vinst i Bolaget får denna utdelas till aktieägarna sedan erforderlig konsolidering skett genom avsättning till reserver och hinder för utdelning ej föreligger enligt aktiebolagslagen.

§ 10

För giltigt beslut på bolagsstämma i nedan angivna frågor fordras mer än hälften av på stämman företrädde röster:

- ändring av bolagsordningen
- ändring av Bolagets aktiekapital samt utgivande av konvertibla skuldebrev eller andra finansiella instrument som kan medföra ändrade ägarförhållanden i Bolaget,
- ingående av avtal avseende väsentligt värde eller eljest av principiell natur eller strategisk betydelse
- beslut om Bolagets försättande i likvidation eller upphörande av likvidation

För beslut avseende väsentlig förändring i avtal rörande Bolagets verksamhet erfordras enighet bland samtliga styrelseledamöter.

För beslut avseende tillsättande och entledigande av verkställande direktör krävs majoritet i styrelsen varvid minst en representant från vardera stiftelsen skall biträda beslutet.

§ 11

Part som bryter mot detta avtal i väsentligt avseende, och som ej vidtar rättelse inom två veckor efter påpekande, skall var skyldig att överlåta sina aktier i Bolaget till den andra Parten om denne så påfordrar. Inlösen skall ske genom att förfördelad Part inom

en månad från det att avtalsbrottet begicks (inlösenfristen), skriftligen begär inlösen. Dagen efter inlösenfristens utgång skall felande Part till den andra Parten som begärt inlösen överlämna berörda aktier, vederbörligen transporterade in blanco, varvid äganderätten övergår.

Köpeskillingen per aktie för de sålunda inlösta aktierna skall utgöras av 100 % av Bolagets egna kapital enligt senaste, av styrelsen godkända balansräkning, fördelat på utestående antal aktier. Härvid skall inräknas obeskattade reserver enligt balansräkningen efter avdrag för gällande bolagsskatt, liksom övervärden på innehav av marknadsnoterade aktier, obligationer eller andelar i andra bolag efter avdrag för latent skatteskuld. Värdet av onoterade tillgångar skall vara det bokförda värdet. Köpeskillingen skall erläggas vid överlämnandet av aktierna. Beräkning av aktiernas värde skall utföras av Bolagets revisor.

Om Part försättes i konkurs, inleder ackordsförhandling, ställer in betalningarna, eller eljest måste anses ha kommit på obestånd, äger den andra Parten inlösa den förstnämnde Partens aktier enligt de inlösenregler som angivits ovan vid Parts kontraktsbrott.

§ 12

Ändringar och tillägg till detta avtal kan endast ske skriftligen. Uppsägning eller andra meddelanden skall ske genom bud eller rekommenderat brev till Parterna. Meddelandet skall anses ha kommit Part tillhanda genom överlämnandet vid bud eller två dagar efter avlämnande till postbefordran vid rekommenderat brev.

§ 13

Detta avtal träder i kraft denna dag.

Part kan säga upp avtalet till upphörande 12 månader efter uppsägning. Uppsägning skall ske skriftligen. Part som säger upp avtalet skall vara skyldig att erbjuda den andra Parten, eller någon/några som den andra Parten anger, samtliga sina aktier i Bolaget till ett värde som uppgår till vad som anges i § 11 ovan.

§ 14

Tvist i anledning av detta avtal skall avgöras genom skiljedom enligt lag. Förfarandet skall äga rum i Stockholm. Rättegångsbalkens regler om omröstning skall tillämpas av skiljemännen.